

enter_{air}

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe

**Grupa Kapitałowa Enter Air S.A.
za okres
od 1 stycznia 2017 do 31 grudnia 2017**

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE FINANSOWE
Grupy Kapitałowej Enter Air S.A.
za okres od 1 stycznia 2017 do 31 grudnia 2017

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe składające się ze sprawozdania z sytuacji finansowej, sprawozdania z wyniku i pozostałych całkowitych dochodów, sprawozdania ze zmian w kapitale własnym, sprawozdania z przepływów pieniężnych oraz not i pozostałych informacji objaśniających zostało sporządzone zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej i przedstawione w niniejszym dokumencie w następującej kolejności:

Skonsolidowane sprawozdanie z wyniku i pozostałych całkowitych dochodów za okres sprawozdawczy:

od 1 stycznia do 31 grudnia 2017 wykazujące całkowity dochód ogółem w kwocie 58.390 tys. zł

Skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej na dzień:

31 grudnia 2017, które po stronie aktywów i pasywów pokazuje kwotę 857.481 tys. zł

Sprawozdanie ze zmian w skonsolidowanym kapitale własnym za okres sprawozdawczy:

od 1 stycznia do 31 grudnia 2017, wykazujący wzrost kapitałów o 48.740 tys. zł

Skonsolidowane sprawozdanie z przepływów pieniężnych za okres sprawozdawczy:

od 1 stycznia do 31 grudnia 2017, wykazujące zmniejszenie środków pieniężnych i ich ekwiwalentów o 58.647 tys. zł

Noty do skonsolidowanego sprawozdania finansowego

Członek Zarządu
Grzegorz Polaniecki

Członek Zarządu
Mariusz Olechno

Członek Zarządu
Marcin Kubrak

Członek Zarządu
Andrzej Kobielski

Warszawa, 16 kwietnia 2018

Spis treści

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe	2
1 List prezesa	4
2 Oświadczenia zarządu	5
3 Wybrane dane finansowe, zawierające podstawowe pozycje skonsolidowanego sprawozdania finansowego	6
4 Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za okres 01.01.2017 – 31.12.2017	7
4.1 Skonsolidowane sprawozdanie z wyniku i całkowitych dochodów	7
4.2 Skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej	8
4.3 Skonsolidowane sprawozdanie ze zmian w kapitale własnym	9
4.4 Skonsolidowane sprawozdanie z przepływów pieniężnych	6
5 Wprowadzenie do skonsolidowanego sprawozdania finansowego	7
5.1 Dane organizacyjne jednostki dominującej	7
5.2 Skład Zarządu i Rady Nadzorczej Spółki	7
5.3 Opis organizacji Grupy Kapitałowej emitenta	8
5.4 Podstawa sporządzenia i format sprawozdania finansowego	8
5.5 Zasady (polityka) rachunkowości i metody obliczeniowe	9
5.6 Zasady konsolidacji	39
5.7 Noty do skonsolidowanego sprawozdania finansowego sporządzonego za okres sprawozdawczy od 1 stycznia do 31 grudnia 2017	40
6 Informacje dodatkowe do skonsolidowanego sprawozdania finansowego	60
6.1 Istotne zmiany wartości kwot szacunkowych prezentowanych w poprzednich okresach śródrocznych bieżącego roku obrotowego lub w poprzednich latach obrotowych	60
6.2 Transakcje z podmiotami powiązanymi	62
6.3 Wynagrodzenia kluczowych członków kadry kierowniczej	64
6.4 Pożyczki udzielone podmiotom powiązanym	64
6.5 Transakcje z podmiotami powiązanymi poprzez Głównego Akcjonariusza	65
6.6 Wynagrodzenie członków rady nadzorczej	65
6.7 Transakcje ze spółką Student Club sp. z o.o.	65
6.8 Skonsolidowane sprawozdanie z przepływów pieniężnych	66
6.9 Instrumenty finansowe	66
6.10 Wycena w wartości godziwej	68
6.11 Zdarzenia po dniu bilansowym	69
6.12 Sprawy sądowe	69
6.13 Wynagrodzenie firmy audytorskiej	69

1 LIST PREZESA

Szanowni Państwo,

mam przyjemność przedstawić sprawozdanie Grupy Kapitałowej Enter Air S.A. za 2017 rok. Jesteśmy pierwszą polską Grupą lotniczą notowaną na Warszawskiej Giełdzie Papierów Wartościowych, gdzie zadebiutowaliśmy już ponad dwa lata temu. Od dnia debiutu kurs akcji naszej firmy urósł o ponad 80%, a Grupa systematycznie poprawia swoje wyniki finansowe, realizując skutecznie wszystkie założenia.

Rynek lotniczy na którym działamy nie jest łatwy, jednak ostatnio obserwujemy bardzo dynamiczny wzrost popytu. Odbudowują się kierunki wakacyjne takie jak Egipt czy Turcja, które były kiedyś liderami statystyk popularności. Do negatywnych przesłanek należy zaliczyć wzrost cen ropy, wahania kursów walut oraz zawirowania związane z wyjściem Wielkiej Brytanii z UE. Nasz model biznesowy jest odporny na większość zagrożeń i negatywnych trendów dzięki czemu Grupa zanotowała kolejny dobry rok.

Rok 2017 był rokiem umacniania się pozycji Enter Air w Polsce i za granicą. Umocniliśmy się szczególnie na rynku brytyjskim, hiszpańskim, izraelskim i francuskim, pozostając niekwestionowanym liderem na rynku polskim. Naszą mocną stroną jest oferowanie wysokiej jakości usług przewozowych w przystępnej cenie. Dzięki temu udaje nam się zdobywać coraz więcej udziału na kluczowych rynkach Europy. Marka Enter Air jest rozpoznawana i ceniona za granicą jako solidna polska marka. Jesteśmy jednym z największych eksporterów usług w Polsce, przynoszącym zyski podatkowe dla rodzimego budżetu.

Dzięki przewagom modelu biznesowego, Grupa Enter Air S.A. poprawiła obroty i wyniki finansowe w stosunku do roku 2016. Znacząco wzrosła obecność Grupy za granicą. W związku z powyższym poprawił się także wynik Grupy Kapitałowej Enter Air S.A. Przychody Grupy wyniosły 954.928 zł, a zysk operacyjny 58.390 tys. zł.

Minione 12 miesięcy było dobrze wykorzystaną szansą na intensywny rozwój Grupy, dający wymienitą podstawę do dalszego wzrostu i ekspansji zagranicznej. Grupa jest zarządzana niewielkim, dobrze zorganizowanym i bardzo profesjonalnym zespołem ludzi, który dzięki precyzyjnie zdefiniowanym zadaniom, wytwarza wartość dodaną z ponadprzeciętną wydajnością, zwiększając trwale wartość dla akcjonariuszy. Mamy ambicje pozostania najlepszym biznesem lotniczym w Polsce oraz motywację do dalszego zdobywania pozycji na rynkach zagranicznych.

Z poważaniem

2 OŚWIADCZENIA ZARZĄDU

Na podstawie rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 19 lutego 2009 roku w sprawie informacji bieżących i okresowych przekazywanych przez emitentów papierów wartościowych oraz warunków uznawania za równoważne informacji wymaganych przepisami prawa państwa niebędącego państwem członkowskim (Dz. U. z 2014 r. poz. 133 z późn. zm.) (dalej zwane rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 19 lutego 2009 roku w sprawie informacji bieżących i okresowych), Zarząd Spółki dominującej oświadcza, że wedle swojej najlepszej wiedzy, niniejsze roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe i dane porównywalne sporządzone zostały zgodnie z obowiązującymi Grupę zasadami rachunkowości oraz że odzwierciedlają w sposób prawdziwy, rzetelny i jasny sytuację majątkową i finansową Grupy Kapitałowej oraz jej wynik finansowy.

Zarząd Spółki dominującej oświadcza także, że sprawozdanie z działalności Grupy Kapitałowej zawiera prawdziwy obraz rozwoju i osiągnięć oraz sytuacji Grupy Kapitałowej, w tym opis podstawowych zagrożeń i ryzyka.

Niniejsze roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało przygotowane przy zastosowaniu zasad rachunkowości, zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Rachunkowości, Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej oraz związanymi z nimi interpretacjami ogłoszonymi w formie rozporządzeń Komisji Europejskiej oraz w zakresie wymaganym przez rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 19 lutego 2009 roku w sprawie informacji bieżących i okresowych przekazywanych przez emitentów papierów wartościowych. Sprawozdanie to obejmuje okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2017 roku i okres porównywalny od 1 stycznia do 31 grudnia 2016 roku.

Zarząd oświadcza, że firma audytorska, dokonująca badania rocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego została wybrana zgodnie z przepisami prawa oraz że firma ta i biegli rewidenci, przeprowadzający to badanie, spełniali warunki do wyrażenia bezstronnej i niezależnej opinii o badanym rocznym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym, zgodnie z obowiązującymi przepisami i standardami zawodowymi.

Zgodnie z przyjętymi przez Zarząd jednostki dominującej zasadami ładu korporacyjnego, firma audytorska została wybrana przez Radę Nadzorczą uchwałą z dnia 13.06.2017 roku w sprawie wyboru biegłego rewidenta. Rada Nadzorcza dokonała powyższego wyboru, mając na uwadze zagwarantowanie pełnej niezależności i obiektywizmu samego wyboru, jak i realizacji zadań przez biegłego rewidenta działającego w imieniu firmy audytorskiej.

3 WYBRANE DANE FINANSOWE, ZAWIERAJĄCE PODSTAWOWE POZYCJE SKONSOLIDOWANEGO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO

Wybrane dane finansowe

	Za okres: od 01.01.2017 do 31.12.2017 000' PLN	Za okres: od 01.01.2016 do 31.12.2016 000' PLN	Za okres: od 01.01.2017 do 31.12.2017 000' EUR	Za okres: od 01.01.2016 do 31.12.2016 000' EUR
Sprawozdanie z całkowitych dochodów				
Przychody netto ze sprzedaży	954.928	810.356	224.971	185.196
Zysk (strata) brutto ze sprzedaży	89.003	80.472	20.968	18.391
Zysk (strata) brutto z działalności operacyjnej	63.612	61.463	14.986	14.047
Zysk za rok obrotowy z działalności kontynuowanej	58.390	46.171	13.756	10.552
Sprawozdanie z przepływów pieniężnych				
Przepływy pieniężne netto z działalności operacyjnej	66.852	92.312	15.750	21.097
Przepływy pieniężne netto z działalności inwestycyjnej	-29.388	-2.368	-6.924	-541
Przepływy pieniężne netto z działalności finansowej	-96.111	-117.033	-22.643	-26.746
Przepływy pieniężne netto razem	-58.647	-27.090	-13.988	-6.275
	Stan na dzień 31.12.2017 000' PLN	Stan na dzień 31.12.2016 000' PLN	Stan na dzień 31.12.2017 000' EUR	Stan na dzień 31.12.2016 000' EUR
Sprawozdanie z sytuacji finansowej				
Rzeczowe aktywa trwałe	528.671	346.945	126.752	78.423
Aktywa obrotowe	160.283	244.133	38.429	55.184
Kapitał podstawowy	17.544	17.544	4.206	3.966
Kapitał własny	261.925	213.185	62.798	48.188
Zobowiązania długoterminowe	413.072	317.440	99.037	71.754
Zobowiązania krótkoterminowe	182.484	181.407	43.752	41.005

Zasady przeliczenia wybranych danych finansowych

Poszczególne pozycje sprawozdania z sytuacji finansowej przeliczono według ustalonego przez NBP kursu wymiany złotego na EUR obowiązującego na dzień 31.12.2017 r., tj. 4,1709 zł/EUR i dane porównywalne na dzień 31.12.2016 r., tj. 4,4240 zł/EUR;

Poszczególne pozycje sprawozdania z całkowitych dochodów oraz sprawozdania z przepływów pieniężnych przeliczono według kursu stanowiącego średnią arytmetyczną średnich kursów ustalonych przez NBP na ostatni dzień każdego zakończonego miesiąca okresu sprawozdawczego tj. za okres 12 miesięcy zakończony 31.12.2017 r. – 4,2447 zł/EUR i dane porównywalne za okres 12 miesięcy zakończony 31.12.2016 r. – 4,3757 zł/EUR.

4 SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE FINANSOWE ZA OKRES 01.01.2017 – 31.12.2017

4.1 Skonsolidowane sprawozdanie z wyniku i całkowitych dochodów

		Dane skonsolidowane GK Enter Air S.A. Za okres: od 01.01.2017 do 31.12.2017	Dane skonsolidowane przekształcone GK Enter Air S.A. Za okres: od 01.01.2016 do 31.12.2016
Działalność kontynuowana			
Przychody ze sprzedaży	1,2	954.928	810.356
Koszt własny sprzedaży	3	(865.925)	(729.884)
Zysk (strata) brutto na sprzedaży		89.003	80.472
Koszty sprzedaży	3	(1.690)	(253)
Koszty ogólnego zarządu	3	(23.191)	(18.777)
Pozostałe przychody operacyjne	4	956	109
Pozostałe koszty operacyjne	5	(1.466)	(88)
Zysk (strata) na działalności operacyjnej		63.612	61.463
Koszty/przychody finansowe - netto	6	9.380	(3.256)
Zysk (strata) przed opodatkowaniem		72.992	58.207
Podatek dochodowy	7	(14.602)	(12.036)
Zysk (strata) netto z działalności kontynuowanej		58.390	46.171
Wynik na działalności zaniechanej		-	-
Zysk (strata) netto za okres obrotowy		58.390	46.171
Pozostałe całkowite dochody			
Pozycje, które mogą być przeniesione do wyniku			
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych		-	1
		-	1
Pozostałe całkowite dochody/straty za rok obrotowy		-	1
Suma całkowitych dochodów		58.390	46.172
Zysk (strata) netto przypadający:			
udziałowcom jednostki dominującej		58.390	46.172
udziałowcom niekontrolującym		-	-
Całkowity dochód ogółem przypadający:			
udziałowcom jednostki dominującej		58.390	46.172
udziałowcom niekontrolującym		-	-
Zysk/ strata netto na 1 akcję/udział w złotych przypadający dla udziałowców jednostki dominującej zwykły i rozwodniony (w złotych)	10	3,3282	2,6318

Skonsolidowane sprawozdanie z wyniku i pozostałych całkowitych dochodów należy analizować łącznie z notami do skonsolidowanego sprawozdania finansowego, które stanowią jego integralną część.

4.2 Skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej

NOTA			
		Dane skonsolidowane GK Enter Air S.A. Stan na dzień 31.12.2017	Dane skonsolidowane przekształcone GK Enter Air S.A. Stan na dzień 31.12.2016
Aktywa trwałe			
Rzeczowe aktywa trwałe	11	528.671	346.945
Wartości niematerialne i prawne	12	20	52
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	25	19.093	13.341
Należności pozostałe	14	149.415	107.560
Razem Aktywa trwałe		697.198	467.899
Aktywa obrotowe			
Zapasy	15	3.939	2.376
Należności handlowe oraz pozostałe	16	64.390	91.149
Bieżące aktywa podatkowe	17	79	202
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	18	58.873	118.437
Rozliczenia międzyokresowe	19	33.003	31.969
Razem Aktywa obrotowe		160.283	244.133
Aktywa klasyfikowane jako przeznaczone do zbycia		-	-
Aktywa razem		857.481	712.032
Kapitał własny			
Kapitał podstawowy	20	17.544	17.544
Kapitał zapasowy	21	228.750	187.978
Rozliczenie połączenia	22	(38.655)	(38.655)
Zyski zatrzymane	23	(4.102)	149
Wynik okresu		58.390	46.171
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	24	(1)	(1)
Kapitał własny przypadający właścicielom jednostki dominującej		261.925	213.185
Udziały niekontrolujące		-	-
Razem kapitały własne		261.925	213.185
Zobowiązanie długoterminowe			
Pożyczki i kredyty bankowe	28	-	3.634
Zobowiązanie z tytułu odroczonego podatku dochodowego	25	36.403	19.523
Rezerwy długoterminowe	29	1.586	1.357
Zobowiązania długoterminowe z tytułu leasingu finansowego	27	312.289	252.318
Rozliczenia międzyokresowe	30	62.794	40.608
Razem Zobowiązanie długoterminowe		413.072	317.440
Zobowiązania krótkoterminowe			
Zobowiązania handlowe oraz pozostałe	26, 31	89.392	97.710
Zobowiązanie z tytułu podatku dochodowego		908	17.214
Zobowiązania krótkoterminowe z tytułu leasingu finansowego	27	46.354	37.271
Krótkoterminowe pożyczki i kredyty bankowe	28	3.296	817
Rezerwy krótkoterminowe	29	10.107	2.064
Rozliczenia międzyokresowe	30	32.427	26.331
Razem Zobowiązania krótkoterminowe		182.484	181.407
Zobowiązania związane bezpośrednio z aktywami trwałymi klasyfikowanymi jako przeznaczone do zbycia		-	-
Pasywa razem		857.481	712.032

Skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej należy analizować łącznie z notami do skonsolidowanego sprawozdania finansowego, które stanowią jego integralną część.

4.3 Skonsolidowane sprawozdanie ze zmian w kapitale własnym

	NOTA	Kapitał podstawowy	Kapitał zapasowy	Rozliczenie połączenia	Zyski zatrzymane	Wynik okresu	Różnice kursowe z przeliczenia	Kapitał własny przypadający właścicielom dominującej jednostki 000' PLN	Udziały niekontrolujące 000' PLN	Razem kapitały własne 000' PLN
Saldo na dzień 1.01.2016 (dane przekształcone)	22	17.544	157.811	(38.655)	5	33.779	(2)	170.481	-	170.481
Zmiany w kapitale własnym w roku 2016										
Podwyższenie kapitału podstawowego	20, 21	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Dywidendy		-	-	-	(3.509)	-	-	(3.509)	-	(3.509)
Udziały niekontrolujące na dzień nabycia		-	-	-	-	-	-	-	-	-
Rozliczenie wyniku udziałowców mniejszościowych		-	-	-	-	-	-	-	-	-
Przeniesienie do zysków zatrzymanych i na kapitał zapasowy	21, 23	-	30.166	-	3.652	(33.779)	-	39	-	39
Wynik okresu		-	-	-	-	46.172	-	46.172	-	46.172
Różnice kursowe z przeliczenia		-	-	-	-	-	-	-	-	-
Saldo na dzień 31.12.2016 (dane przekształcone)		17.544	187.978	(38.655)	149	46.172	(1)	213.185	-	213.185
Zmiany w kapitale własnym w roku 2017										
Podwyższenie kapitału podstawowego	20, 21	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Dywidendy	9	-	-	-	-	(9.649)	-	(9.649)	-	(9.649)
Udziały niekontrolujące na dzień nabycia		-	-	-	-	-	-	-	-	-
Rozliczenie wyniku udziałowców mniejszościowych		-	-	-	-	-	-	-	-	-
Przeniesienie do zysków zatrzymanych i na kapitał zapasowy	21, 23	-	40.772	-	(4.251)	(36.522)	-	-	-	-
Wynik okresu		-	-	-	-	58.390	-	58.390	-	58.390
Różnice kursowe z przeliczenia		-	-	-	-	-	-	-	-	-
Saldo na dzień 31.12.2017		17.544	228.750	(38.655)	(4.102)	58.390	(1)	261.925	-	261.925

Skonsolidowane sprawozdanie ze zmian w kapitale własnym należy analizować łącznie z notami do skonsolidowanego sprawozdania finansowego, które stanowią jego integralną część.

4.4 Skonsolidowane sprawozdanie z przepływów pieniężnych

	Dane skonsolidowane GK Enter Air S.A.	Dane skonsolidowane przekształcone GK Enter Air S.A.
	Za okres: od 01.01.2017 do 31.12.2017 000' PLN	Za okres: od 01.01.2016 do 31.12.2016 000' PLN
Przepływy środków pieniężnych z działalności operacyjnej		
Zysk (strata) netto	58.390	46.171
Korekty razem		
Amortyzacja	26.484	35.596
Zapłacony podatek dochodowy	(19.564)	(3.549)
Zyski (straty) z tytułu różnic kursowych	(33.542)	8.183
Odsetki i udziały w zyskach (dywidendy)	10.193	8.231
Zysk (strata) z działalności inwestycyjnej	(162)	-
Zmiana stanu rezerw	25.152	(6.766)
Zmiana stanu zapasów	(1.563)	161
Zmiana stanu należności	27.002	(48.205)
PDP Boeing	(41.974)	(68.411)
Zmiana stanu zobowiązań krótkoterminowych, z wyjątkiem pożyczek i kredytów	(5.060)	63.924
Zmiana stanu rozliczeń międzyokresowych	21.496	29.043
Inne korekty	-	27.934
	8.462	46.141
Środki pieniężne netto z działalności operacyjnej	66.852	92.312
Przepływy środków pieniężnych z działalności inwestycyjnej		
Wpływy		
Zbycie wartości niematerialnych i prawnych oraz rzeczowych aktywów trwałych	1.634	-
Z aktywów finansowych, w tym:	188	369
w jednostkach powiązanych	-	-
w pozostałych jednostkach	188	369
– odsetki	188	369
	1.821	369
Wydatki		
Nabycie wartości niematerialnych i prawnych oraz rzeczowych aktywów trwałych	(31.210)	(2.736)
Na aktywa finansowe, w tym:	-	-
w jednostkach powiązanych	-	-
	(31.210)	(2.736)
Środki pieniężne netto z działalności inwestycyjnej	(29.388)	(2.368)
Przepływy środków pieniężnych z działalności finansowej		
Wpływy		
Wpływy netto z wydania udziałów (emisji akcji) i innych instrumentów kapitałowych oraz dopłat do kapitału	-	-
Kredyty i pożyczki	-	-
Podwyższenie kapitału w jednostce zależnej objęte przez udziałowców niekontrolujących	-	-
	-	-
Wydatki		
Dywidendy i inne wypłaty na rzecz właścicieli	(9.649)	(3.509)
Spląty kredytów i pożyczek	(1.156)	(37.835)
Płatności zobowiązań z tytułu leasingu finansowego z wyłączeniem odsetek	(74.925)	(67.089)
Odsetki	(10.381)	(8.600)
	(96.111)	(117.033)
Środki pieniężne netto z działalności finansowej	(96.111)	(117.033)
Zwiększenie (Zmniejszenie) netto środków pieniężnych i ich ekwiwalentów	(58.647)	(27.090)
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty na początek okresu sprawozdawczego	118.437	145.063
Wpływ zmian kursów walut na saldo środków pieniężnych w walutach obcych	(917)	464
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty na koniec okresu sprawozdawczego	58.873	118.437

Skonsolidowane sprawozdanie z przepływów pieniężnych należy analizować łącznie z notami do skonsolidowanego sprawozdania finansowego, które stanowią jego integralną część.

5 WPROWADZENIE DO SKONSOLIDOWANEGO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO

5.1 Dane organizacyjne jednostki dominującej.

Enter Air S. A. ("Spółka") została utworzona zgodnie ze statutem Spółki w formie aktu notarialnego z dnia 07.11.2012 roku jako Laruna Investments S.A i została wpisana do Rejestru Przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego prowadzonego przez Sąd Rejonowy w Warszawie, XII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego, pod numerem KRS 0000441533.

W dniu 22 grudnia 2014 nazwa spółki został zmieniona na Enter Air S.A.

Dnia 22 grudnia 2014 roku Spółka objęła 100% udziałów w Enter Air sp. z o.o. Objęcie udziałów nastąpiło w trybie art. 430, 431 § 1 i 2 pkt 1, art. 432 oraz 433 § 2 KSH, tj. w wyniku podwyższenia kapitału zakładowego Spółki poprzez emisję akcji serii B pokrytą wkładem niepieniężnym w postaci 100% udziałów w kapitale zakładowym Enter Air sp. z o.o. oraz znaku towarowego Enter Air. Kapitał zakładowy Enter Air S.A. został podwyższony o kwotę 10.443.750 zł tj. do kwoty 10.543.750 zł. Cena nominalna 1 akcji wyniosła 1 zł, a emisyjna 4 zł. Akcje zostały objęte przez dotychczasowych akcjonariuszy Spółki. W związku z tym od dnia przeprowadzenia transakcji Spółka objęła kontrolę nad Enter Air sp. z o.o. i tym samym stała się jednostką dominującą w stosunku do Enter Air sp. z o.o. i jej jednostek zależnych.

W dniu 23 lutego 2015 podjęto uchwałę o podwyższeniu kapitału zakładowego Enter Air S.A. w drodze emisji akcji zwykłych serii C w celu wprowadzenia akcji serii C do obrotu na rynku regulowanym prowadzonym przez Giełdę Papierów Wartościowych w Warszawie. Emisja akcji nastąpiła w formie subskrypcji otwartej w rozumieniu Art. 431 § 2 pkt 3 KSH przeprowadzonej w drodze oferty publicznej w rozumieniu ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o ofercie publicznej i warunkach wprowadzania instrumentów finansowych do zorganizowanego systemu obrotu oraz spółkach publicznych (Dz.U. z 2005 r. nr 184 poz.1539 ze zm.). W grudniu 2015 roku Enter Air S.A. w oparciu o ofertę publiczną wyemitowała 7.000.000 akcji serii C. Oferta została zakończona w dniu 8 grudnia 2015 roku. Cena nominalna 1 akcji wyniosła 1 zł, a cena emisyjna została ustalona na poziomie 14 zł. 14 grudnia był pierwszym dniem notowań Praw do Akcji na Warszawskiej Giełdzie Papierów Wartościowych. W dniu 30 grudnia 2015 Sąd rejestrowy dokonał rejestracji podwyższenia kapitału zakładowego Enter Air SA.

Siedziba Spółki mieści się w Warszawie przy ul. Komitetu Obrony Robotników 74

5.2 Skład Zarządu i Rady Nadzorczej Spółki

Skład Zarządu Spółki:

Grzegorz Wojciech Polaniecki	od 17.12.2014
Mariusz Olechno	od 17.12.2014
Marcin Andrzej Kubrak	od 17.12.2014
Andrzej Przemysław Kobielski	od 17.12.2014

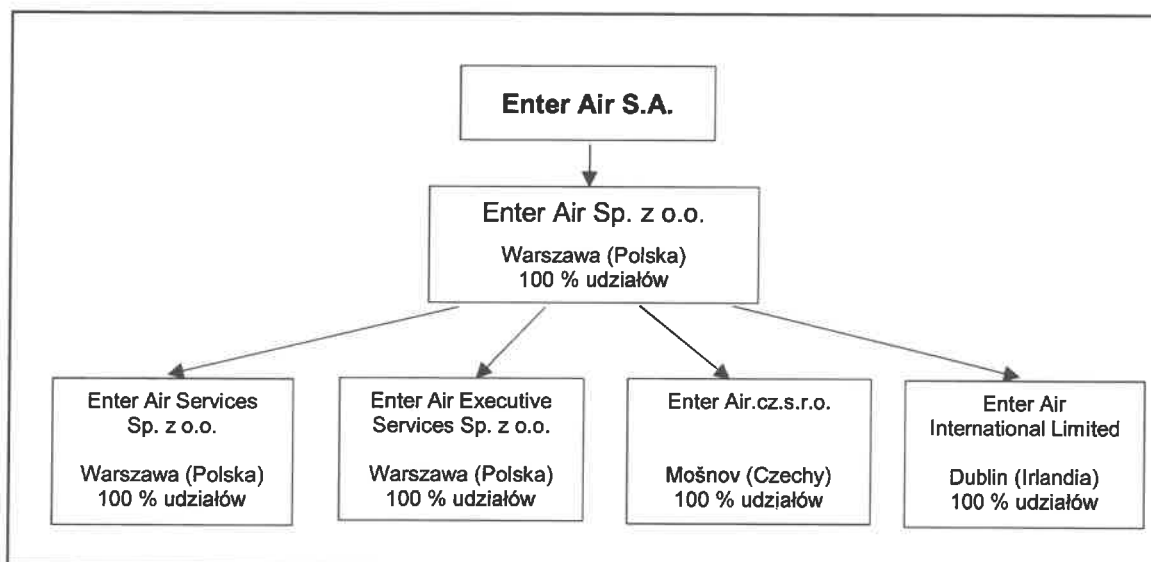
Skład Rady Nadzorczej:

Ewa Kubrak	od 17.12.2014
Grzegorz Badziak	od 17.12.2014 do 07.12.2017
Piotr Przedwojewski	od 17.12.2014
Joanna Braulińska-Wójcik	od 13.05.2015
Paweł Brukszo	od 13.05.2015
Patrycja Koźbiał	od 10.06.2015
Małgorzata Badowska	od 17.05.2016 do 11.05.2017
Marek Młotek-Kucharczyk	od 17.05.2016
Michał Wnorowski	od 12.05.2017

Na dzień publikacji niniejszego raportu skład Zarządu oraz Rady Nadzorczej nie uległ zmianie.

5.3 Opis organizacji Grupy Kapitałowej emitenta

Poniżej przedstawiono graficzną strukturę Grupy Kapitałowej z uwzględnieniem posiadanych udziałów:

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe obejmuje wszystkie wymienione wyżej podmioty.

Zgodnie ze statutem jednostki dominującej przedmiotem działalności jest między innymi:

- pozostałe doradztwo w zakresie prowadzenia działalności gospodarczej i zarządzania;
- pozostała finansowa działalność usługowa, gdzie indziej niesklasyfikowana, z wyłączeniem ubezpieczeń i funduszów emerytalnych.

Przedmiotem działalności Enter Air sp. z o.o. jest obsługa rynku krajowego i rynków zagranicznych w zakresie usług międzynarodowego czarteru lotniczego.

Spółki zależne: Enter Air Services Sp. z o.o. i Enter Air Executive Services Sp. z o.o. prowadzą działalność wspierającą na rzecz Enter Air sp. z o.o. w poszczególnych segmentach działalności:

- Spółka Enter Air Services Sp. z o.o. prowadzi działalność wspierającą w zakresie obsługi sprzedaży pokładowej na pokładach samolotów Enter Air sp. z o.o. oraz zatrudniania członków personelu kokpitowego i pokładowego wykonującego operacje lotnicze dla ww. przewoźnika. Począwszy od 3Q2017 spółka prowadzi także działalność wspierającą w zakresie obsługi technicznej floty Enter Air – przeglądów i napraw bieżących. W celu rozszerzenia działalności spółki dokonano podwyższenia kapitału podstawowego w kwocie 2.000 tys. PLN.
- Spółka Enter Air Executive Services Sp. z o.o. wspiera Spółkę nadrzędną w zakresie przewozu załóg i dowozu części zamiennych do samolotów oraz mechaników w przypadku problemów technicznych poza głównymi bazami, posiadanym przez nią samolotem dyspozycyjnym.

Spółki EnterAir.cz.s.r.o. i Enter Air International Limited nie prowadzą obecnie działalności operacyjnej.

Wszystkie Spółki wchodzące w skład Grupy Kapitałowej Enter Air S.A. zostały utworzone na czas nieoznaczony.

5.4 Podstawa sporządzenia i format sprawozdania finansowego

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało sporządzone zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Rachunkowości (MSR), Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej (MSSF) oraz związanymi z nimi Interpretacjami ogłoszonymi w formie rozporządzeń Komisji Europejskiej (zwanymi dalej MSR oraz łącznie zasadami rachunkowości przyjętymi do stosowania w Unii Europejskiej).

Prezentowane roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało sporządzone także zgodnie z § 92 Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 19 lutego 2009 r. w sprawie informacji bieżących i okresowych przekazywanych przez emitentów papierów wartościowych oraz warunków uznawania za równoważne informacji wymaganych przepisami prawa państwa niebędącego państwem członkowskim.

5.5 Zasady (polityka) rachunkowości i metody obliczeniowe

Przyjęte w rocznym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym Grupy Enter Air S.A. zasady rachunkowości są zgodne z zasadami stosowanymi w porównywalnym, poprzednim roku obrotowym.

Zgodność z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej

Niniejsze roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało sporządzone zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Rachunkowości, Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej oraz związanymi z nimi interpretacjami ogłoszonymi w formie rozporządzeń Komisji Europejskiej, zwanymi dalej „MSSF UE”.

MSSF UE obejmują standardy i interpretacje zaakceptowane przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości (RMSR) oraz Komisję ds. Interpretacji Międzynarodowej Sprawozdawczości Finansowej (KIMSF), zatwierdzone do stosowania w UE.

Sporządzając roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok 2017 jednostka dominująca stosuje takie same zasady rachunkowości jak przy sporządzaniu rocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego za rok 2016, z wyjątkiem zmian do standardów i nowych standardów i interpretacji zatwierdzonych przez Unię Europejską dla okresów sprawozdawczych rozpoczynających się w dniu lub po 1 stycznia 2017 roku. W 2017 roku jednostka dominująca przyjęła wszystkie nowe i zatwierdzone standardy i interpretacje wydane przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości i Komitet ds. Interpretacji Międzynarodowych Standardów Rachunkowości i zatwierdzone do stosowania w UE, mające zastosowanie do prowadzonej przez nią działalności i obowiązujące w okresach sprawozdawczych od 1 stycznia 2017r.

Poniżej wymieniono standardy i zmiany do standardów zatwierdzone do stosowania w UE i mających zastosowanie do okresów sprawozdawczych rozpoczynających się w dniu lub po 1 stycznia 2017:

- a) Zmiany do MSR 12 Podatek dochodowy: *Rozpoznanie aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego na niezrealizowane straty* - obowiązujące w odniesieniu do okresów sprawozdawczych rozpoczynających się w dniu lub po 1 stycznia 2017 roku

Celem proponowanych zmian jest doprecyzowanie, że niezrealizowane straty na instrumentach dłużnych wycenianych w wartości godziwej, a dla celów podatkowych według ceny nabycia, mogą powodować powstanie ujemnych różnic przejściowych.

Proponowane poprawki będą również stanowić, że wartość bilansowa danego składnika aktywów nie ogranicza szacunków wartości przyszłych dochodów do opodatkowania. Ponadto, w przypadku porównania ujemnych różnic przejściowych do przyszłych dochodów do opodatkowania, przyszłe dochody do opodatkowania nie będą obejmować odliczeń podatkowych wynikających z odwrócenia tych ujemnych różnic przejściowych.

- b) Zmiany do MSR 7 Rachunek przepływów pieniężnych: *Inicjatywa dotycząca ujawniania informacji* - obowiązujące w odniesieniu do okresów sprawozdawczych rozpoczynających się w dniu lub po 1 stycznia 2017 roku

Zmiana ma na celu podniesienie jakości informacji dotyczących działalności finansowej i płynności jednostki sprawozdawczej przekazywanych użytkownikom sprawozdań finansowych. Wprowadza się wymóg:

- i. uzgadniania sald otwarcia i zamknięcia w sprawozdaniu z sytuacji finansowej dla wszystkich pozycji, generujących przepływy pieniężne, które kwalifikują się jako działalność finansowa, z wyjątkiem pozycji kapitału własnego;
- ii. ujawniania informacji dotyczących kwestii ułatwiających analizę płynności jednostki, takich jak ograniczenia stosowane przy podejmowaniu decyzji dotyczących wykorzystania środków pieniężnych i ich ekwiwalentów.

Przyjęcie powyższych zmian standardów nie spowodowało zmian w polityce rachunkowości Grupy Kapitałowej, ani w prezentacji danych w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym.

Spółka dominująca nie skorzystała z możliwości wcześniejszego zastosowania standardów i zmian do standardów zatwierdzonych przez Unię Europejską, które obowiązują dla okresów sprawozdawczych rozpoczynających się w dniu lub po 1 stycznia 2018 roku:

- a) MSSF 9 „Instrumenty finansowe” (z 12 listopada 2009 r. wraz z późniejszymi zmianami do MSSF 9 i MSSF 7 z 16 grudnia 2011 r.) – obowiązującym w odniesieniu do okresów sprawozdawczych rozpoczynających się w dniu lub po 1 stycznia 2018

Nowy standard zastępuje wytyczne zawarte w MSR 39 Instrumenty Finansowe: ujmowanie i wycena, na temat klasyfikacji oraz wyceny aktywów finansowych. Standard eliminuje istniejące w MSR 39 kategorie utrzymywane do terminu wymagalności, dostępne do sprzedaży oraz pożyczki i należności. W momencie początkowego ujęcia aktywa finansowe będą klasyfikowane do jednej z dwóch kategorii:

- aktywa finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu; lub
- aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej.

Składnik aktywów finansowych jest wyceniany według zamortyzowanego kosztu jeżeli spełnione są następujące dwa warunki: aktywa utrzymywane są w ramach modelu biznesowego, którego celem jest utrzymywanie aktywów w celu uzyskiwania przepływów wynikających z kontraktu; oraz, jego warunki umowne powodują powstanie w określonych momentach przepływów pieniężnych stanowiących wyłącznie spłatę kapitału oraz odsetek od niespłaconej części kapitału.

Zyski i straty z wyceny aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej ujmowane są w wyniku finansowym bieżącego okresu, z wyjątkiem sytuacji, gdy inwestycja w instrument finansowy nie jest przeznaczona do obrotu. MSSF 9 daje możliwość decyzji o wycenie takich instrumentów finansowych, w momencie ich początkowego ujęcia, w wartości godziwej przez inne całkowite dochody. Decyzja taka jest nieodwracalna. Wyboru takiego można dokonać dla każdego instrumentu osobno. Wartości ujęte w innych całkowitych dochodach nie mogą w późniejszych okresach zostać przekwalifikowane do rachunku zysków i strat.

MSSF 9 wprowadzono nowy model w zakresie ustalania odpisów aktualizujących tj. model oczekiwanych strat kredytowych. Istotny jest także wprowadzony przez MSSF 9 wymóg ujawniania w pozostałych całkowitych dochodach skutków zmian własnego ryzyka kredytowego z tytułu zobowiązań finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy.

- b) MSSF 15 Przychody z umów z klientami – obowiązujący w odniesieniu do okresów sprawozdawczych rozpoczynających się w dniu lub po 1 stycznia 2018 roku

MSSF 15 określa, w jaki sposób i kiedy należy rozpoznawać przychody, jak również wymaga od podmiotów stosujących MSSF istotnych ujawnień. Standard wprowadza jednolity model pięciu kroków, oparty na zasadach, który ma być stosowany dla wszystkich umów z klientami przy rozpoznawaniu przychodu.

- c) MSSF 16 Leasing – obowiązujący w odniesieniu do okresów sprawozdawczych rozpoczynających się w dniu lub po 1 stycznia 2019 roku

MSSF 16 zastępuje obowiązujące dotychczas rozwiązania w zakresie leasingu obejmujące MSR 17, KIMSF 4, SKI 15 i SKI 27. MSSF wprowadza jeden model ujmowania leasingu u leasingobiorcy wymagający ujęcia aktywa i zobowiązania, chyba że okres leasingu wynosi 12 miesięcy i mniej lub składnik aktywów ma niską wartość. Podejście od strony leasingodawcy pozostaje zasadniczo niezmienione w stosunku do rozwiązań z MSR 17 - nadal wymagana jest klasyfikacja leasingu jako operacyjnego lub finansowego.

- d) Wyjaśnienia dotyczące MSSF 15 Przychody z umów z klientami - obowiązujące w odniesieniu do okresów sprawozdawczych rozpoczynających się w dniu lub po 1 stycznia 2018 roku,

Zmiany doprecyzowują w jaki sposób:

- i. dokonać identyfikacji zobowiązania do realizacji świadczeń,

- ii. ustalić czy w danej umowie jednostka działa jako zleceniodawca lub agent,
- iii. ustalić sposób rozpoznawania przychodów z tytułu udzielonych licencji (jednorazowo lub rozliczać w czasie)

Zmiany te wprowadzają 2 dodatkowe zwolnienia mające na celu obniżenie kosztów i zawichości dla jednostek przy wdrażaniu standardu.

- e) Zmiany dotyczące MSSF 4 *Stosowanie MSSF 9 Instrumenty finansowe wraz z MSSF 4 Umowy ubezpieczeniowe* - obowiązujące w odniesieniu do okresów sprawozdawczych rozpoczynających się w dniu lub po 1 stycznia 2018 roku.

Zmiany mają na celu usunięcie z rachunków zysków i strat jednostek, które wystawiają umowy ubezpieczeniowe, przypadków niedopasowania księgowego. Zgodnie z tymi zmianami dopuszczalne są następujące rozwiązania:

- I. stosowania MSSF 9 Instrumenty finansowe wraz z rozpoznawaniem w całkowitych dochodach a nie rachunku zysków i strat, zmian wynikających z zastosowania MSSF 9 Instrumenty finansowe zamiast MSR 39 Instrumenty finansowe dla wszystkich jednostek, które wystawiają umowy ubezpieczeniowe (tzn. „overlay approach”),
- II. tymczasowego (do 2021 roku) wyłączenia ze stosowania MSSF 9 Instrumenty finansowe dla jednostek, których działalność jest głównie związana z działalnością ubezpieczeniową i stosowania w tym okresie MSR 39 Instrumenty finansowe (tzn. „deferral approach”).

Standardy i interpretacje przyjęte przez RMSR, które nie zostały jeszcze zatwierdzone przez UE do stosowania:

- a) MSSF 14: Działalność objęta regulacją cen; salda pozycji odroczone – obowiązujący w odniesieniu do okresów sprawozdawczych rozpoczynających się w dniu lub po 1 stycznia 2017 roku. Standard ten został opublikowany w ramach większego projektu Działalność o regulowanych cenach, poświęconego porównywalności sprawozdań finansowych jednostek działających w obszarach, w których ceny podlegają regulacji przez określone organy regulacyjne bądź nadzorcze (w zależności od jurysdykcji do takich obszarów należą często dystrybucja energii elektrycznej i ciepła, sprzedaż energii i gazu, usługi telekomunikacyjne itp.).

MSSF 14 nie odnosi się w szerszym zakresie do zasad rachunkowości dla działalności o regulowanych cenach, a jedynie określa zasady wykazywania pozycji stanowiących przychody bądź koszty kwalifikujące do ujęcia ich w wyniku obowiązujących przepisów w zakresie regulacji cen, a które w świetle innych MSSF nie spełniają warunków ujęcia jako składniki aktywów lub zobowiązania.

Zastosowanie MSSF 14 jest dozwolone wtedy, gdy jednostka prowadzi działalność objętą regulacjami cen i w sprawozdaniach finansowych sporządzanych zgodnie z wcześniej stosowanymi zasadami rachunkowości ujmowała kwoty kwalifikujące się do uznania za „salda pozycji odroczone”.

Zgodnie z opublikowanym MSSF 14 takie pozycje powinny natomiast podlegać prezentacji w odrębnej pozycji sprawozdania z pozycji finansowej (bilansu) odpowiednio w aktywach oraz w pasywach. Pozycje te nie podlegają podziałowi na obrotowe i trwałe i nie są określane mianem aktywów czy zobowiązań. Dlatego „pozycje odroczone” wykazywane w ramach aktywów są określane jako „salda debetowe pozycji odroczone”, natomiast te, które są wykazywane w ramach pasywów – jako „salda kredytowe pozycji odroczone”.

W sprawozdaniu z zysków lub strat i innych całkowitych dochodów jednostki powinny wykazywać zmiany netto w „pozycjach odroczone” odpowiednio w sekcji pozostałych dochodów całkowitych oraz w sekcji zysków lub strat (lub w jednostkowym sprawozdaniu z zysków lub strat). Standard ten, jako standard przejściowy, zgodnie z decyzją Komisji Europejskiej, nie będzie podlegał procesowi przyjęcia.

- b) MSSF 17 Umowy ubezpieczeniowe – obowiązujący w odniesieniu do okresów sprawozdawczych rozpoczynających się w dniu lub po 1 stycznia 2021 roku
MSSF 17 zastępuje MSSF 4 Umowy ubezpieczeniowe. MSSF 17 wprowadza jednolite zasady ujmowania i wyceny umów ubezpieczenia i reasekuracji według ich wartości bieżącej. MSSF 17

wymaga, aby umowy ubezpieczenia były ujmowane w oparciu o bieżące szacunki i założenia, które odzwierciedlają oczekiwane przyszłe przepływy pieniężne oraz niepewności z nimi związane. Przychody z tytułu umowy ubezpieczenia (umowna marża) są rozpoznawane wraz ze świadczeniem usługi objętej umową ubezpieczenia przez okres objęty ubezpieczeniem.

Zmiany w szacunkach dotyczących przyszłych przepływów pomiędzy datami bilansowymi ujmowane są w sprawozdaniu z wyniku lub jako korekta oczekiwanej marży umownej w zależności od charakteru zmiany oraz przyczyny jej wystąpienia. Jednostka ma wybór w jaki sposób rozpoznawać niektóre zmiany w stopie dyskontowej: w sprawozdaniu z wyniku lub w sprawozdaniu z całkowitych dochodów za dany okres.

Wcześniejsze zastosowanie MSSF 17 jest możliwe pod warunkiem wdrożenia MSSF 9 oraz MSSF 15.

- c) Zmiany do MSSF 10 Skonsolidowane sprawozdania finansowe i MSR 28 Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięciach: *Transakcje sprzedaży lub wniesienia aktywów pomiędzy inwestorem a jego jednostką stowarzyszoną lub wspólnym przedsięwzięciem* – odroczenie stosowania na czas nieokreślony

Zmiany dotyczą sprzedaży lub wniesienia aktywów pomiędzy inwestorem a jego jednostką stowarzyszoną lub wspólnym przedsięwzięciem oraz wyjaśniają, że ujęcie zysku lub straty w transakcjach z udziałem jednostki stowarzyszonej lub wspólnego przedsięwzięcia zależy od tego, czy sprzedane lub wniesione aktywa stanowią przedsięwzięcie.

- d) Zmiany dotyczące MSSF 2 Płatności oparte na akcjach - obowiązujące w odniesieniu do okresów sprawozdawczych rozpoczynających się w dniu lub po 1 stycznia 2018 roku,

Zmiany doprecyzowują w jaki sposób ujmować niektóre typy płatności w formie akcji. Zmiany te wprowadzają wymogi dotyczące ujmowania:

- (i) transakcji płatności w formie akcji rozliczanych w środkach pieniężnych, zawierających warunek osiągnięcia przez jednostkę określonych wyników gospodarczych,
- (ii) transakcji płatności w formie akcji rozliczanych po potrąceniu podatku,
- (iii) zmian transakcji płatności na bazie akcji z rozliczanych w środkach pieniężnych na rozliczane w instrumentach kapitałowych.

- e) KIMSF nr 22 Transakcje w walucie obcej - obowiązujące w odniesieniu do okresów sprawozdawczych rozpoczynających się w dniu lub po 1 stycznia 2018 roku

Interpretacja wyjaśnia ujęcie księgowe transakcji uwzględniających otrzymanie lub zapłatę zaliczki w walucie obcej. Interpretacja dotyczy transakcji w walucie obcej, wówczas, gdy jednostka ujmuje niepieniężne aktywo lub zobowiązanie wynikające z otrzymania lub zapłaty zaliczki w walucie obcej, zanim jednostka ujmuje odnośne aktywo, koszt lub przychód.

- f) Zmiany dotyczące MSR 40 Nieruchomości inwestycyjne - obowiązujące w odniesieniu do okresów sprawozdawczych rozpoczynających się w dniu lub po 1 stycznia 2018 roku

Zmiany mają na celu doprecyzowanie zasady przeniesienia aktywów z i do nieruchomości inwestycyjnych. Zmiana dotyczy paragrafu 57, w którym stwierdzono, że przeniesienie aktywów z i do nieruchomości inwestycyjnych następuje wyłącznie wówczas, gdy występują dowody na zmianę sposobu ich użytkowania. Lista sytuacji zawarta w paragrafach 57(a)-(d) została określona jako lista otwarta podczas, gdy aktualna lista jest listą zamkniętą.

- g) Poprawki do MSSF (2014-2016) - zmiany w ramach procedury wprowadzania corocznych poprawek do MSSF – obowiązujące w odniesieniu do okresów sprawozdawczych rozpoczynających się w dniu lub po 1 stycznia 2017 roku/po 1 stycznia 2018 roku

- Zmiana MSR 1 Zastosowanie Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej po raz pierwszy

Poprawka dotyczy eliminacji krótkoterminowych zwolnień przewidzianych w par. E3-E7 MSSF 1, ponieważ dotyczyły one minionych okresów sprawozdawczych i spełniły już swoje zadanie. Zwolnienia te umożliwiały jednostkom stosującym MSSF po raz pierwszy

skorzystanie z tych samych ujawnień, jakie przysługiwały jednostkom stosującym je od dawna w odniesieniu do:

- i. ujawniania pewnych danych porównawczych dotyczących instrumentów finansowych, wymaganych wskutek wprowadzenia poprawek do MSSF 7
 - ii. przedstawienie danych porównawczych do ujawnień wymaganych do MSR 19, dotyczących wrażliwości zobowiązań z tytułu zdefiniowanych świadczeń na założenia aktuarialne
 - iii. retrospektywnego zastosowania wymogów dotyczących jednostek inwestycyjnych, zawartych w MSSF 10, MSSF 12 i MSR 27.
- Zmiana MSSF 12 *Ujawnienia na temat udziałów w innych jednostkach*
Poprawka precyzuje zakres MSSF 12 wskazując, że wymogi ujawniania informacji zawarte w tym standardzie, z wyjątkiem wymogów par. B10-B16, dotyczą udziałów klasyfikowanych jako przeznaczone do sprzedaży, przeznaczone do podziału między właścicieli lub jako działalność zaniechana zgodnie z MSSF 5. Poprawka powstała w związku z niejasnościami dotyczącymi wzajemnego oddziaływania wymogów ujawniania informacji zawartych w MSSF 5 i MSSF 12.
 - Zmiany MSR 28 *Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięciach*
W poprawce doprecyzowano, że decyzja dotycząca wyceny inwestycji w jednostkach stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięciach w wartości godziwej przez wynik finansowy (a nie metoda praw własności), którą mogą podjąć organizacje typu venture capital lub inne kwalifikujące się jednostki (np. fundusze wzajemne, fundusze powiernicze) podejmowana jest indywidualnie dla każdej inwestycji w chwili jej początkowego ujęcia. Poprawka dotyczy także możliwości wyboru metody wyceny jednostki inwestycyjnej, będącej podmiotem stowarzyszonym lub wspólnym przedsięwzięciem jednostki niebędącej jednostką inwestycyjną – może ona zachować wycenę w wartości godziwej wykorzystywaną przez ten podmiot, stosując jednocześnie metodę praw własności.

- h) KIMSF 23 Niepewność interpretacji dotyczących podatku dochodowego - obowiązujące w odniesieniu do okresów sprawozdawczych rozpoczynających się w dniu lub po 1 stycznia 2019 roku

Interpretacja wyjaśnia jak odzwierciedlić w sprawozdaniu finansowym niepewność związaną z ujmowaniem podatku dochodowego. Interpretacja dotyczy sytuacji gdy ujęcie danej transakcji lub okoliczności w prawie podatkowym jest niejasne lub sytuacji gdy jednostka nie jest pewna czy organy podatkowe zaakceptują podejście jednostki lub jej interpretację prawa podatkowego.

- i) Zmiany do MSSF 9 „Instrumenty finansowe” - Kontrakty z cechami przedpłat z ujemną rekompensatą (opublikowane w dniu 12 października 2017 roku, obowiązujące w odniesieniu do okresów sprawozdawczych rozpoczynających się w dniu lub po 1 stycznia 2019)

Zmiana doprecyzowuje, iż instrumenty finansowe, które zawierają możliwość wczesnej ich spłaty (przedpłaty) mogącą skutkować ujemną rekompensatą mogą być wyceniane w zamortyzowanym koszcie lub w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody, w zależności od modelu biznesowego jednostki w zakresie zarządzania aktywami finansowymi.

- j) Zmiany do MSR 28 „Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięciach” - Udziały długoterminowe w jednostkach stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięciach (opublikowane w dniu 12 października 2017 roku, obowiązujące w odniesieniu do okresów sprawozdawczych rozpoczynających się w dniu lub po 1 stycznia 2019)

Celem zmiany jest wskazanie w jaki sposób wycenić udziały długoterminowe w jednostkach stowarzyszonych lub wspólnych przedsięwzięciach. Dodano paragraf 14A w celu wyjaśnienia, że jednostka stosuje MSSF 9, w tym wymogi dotyczące utraty wartości, do długoterminowych udziałów w jednostce stowarzyszonej lub wspólnym przedsięwzięciu, które stanowią część inwestycji netto w jednostce stowarzyszonej lub wspólnym przedsięwzięciu, ale do których metoda praw własności nie jest stosowana. Skreślono paragraf 41 ponieważ Rada uznała, że powtórzyła w nim wymogi zawarte w MSSF 9 i wprowadziła zamieszanie w rachunkowości w odniesieniu do długoterminowych udziałów.

k) Poprawki do MSSF (2015-2017) - zmiany w ramach procedury wprowadzania corocznych poprawek do MSSF – obowiązujące w odniesieniu do okresów sprawozdawczych rozpoczynających się w dniu lub po 1 stycznia 2019 roku

- Zmiana do MSSF 3 *Połączenia jednostek* MSSF 11 *Wspólne ustalenia umowne* Precyzuje, co następuje:
 - a) jednostka dokonuje ponownej wyceny udziału we wspólnej działalności, która spełnia definicję przedsięwzięcia, gdy uzyskuje nad nim kontrolę.
 - b) jednostka nie dokonuje ponownej wyceny udziału we wspólnej działalności, która spełnia definicję przedsięwzięcia, jeśli zmiana udziału we wspólnej działalności powoduje powstanie współkontroli lub jej utrzymanie.
- Zmiana do MSR 12 *Podatek dochodowy* Precyzuje, iż konsekwencje podatkowe wypłaty dywidend są ujmowane w taki sam sposób jak innych transakcji.
- Zmiana do MSR 23 *Koszty finansowania zewnętrznego* Precyzuje, iż jednostka traktuje jako część finansowania zewnętrznego o ogólnym charakterze każde finansowanie związane z wytworzeniem aktywa, kiedy aktywo to jest gotowe do użytkowania lub sprzedaży.

Według szacunków Spółki dominującej, wymienione wyżej standardy, interpretacje i zmiany do standardów będą miały wpływ na sprawozdanie finansowe szczególnie MSSF 16. Wartość zobowiązań z tytułu leasingu operacyjnego nie ujętych w sprawozdaniu z sytuacji finansowej na moment przygotowania sprawozdania odpowiada kwotom wskazanym w nocie 34.

MSSF 9 „Instrumenty finansowe” (z 12 listopada 2009 r. wraz z późniejszymi zmianami do MSSF 9 i MSSF 7 z 16 grudnia 2011 r.) – obowiązującym w odniesieniu do okresów sprawozdawczych rozpoczynających się w dniu lub po 1 stycznia 2018

Nowy standard zastępuje wytyczne zawarte w MSR 39 Instrumenty Finansowe: ujmowanie i wycena, na temat klasyfikacji oraz wyceny aktywów finansowych. Standard eliminuje istniejące w MSR 39 kategorie utrzymywane do terminu wymagalności, dostępne do sprzedaży oraz pożyczki i należności. Nowy MSSF 9 ustala zupełnie nową klasyfikację instrumentów finansowych, która opiera się na ocenie biznesowego modelu zarządzania danym instrumentem oraz ocenie warunków umownych czy dany instrument zawiera tylko przepływy kapitału i odsetek, co odzwierciedla ryzyko kredytowe oraz inne ryzyka, marżę zysku i zmianę wartości pieniądza w czasie. Ta kategoria instrumentów może być wyceniana metodą zamortyzowanego kosztu.

MSSF 9 wprowadza koncepcję szacowania przewidywanej straty na wartości aktywów finansowych, podczas gdy obecny MSR 39 definiuje szacowanie strat poniesionych. Nowe podejście oznacza szybsze ujmowanie strat z tytułu utraty wartości instrumentu. Już w momencie ujmowania instrumentu po raz pierwszy należy oszacować przewidywane straty przy pomocy 3-stopniowego modelu ryzyk kredytowych. Oznacza to, że coraz bardziej istotne są szacunki co do przewidywanej utraty wartości aktywów finansowych (np., poprzez identyfikację gorszego standingu finansowego, szacowanie potencjalnych strat w odniesieniu do całego okresu funkcjonowania danego instrumentu finansowego).

Podsumowując, szacowanie strat wartości aktywów finansowych należy przeprowadzić w sposób następujący:

- a) Stwierdzenie, że ryzyko kredytowe jest niskie lub brak pogorszenia jakości kredytowej danego aktywa pozwala na kalkulację należnych odsetek od wartości brutto (niepomniejszonej o oszacowane straty) oraz szacowanie strat w perspektywie najbliższych 12 miesięcy od dnia bilansowego,
- b) Stwierdzenie, że ryzyko kredytowe wzrosło, aczkolwiek nadal brak dowodów utraty wartości aktywa pozwala nadal kalkulować należne odsetki od wartości brutto (niepomniejszonej o oszacowane straty), jednak zarazem zobowiązuje do oszacowania strat wartości aktywa w perspektywie całego okresu jego funkcjonowania,
- c) Stwierdzenie obiektywnych dowodów utraty wartości instrumentu oznacza, że należne odsetki można kalkulować jedynie od wartości netto (pomniejszonej o oszacowane straty) a jednocześnie utratę wartości należy oszacować w perspektywie całego okresu jego funkcjonowania danego instrumentu.

Standard dopuszcza uproszczenia w przypadku szacowania przyszłych strat w odniesieniu do krótkoterminowych należności handlowych, które nie zawierają elementu finansowego (należności z tytułu sprzedaży lub leasingu). Można w tych przypadkach odstąpić od analizy ryzyka kredytowego, a jedynie oszacować straty z tytułu utraty wartości w perspektywie całego okresu funkcjonowania tego instrumentu.

Zarząd szczegółowo przeanalizował zasady nowego MSSF 9 oraz wszystkie pozycje instrumentów finansowych po stronie aktywów jak i pasywów skonsolidowanego sprawozdania finansowego. Podsumowanie tej analizy przedstawiają poniższe tabele:

Instrument finansowy	Obecny sposób wyceny	MSSF 9	Komentarz
Kredyty bankowe	Zamortyzowany koszt	Zamortyzowany koszt	Zgodnie z MSSF 9 amortyzowany koszt jest domyślną metodą wyceny zobowiązań finansowych za wyjątkiem sytuacji opisanych w punktach od 4.2.1a do 4.2.1e. Kredyty bankowe nie zaliczają się do żadnej z ww. kategorii, nie zostały one także „wyznaczone” jako podlegające wycenie w wartości godziwej.
Pożyczki otrzymane	Zamortyzowany koszt	Zamortyzowany koszt	Zgodnie z MSSF 9 amortyzowany koszt jest domyślną metodą wyceny zobowiązań finansowych za wyjątkiem sytuacji opisanych w punktach od 4.2.1a do 4.2.1e. pożyczki otrzymane nie zaliczają się do żadnej z ww. kategorii, nie zostały one także „wyznaczone” jako podlegające wycenie w wartości godziwej.
Instrumenty pochodne	Wartość godziwa	Wartość godziwa	Nie występują
Należności handlowe	początkowa wycena w wartości transakcyjnej (jeżeli nie ma istotnego komponentu finansowego)	początkowa wycena w wartości transakcyjnej (jeżeli nie ma istotnego komponentu finansowego)	Zgodnie z punktem 5.1.3 MSSF 15 początkowa wycena należności z tytułu dostaw i usług powinna być dokonana wg ceny transakcyjnej jeśli nie zawierają one istotnego komponentu finansowego. Następnie konieczna jest ocena ewentualnej utraty wartości z użyciem uproszczonego modelu oczekiwanych

			strat kredytowych. Szacowanie utraty wartości zgodnie z modelem jest zmianą w stosunku do obecnie obowiązujących zasad. Restrykcyjne podejście do kredytowania odbiorców ze szczególnym uwzględnieniem zasad rozliczeń w oparciu o przedpłaty sprawia, że zastosowanie modelu oczekiwanych strat kredytowych nie wpłynie istotnie na zmianę wartości tych instrumentów
Lokaty bankowe	zamortyzowany koszt	zamortyzowany koszt (spełnione warunki opisane dla pożyczek udzielonych)	Ze względu na fakt, iż posiadane przez Grupę środki pieniężne (w tym lokaty bankowe włącznie) dokonywane są w renomowanych instytucjach finansowych ryzyko kredytowe w tym zakresie wydaje się nieistotne).

Opisana analiza doprowadziła do wniosku, że w porównaniu do obecnie stosowanych zasad rachunkowości nowy standard MSSF 9 nie będzie miał istotnego wpływu na skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy.

MSSF 15 Przychody z umów z klientami – obowiązujący w odniesieniu do okresów sprawozdawczych rozpoczynających się w dniu lub po 1 stycznia 2018 roku

Standard obowiązuje w odniesieniu do okresów sprawozdawczych rozpoczynających się 1 stycznia 2018 roku. Standard powinien być zastosowany w odniesieniu do wszystkich umów, które obowiązują na dzień 1 stycznia 2018 roku. Te z umów z klientami, których wpływ był ujmowany we wcześniejszych okresach sprawozdawczych powinny być analizowane w ujęciu retrospektywnym.

Zgodnie z punktem 5a MSSF 15, standard ten należy stosować do wszystkich umów z klientami za wyjątkiem umów leasingowych objętych zakresem MSR 17 Leasing (a w przyszłości MSSF 16).

W celu ustalenia wpływu nowego standardu na skonsolidowane sprawozdania finansowe Grupy Kapitałowej Enter Air, Zarząd przeanalizował zapisy standardu MSSF 15.

Zgodnie z MSS F15 jednostka ujmuje przychody w momencie spełnienia (lub w trakcie spełniania) zobowiązania do wykonania świadczenia poprzez przekazanie przyrzeczonego dobra lub usługi (tj. składnika aktywów) klientowi. Przekazanie składnika aktywów następuje w momencie, gdy klient uzyskuje kontrolę nad tym składnikiem aktywów. Po spełnieniu (lub w trakcie spełniania) zobowiązania do wykonania świadczenia jednostka ujmuje jako przychód kwotę równą cenie transakcyjnej, która została przypisana do tego zobowiązania do wykonania świadczenia. W celu ustalenia ceny transakcyjnej jednostka uwzględnia warunki umowy oraz stosowane przez nią zwyczajowe praktyki handlowe. Cena transakcyjna to kwota wynagrodzenia, które – zgodnie z oczekiwaniem jednostki – będzie jej przysługiwać w zamian za przekazanie przyrzeczonych dóbr lub usług na rzecz klienta, z

wyłączeniem kwot pobranych w imieniu osób trzecich (na przykład niektórych podatków od sprzedaży). Wynagrodzenie określone w umowie z klientem może obejmować kwoty stałe, kwoty zmienne lub oba te rodzaje kwot.

Grupa Enter Air S.A. rozpoznaje przychody w momencie wykonania usługi, czyli zgodnie z zapisem par 31 MSSF15.

Wartość wykonanych przez podmioty Grupy Enter Air S.A. usług określana jest jednoznacznie w umowie z klientem. Umowa wskazuje konkretną cenę za konkretną usługę np. przelot na trasie WAW-ZTH-WAW, który odbędzie się w okresie między kwietniem a październikiem. Cena ta odpowiada warunkom wskazanym w par 47 MSSF15 Na tej podstawie rozpoznawana jest wartość przychodu. Zgodnie z par 46 standardu.

Przyjęcie standardu może mieć wpływ na rozpoznanie przychodu z tytułu usług szkoleń lotniczych w ciągu roku obrotowego z uwagi na etapowy charakter takiego szkolenia. Nie będzie miało jednak wpływu na sprawozdania roczne, ponieważ cykl szkolenia zamyka się w ciągu jednego i tego samego roku obrotowego.

Kontynuacja działalności

Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało sporządzone przy założeniu kontynuowania działalności gospodarczej przez Grupę w okresie 12 miesięcy po ostatnim dniu bilansowym, czyli 31.12.2017 roku. Zarząd Spółki dominującej nie stwierdza na dzień podpisania sprawozdania istnienia faktów i okoliczności, które wskazywałyby na zagrożenia dla możliwości kontynuowania działalności w okresie 12 miesięcy po dniu bilansowym na skutek zamierzonego lub przymusowego zaniechania bądź istotnego ograniczenia dotychczasowej działalności.

Do dnia sporządzenia rocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego za 2017 rok nie wystąpiły zdarzenia, które nie zostały, a powinny być ujęte w księgach rachunkowych okresu sprawozdawczego.

Waluta funkcjonalna i waluta sprawozdawcza

Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało sporządzone w polskich złotych (PLN). Polski złoty jest walutą funkcjonalną i sprawozdawczą Grupy Kapitałowej. Dane w sprawozdaniach finansowych zostały wykazane w tysiącach złotych, chyba że w konkretnych sytuacjach zostały podane z większą dokładnością.

W wyniku prezentacji danych finansowych w tysiącach złotych sumy podsumowań mogą być różne od sumy składników poszczególnych pozycji a odchylenie nie powinno przekraczać 1 tysiąca złotych.

Kursy walut obcych

Do wyceny pozycji skonsolidowanego sprawozdania finansowego z sytuacji finansowej wyrażonych w walutach obcych przyjęto następujące kursy walut obcych w złotych:

	EUR	USD	GBP
31.12.2016	4,4240	4,1793	5,1445
31.12.2017	4,1709	3,4813	4,7001

Zasady rachunkowości przyjęte i stosowane przez Grupę Kapitałową

Metody wyceny aktywów i pasywów

Składniki aktywów i pasywów prezentuje się i wycenia w sposób przedstawiony poniżej.

Rzeczowe aktywa trwałe

Rzeczowy majątek trwały stanowią zasoby kontrolowane przed Spółkę w wyniku zdarzeń z przeszłości, z których według oczekiwań Spółka osiągnie korzyści ekonomiczne i które są utrzymywane w celu

wykorzystania ich w procesie produkcyjnym lub w dostawach towarów i świadczeniu usług, w celu oddania ich do używania innym podmiotom na podstawie umowy najmu lub w celach administracyjnych oraz którym towarzyszy oczekiwanie, iż będą wykorzystywane przez czas dłuższy niż rok.

Pozycje rzeczowego majątku trwałego są ujmowane jako składnik aktywów, jeżeli istnieje prawdopodobieństwo, że Spółka uzyska przyszłe korzyści ekonomiczne związane ze składnikiem aktywów oraz cenę nabycia lub koszt wytworzenia składnika aktywów można wycenić w wiarygodny sposób.

Korzyści ekonomiczne nie muszą mieć charakteru bezpośredniego. Rzeczowe aktywa trwałe mogą zostać nabyte ze względów bezpieczeństwa lub ochrony środowiska. Nabycie tego rodzaju rzeczowych aktywów trwałych, mimo, iż nie przyczynia się bezpośrednio do zwiększenia przyszłych korzyści ekonomicznych związanych z żadną konkretną pozycją rzeczowych aktywów trwałych, może okazać się niezbędne dla jednostki gospodarczej w związku z uzyskaniem przyszłych korzyści ekonomicznych z jej aktywów.

Okres użytkowania rzeczowego aktywa trwałego jest:

- okresem czasu, w którym według przewidywań, dany składnik aktywów będzie użytkowany przez jednostkę lub
- liczbą jednostek produkcji lub podobnych jednostek, które według przewidywań jednostka uzyska z danego składnika aktywów.

Rzeczowe aktywa trwałe są prezentowane w sprawozdaniu finansowym w podziale na następujące grupy:

- grunty, budynki i budowle,
- środki transportu i urządzenia,
- środki trwałe w budowie,
- wyposażenie i inne aktywa trwałe.

Środki trwałe nie spełniające zapisu definicji środków trwałych o przeznaczeniu na potrzeby jednostki przekwalifikowywane są do inwestycji.

Ujęcie początkowe rzeczowych aktywów trwałych w księgach

Pozycję rzeczowego majątku trwałego, która kwalifikuje się do ujęcia jako składnik aktywów, wycenia się początkowo w cenie nabycia lub w koszcie wytworzenia pomniejszonego w kolejnych okresach o odpisy amortyzacyjne oraz utratę wartości.

Przez cenę nabycia lub koszt wytworzenia rozumie się kwotę zapłaconych środków pieniężnych lub ich ekwiwalentów lub wartość godziwą innych dóbr przekazanych z tytułu nabycia składnika aktywów w momencie jego nabycia lub wytworzenia.

Cenę nabycia lub koszt wytworzenia pozycji rzeczowych aktywów trwałych należy ująć jako składnik aktywów, wtedy i tylko wtedy, gdy:

- istnieje prawdopodobieństwo, że jednostka uzyska przyszłe korzyści ekonomiczne związane ze składnikiem aktywów oraz
- cenę nabycia lub koszt wytworzenia składnika aktywów przez jednostkę można wycenić w wiarygodny sposób.

Cena nabycia lub koszt wytworzenia składnika aktywów obejmuje:

- cenę zakupu, łącznie z cłami importowanymi i bezzwrotnymi podatkami dotyczącymi zakupu pomniejszoną o opusty handlowe i rabaty,
- wszystkie inne pozwalające się bezpośrednio przyporządkować koszty poniesione w celu dostosowania składnika aktywów do miejsca i warunków potrzebnych do rozpoczęcia jego funkcjonowania zgodnie z zamierzeniami Zarządu,
- szacunkowe koszty demontażu i usunięcia składnika aktywów oraz koszty przeprowadzenia renowacji miejsca, w którym się znajdował, do których Spółka jest zobowiązana w związku z nabyciem pozycji rzeczowych aktywów trwałych.

W przypadku wytworzenia składnika we własnym zakresie do kosztów wytworzenia zalicza się:

- koszty bezpośrednie,
- koszty pośrednie,
- koszty finansowania zewnętrznego.

Kosztami bezpośrednimi są między innymi:

- koszty przygotowania miejsca użytkowania środka trwałego,
- koszty początkowej dostawy,
- koszty instalacji,
- koszty sprawdzenia, czy składnik aktywów działa poprawnie, pomniejszone o przychody netto ze sprzedaży wyrobów wytworzonych w trakcie dostosowania środka trwałego,
- honoraria za profesjonalne usługi.

Przykładowymi kosztami, które nie stanowią części ceny nabycia lub kosztu wytworzenia są:

- koszty otwarcia nowego zakładu,
- koszty związane z rozpoczęciem wytwarzania nowego produktu lub świadczenia nowej usługi,
- koszty rozpoczęcia działalności w nowej lokalizacji lub wśród nowego segmentu klientów,
- koszty administracyjne oraz inne ogólne koszty pośrednie.

Do kosztów finansowania zewnętrznego, uwzględnianych w wycenie środków trwałych, wytwarzanych we własnym zakresie zalicza się:

- odsetki dotyczące krótko i długoterminowych pożyczek i kredytów,
- dyskonta związane z pożyczkami i kredytami,
- koszty poniesione w związku z pozyskaniem pożyczek i kredytów,
- obciążenia finansowe związane z leasingiem finansowym,
- różnice kursowe związane z pożyczkami i kredytami w walucie obcej, w stopniu w jakim są uznawane za korektę kosztów odsetek.

Do wartości początkowej nie zalicza się:

- kosztów powstałych w toku wytworzenia składnika we własnym zakresie, jeżeli dotyczą one ponadnormowego zużycia materiałów lub robocizny,
- kosztów wynikających z braku wiedzy lub nieefektywnego zorganizowania przebiegu procesu produkcyjnego,
- niezrealizowanych zysków wewnętrznych,
- kosztów o charakterze administracyjnym,
- kosztów finansowania zewnętrznego związanych okresem, w którym proces wytwarzania środka trwałego zostanie przerwany.

Składnik rzeczowych aktywów trwałych nabyty w drodze wymiany w zamian za inny składnik aktywów jest wyceniany w ustalonej w wiarygodny sposób wartości godziwej, którą stanowi ekwiwalent wartości godziwej składnika aktywów oddanego w ramach wymiany, skorygowanej o kwotę przekazanych środków pieniężnych lub ich ekwiwalentów.

W przypadku braku możliwości wiarygodnego ustalenia wartości godziwej aktywów przyjmuje się bilansową wartość aktywów, które są oddane w transakcji.

Sposoby ujęcia i wyceny składnika rzeczowych aktywów trwałych użytkowanego na podstawie umowy leasingu finansowego są uregulowane w dalszej części niniejszego opracowania, dotyczącej leasingu (umowy dzierżawy).

Spółka nie zwiększa wartości bilansowej pozycji rzeczowych aktywów trwałych o koszty bieżącego utrzymania tych aktywów. Koszty te są ujmowane w rachunku zysków i start w momencie ich poniesienia. Na koszty bieżącego utrzymania składają się koszty robocizny i koszty zużycia materiałów. Mogą też obejmować koszty niewielkich części zamiennych, jak również koszty innych części zamiennych, jeśli jednostka oczekuje, że będą one wykorzystywane przez czas krótszy niż jeden okres.

Późniejsze nakłady odnoszące się do pozycji rzeczowego majątku trwałego zwiększają wartość bilansową tego środka trwałego, o ile jest prawdopodobne, że Spółka uzyska przyszłe korzyści ekonomiczne, które przewyższają korzyści możliwe do osiągnięcia w ramach pierwotnie oszacowanego poziomu wyników działalności uzyskiwanych z już posiadanego aktywa.

Przykładami ulepszeń są:

- modyfikacja urządzeń powodująca wydłużenie okresu użytkowania oraz zwiększenie zdolności produkcyjnych,
- udoskonalenie maszyny prowadzące do zwiększenia jakości produkcji,
- modernizacja procesu wytwarzania powodująca zmniejszenie dotychczasowych kosztów eksploatacji.

Wartość ponoszonych nakładów na generalny przegląd zwiększa wartość części składowej składnika aktywów i podlega amortyzacji przez okres jej użytkowania – do następnego przeglądu.

Wszelkie pozostałe późniejsze nakłady są ujmowane jako koszty okresu, w którym zostały poniesione.

Wycena rzeczowych składników majątku trwałego na dzień bilansowy

Rzeczowy majątek trwały jest wyceniany według ceny nabycia lub kosztu wytworzenia pomniejszonych o umorzenie oraz skumulowane odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości ujmowane w pozostałych kosztach operacyjnych.

Amortyzacja

Rzeczowe składniki majątku trwałego są amortyzowane metodą liniową w sposób systematyczny na przestrzeni okresu użytkowania.

Ustalając stawki amortyzacyjne Spółka bierze pod uwagę:

- okres i tryb konsumpcji korzyści ekonomicznych, uwzględniających warunki technologiczne, komercyjne i ekonomiczne,
- powiązanie lub zależność danego składnika z innymi składnikami o krótszym okresie użytkowania,
- wartość końcową po jego użytkowaniu,
- ograniczenia prawne.

Wartością podlegającą amortyzacji jest cena nabycia lub koszt wytworzenia danego składnika aktywów, pomniejszone o wartość końcową tego składnika.

Wartość końcową stanowi kwota netto, którą Spółka spodziewa się uzyskać na zakończenie okresu użytkowania składnika aktywów, po odliczeniu oczekiwanych kosztów zbycia.

Okres użytkowania składnika aktywów rozumie się jako oczekiwana przydatność składnika aktywów dla Spółki.

Spółka rozpoczyna amortyzację środka trwałego wówczas, gdy jest on dostępny do użytkowania, to znaczy w momencie dostosowania składnika aktywów do miejsca i warunków potrzebnych do rozpoczęcia jego funkcjonowania zgodnie z zamierzeniami kierownictwa.

Zakończenie amortyzacji następuje nie później niż z chwilą zrównania wartości umorzeń z wartością początkową danego środka trwałego (czyli zostanie całkowicie zamortyzowany) lub gdy składnik aktywów zostanie przeznaczony do sprzedaży (lub włączony do grupy aktywów przeznaczonych do sprzedaży) – zgodnie z MSSF 5 lub gdy zostanie usunięty z bilansu.

Nie zaprzestaje się naliczania odpisów amortyzacyjnych w okresach, w których składnik majątkowy jest beczynny lub wycofany z aktywnego użytkowania.

Odpisy amortyzacyjne za każdy okres są ujmowane jako koszt danego okresu, o ile nie są wliczone w wartość bilansową innego składnika aktywów na przykład kosztu wytworzenia zapasów lub składnika wartości niematerialnych.

Umorzeń środków trwałych o niskiej jednostkowej wartości początkowej nie przekraczającej 3.500 zł dokonuje się w sposób uproszczony przez dokonanie jednorazowego odpisu całej wartości początkowej w miesiącu przyjęcia do użytkowania.

Nie podlegają amortyzacji grunty ze względu na nieograniczony okres użytkowania. Spółka nie amortyzuje także zakwalifikowanego do gruntów prawa wieczystego użytkowania gruntów.

Okresowa weryfikacja okresów i indywidualnych stawek amortyzacji

W związku z oceną przydatności gospodarczej posiadanych aktywów trwałych należy dokonać określenia okresu ich ekonomicznej użyteczności. Poprawność stosowanych okresów, stawek amortyzacji i wartości końcowej środków trwałych powinna być okresowo weryfikowana, powodując odpowiednią korektę dokonywanych w następnych latach obrotowych odpisów amortyzacyjnych. Przy ustaleniu okresów i indywidualnej stawki amortyzacji dla celów bilansowych należy uwzględnić:

- liczbę zmian, na których pracuje środek trwały,
- tempo postępu techniczno-ekonomicznego,
- wydajność środka trwałego mierzona liczbą godzin jego pracy lub liczbą wytworzonych produktów albo innym właściwym miernikiem,
- prawne lub inne ograniczenia czasu używania środka trwałego.

Weryfikacja okresów, wartości końcowej i stawek amortyzacji dla celów bilansowych powinna być przeprowadzana nie rzadziej niż na dzień bilansowy.

Okresowa ocena przydatności posiadanych rzeczowych aktywów trwałych

Na każdy dzień bilansowy Spółka dokonuje oceny, czy istnieją jakiegokolwiek przesłanki wskazujące na to, że mogła nastąpić utrata wartości któregoś ze składników aktywów. W przypadku stwierdzenia, że przesłanki takie zachodzą, Spółka dokonuje szacunku wartości odzyskiwanej tego składnika aktywów. Wartość bilansowa składnika aktywów zostaje obniżona do poziomu jego wartości odzyskiwalnej wtedy i tylko wtedy, gdy wartość odzyskiwalna tego składnika aktywów jest niższa od jego wartości bilansowej. Kwota tej obniżki stanowi odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości.

Odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości aktywów wykazywanych według ceny nabycia lub kosztu wytworzenia ujmuje się w rachunku zysków i strat.

Po ujęciu odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości, w przyszłych okresach skorygowaniu ulegają odpisy amortyzacyjne dotyczące danego składnika, aby w ciągu pozostałego okresu użytkowania tego składnika dokonać systematycznego odpisania jego zweryfikowanej wartości bilansowej, pomniejszonej o wartość końcową.

Na każdy dzień bilansowy Spółka dokonuje oceny, czy występują przesłanki wskazujące na to, że odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości, który był ujęty w okresach ubiegłych, w odniesieniu do danego składnika aktywów jest zbędny, albo powinien być zmniejszony. Jeśli takie przesłanki występują, Spółka, z uwzględnieniem MSR 36, szacuje wartość odzyskiwalną tego składnika aktywów i do tej wysokości podwyższa wartość bilansową składnika aktywów. Kwota podwyższenia stanowi odwrócenie odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości. Wartość bilansowa składnika aktywów, która została podwyższona w wyniku odwrócenia odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości nie powinna przekroczyć wartości bilansowej, jaka zostałaby ustalona (po odjęciu umorzenia), jeśli w latach ubiegłych w ogóle nie ujęto by odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości w odniesieniu do tego składnika.

Usunięcie ze sprawozdania z sytuacji finansowej

Wartość bilansowa pozycji rzeczowych aktywów trwałych zostaje usunięta ze sprawozdania z sytuacji finansowej:

- w chwili zbycia tej pozycji lub
- kiedy nie oczekuje się żadnych przyszłych korzyści ekonomicznych z tytułu jej użytkowania i następującego po nim zbycia.

Zyski i straty wynikające z faktu usunięcia pozycji rzeczowych aktywów trwałych z bilansu, ujmuje się w rachunku zysków i strat w momencie usunięcia z bilansu (chyba że zgodnie z MSR 17 odpowiednie jest inne podejście do transakcji sprzedaży i leasingu zwrotnego). Zyski nie są klasyfikowane jako przychód.

Zyski i straty wynikające z faktu usunięcia pozycji rzeczowych aktywów trwałych z bilansu, są ustalone jako różnica między przychodami netto ze zbycia (jeśli takie były) a wartością bilansową tej pozycji.

Zbycie pozycji rzeczowych aktywów trwałych może mieć różną postać (np. sprzedaż, leasing finansowy lub darowizna).

Używanie obcych środków trwałych na podstawie umowy leasingu (umowy dzierżawy)

Umowa leasingowa jest to umowa, na mocy której w zamian za opłatę lub serię opłat, leasingodawca przekazuje leasingobiorcy prawo do użytkowania danego składnika aktywów przez uzgodniony okres.

Leasing finansowy jest to umowa leasingowa, na mocy której następuje przeniesienie zasadniczo całego ryzyka i pożytków wynikających z tytułu posiadania aktywów. Ostateczne przeniesienie tytułu prawnego może, lecz nie musi nastąpić.

Leasing operacyjny jest to umowa leasingowa różna od umowy leasingu finansowego.

Leasing finansowy

Dla środków trwałych przyjętych w leasing kwalifikacji umów dokonuje się w oparciu o standard MSR 17, w którym podstawowym kryterium podziału jest zakres ryzyka i pożytków (przypadających w udziale leasingodawcy) z tytułu posiadania przedmiotu leasingu. Na ryzyko składa się możliwość poniesienia strat z powodu niewykorzystania zdolności produkcyjnych, utraty przydatności technicznej lub zmian poziomu osiągniętego zwrotu, spowodowanych zmianami warunków ekonomicznych. Pożytkami może być oczekiwanie zyskowego funkcjonowania składnika aktywów przez ekonomiczny okres użytkowania oraz oczekiwanie na zysk wynikający ze wzrostu jego wartości lub realizacji wartości końcowej.

Klasyfikacji leasingu dokonuje się na dzień rozpoczęcia leasingu.

Środki trwale przyjęte w leasing wycenia się zgodnie z zasadami określonymi w MSR 17.

Na dzień rozpoczęcia okresu leasingu, Spółka jako leasingobiorca ujmuje w bilansie jako aktywa i zobowiązania w kwotach równych wartości godziwej przedmiotu leasingu ustalonej na dzień rozpoczęcia leasingu lub w kwotach równych wartości bieżącej minimalnych opłat leasingowych ustalonej na dzień rozpoczęcia leasingu, jeżeli jest ona niższa od wartości godziwej. Przy obliczaniu wartości bieżącej minimalnych opłat leasingowych, stopą dyskontową jest stopa procentowa leasingu, jeżeli możliwe jest jej ustalenie. W przeciwnym razie stosowana jest krańcowa stopa procentowa Spółki. Wszelkie początkowe koszty bezpośrednio zwiększają kwotę wykazaną jako składnik aktywów.

Zobowiązania dotyczące przedmiotu leasingu nie zmniejszają wartości przedmiotu leasingu, są prezentowane w bilansie oddzielnie, z podziałem na zobowiązania krótkoterminowe i długoterminowe.

W późniejszych okresach minimalne opłaty leasingowe zostają rozdzielone pomiędzy koszty finansowe i zmniejszenie niespłaconego salda zobowiązania. Koszty finansowe rozliczane są w taki sposób na poszczególne okresy objęte okresem leasingu, aby uzyskać stałą okresową stopę procentową w stosunku do niespłaconego salda zobowiązania.

Na wartość początkową środka trwałego użytkowanego na podstawie umowy leasingu składa się:

- opłata manipulacyjna,
- opłata wstępna,
- części kapitałowe opłat leasingowych,
- opłata końcowa,
- koszty bezpośrednio związane z pozyskaniem przedmiotu leasingu np.: prowizji, usług prawnych, ubezpieczenia, załadunku, rozładunku lub transportu, jeżeli obciążają korzystającego.

Leasing finansowy powoduje naliczanie amortyzacji aktywów podlegających amortyzacji, a także kosztów finansowych w każdym z okresów obrotowych. Zasady amortyzacji aktywów podlegających amortyzacji będących przedmiotem leasingu są spójne z zasadami stosowanymi przy amortyzacji własnych aktywów Spółki podlegających amortyzacji. W przypadku braku wystarczającej pewności, że Spółka uzyska tytuł własności przed końcem okresu leasingu, dany składnik aktywów umarzany jest przez krótszy z dwóch okresów: okres leasingu lub okres użytkowania.

W przypadku dokonywania wykupu środka trwałego po zakończeniu umowy leasingu, faktura zawierająca ostatnią płatność (opłatę końcową) rozliczana jest ze zobowiązaniem z tytułu umowy leasingowej, a środek trwały podlega dalszej amortyzacji według dotychczasowego planu amortyzacji. W przypadku, jeśli w momencie wykupu środek trwały jest umorzony w 100%, Spółka wprowadza do

swoich ksiąg rachunkowych przedmiot umowy w cenie zakupu powiększonej o ewentualne dodatkowe opłaty i amortyzuje według zasad stosowanych wobec własnych składników aktywów.

Do ustalenia wartości rezydualnej środków trwałych w postaci samolotów stosuje się poniższej zasady.

Przy ustalaniu wartości rezydualnej samolotów po zakończeniu okresu umarzania przyjmowana będzie, jako mniejsza z dwóch wartości wynikających z:

- Szacunku wartości rezydualnej samolotu w oparciu o operat szacunkowy niezależnej, wyspecjalizowanej instytucji.
- Kalkulacji przychodów z hipotetycznej umowy leasingu (HUL) zawartej od momentu zakończenia okresu umarzania do osiągnięcia 30 roku eksploatacji samolotu pomniejszonej o zakładany poziom zysku i powiększonej o przewidywaną wartość likwidacyjną samolotu.

Kalkulacja przychodów HUL odbywać się będzie w oparciu o średnią wartość opłat leasingowych ponoszonych w roku, w którym kalkulacja zostanie przeprowadzona. Wartość opłat leasingowych obejmuje ratę czynszu oraz opłaty na tzw. rezerwy remontowe. Dla potrzeb kalkulacji przyjmuje się, że wartość opłat leasingowych uwzględniać będzie 15% zysku. Wartość likwidacyjną samolotu przyjmuje się na poziomie 3,5 mln USD.

Szacunek wartości rezydualnej będzie aktualizowany nie rzadziej raz na rok. W przypadku istotnych zmian sytuacji rynkowej aktualizacja wartości rezydualnej może być przeprowadzana częściej.

Leasing operacyjny

Leasingiem operacyjnym jest umowa leasingowa różna od umowy leasingu finansowego. Opłaty leasingowe z tytułu leasingu operacyjnego Spółka, jako leasingobiorca, ujmuje jako koszty metodą liniową przez okres leasingu chyba, że zastosowanie innej systematycznej metody lepiej odzwierciedla sposób rozłożenia w czasie czerpanych korzyści.

Ujęcie początkowe instrumentów finansowych

Aktywa ujmowane są w sprawozdaniu z sytuacji finansowej Spółki w momencie, gdy staje się ona stroną wiążącej umowy.

W momencie początkowego ujęcia składnik aktywów wycenia się według wartości godziwej, powiększonej, w przypadku składnika aktywów lub zobowiązania finansowego niekwalifikowanych jako wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy o koszty transakcji, które mogą być bezpośrednio przypisane do nabycia lub emisji składnika aktywów finansowych lub zobowiązania finansowego.

Wartość godziwa jest ceną, którą otrzymano by za sprzedaż składnika aktywów lub zapłacono by za przeniesienie zobowiązania w transakcji przeprowadzonej na zwykłych warunkach na głównym (lub najkorzystniejszym) rynku na dzień wyceny w aktualnych warunkach rynkowych (tj. ceną wyjścia) bez względu na to, czy cena ta jest bezpośrednio obserwowalna lub oszacowana przy użyciu innej techniki wyceny.

Ustalenie wartości godziwej odnosi się do konkretnego składnika aktywów lub zobowiązania. Zatem przy ustalaniu wartości godziwej jednostka uwzględnia cechy składnika aktywów lub zobowiązania, jeżeli uczestnicy rynku uwzględniliby takie cechy przy ustalaniu ceny składnika aktywów lub zobowiązania na dzień wyceny. Cechy te obejmują na przykład:

- a) stan i lokalizację składnika aktywów oraz
- b) ewentualne ograniczenia dotyczące sprzedaży lub użycia składnika aktywów.

Zasady wyceny aktywów finansowych w terminie późniejszym

Po początkowym ujęciu, Spółka wycenia aktywa finansowe (aktywa finansowe dostępne do sprzedaży i aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy), w tym instrumenty pochodne będące aktywami, w wartości godziwej, nie dokonując pomniejszenia o koszty transakcji, jakie mogą być poniesione przy sprzedaży lub innym sposobie wyzbycia się aktywów.

Instrumenty pochodne są ujmowane w księgach, gdy Spółka staje się stroną wiążącej umowy. Na dzień bilansowy wyceniane są one w wartości godziwej.

Skutki wyceny instrumentów pochodnych ujmowane są w przychodach lub kosztach finansowych.

Zmiany wartości godziwej aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży odnoszone są na kapitał z aktualizacji wyceny, z wyjątkiem odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości oraz różnic kursowych, do momentu wyłączenia składnika aktywów finansowych z bilansu, kiedy skumulowane zyski lub straty poprzednio ujęte w kapitale własnym ujmują się w rachunku zysków i strat. Wyjątek stanowią instrumenty, w przypadku których na kapitał odnoszone są jedynie różnice między wartością godziwą a zamortyzowanym kosztem instrumentu. Odsetki naliczone efektywną stopą procentową powiększają przychody finansowe okresu.

Pożyczki i należności oraz inwestycje utrzymywane do terminu wymagalności wycenia się według zamortyzowanego kosztu z zastosowaniem metody efektywnej stopy procentowej.

Należności handlowe oraz pozostałe należności w przypadku mało istotnej różnicy między kwotą wymaganej zapłaty a ich wartością według zamortyzowanego kosztu są wyceniane w kwocie wymaganej zapłaty z zachowaniem zasady ostrożności.

Odsetki naliczone efektywną stopą procentową powiększają przychody finansowe.

Inwestycje utrzymywane do terminu wymagalności wycenia się według zamortyzowanego kosztu z zastosowaniem metody efektywnej stopy procentowej.

Inwestycje w instrumenty kapitałowe nie posiadające kwotowań cen rynkowych z aktywnego rynku, i których wartość godziwa nie może być wiarygodnie zmierzona, a także powiązane z nimi instrumenty pochodne, które muszą być rozliczone przez dostawę niekwotowanych instrumentów kapitałowych wycenianych według kosztu.

W przypadku powyższych tytułów wycena może odbywać się także:

- w wartości wymagającej zapłaty, jeśli efekt dyskonta nie jest znaczący,
- w kwocie wymagającej zapłaty – należności i zobowiązania o krótkim terminie zapadalności/wymagalności.

Dywidendy wynikające z instrumentów kapitałowych dostępnych do sprzedaży ujmują się w rachunku wyników w momencie, kiedy powstaje prawo Spółki do ich otrzymania.

W przypadku aktywów finansowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu, zyski lub straty są ujmowane w rachunku zysków i strat w momencie wyłączenia składnika aktywów lub zobowiązania finansowego z bilansu, dokonania odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości oraz poprzez amortyzację. Jednakże, w przypadku aktywów finansowych lub zobowiązań finansowych, które są instrumentami zabezpieczanymi.

Zamortyzowany koszt składnika aktywów finansowych jest to kwota, w jakiej składnik aktywów finansowych lub zobowiązanie finansowe wycenia się w momencie początkowego ujęcia, pomniejszona o spłaty kapitału oraz powiększona lub pomniejszona o ustaloną z zastosowaniem efektywnej stopy procentowej skumulowaną amortyzację wszelkich różnic pomiędzy wartością początkową a wartością w terminie wymagalności oraz pomniejszona o wszelkie odpisy (bezpośrednio lub przez rachunek rezerw) z tytułu utraty wartości lub nieściągalności.

Przekwalifikowanie

Spółka nie dokonuje przekwalifikowania instrumentów finansowych do lub z kategorii wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy od momentu ich objęcia lub wyemitowania.

W przypadku zmiany intencji lub możliwości kwalifikowania inwestycji jako utrzymywanej do terminu wymagalności zalicza się ją do dostępnych do sprzedaży oraz przeszacowuje do wartości godziwej. Różnicę pomiędzy wartością bilansową i wartością godziwą ujmują się bezpośrednio w kapitale własnym, poprzez zestawienie zmian w kapitale własnym do momentu wyłączenia składnika aktywów finansowych z bilansu.

Utrata wartości, nieściągalność aktywów finansowych

Na każdy dzień bilansowy Spółka ocenia, czy istnieją obiektywne dowody utraty wartości składnika aktywów finansowych lub grupy aktywów finansowych nie podlegających wycenie w wartości godziwej.

Do obiektywnych dowodów utraty wartości składnika aktywów finansowych lub grupy aktywów zalicza się uzyskane informacje, dotyczące następujących zdarzeń powodujących stratę:

- znaczące trudności finansowe emitenta lub dłużnika,
- niedotrzymanie warunków umowy, np. niespłacenia albo zalegania ze spłacaniem odsetek lub nominalu,
- przyznanie pożyczkobiorcy przez pożyczkodawcę, ze względów ekonomicznych lub prawnych wynikających z trudności finansowych pożyczkobiorcy, udogodnienia, którego w innym wypadku pożyczkodawca by nie udzielił,
- wysokiego prawdopodobieństwa upadłości lub innej reorganizacji finansowej pożyczkobiorcy,
- zanik aktywnego rynku na dany składnik aktywów finansowych ze względu na trudności finansowe,
- obserwowane dane wskazujące na możliwy do zmierzenia spadek oszacowanych przyszłych przepływów pieniężnych związanych z grupą aktywów finansowych od momentu początkowego ich ujęcia, mimo że nie można jeszcze ustalić spadku dotyczącego pojedynczego składnika grupy aktywów finansowych, w tym negatywne zmiany dotyczące statusu płatności pożyczkobiorców w grupie (np. zwiększona ilość opóźnionych płatności lub zwiększona liczba posiadaczy kart kredytowych, którzy osiągnęli limit kredytowy i spłacają miesięczną kwotę minimalną) lub krajowa lub lokalna sytuacja gospodarcza, która ma związek z nie spłacaniem aktywów w grupie (np. wzrost wskaźnika bezrobocia w obszarze geograficznym pożyczkobiorcy, spadek cen nieruchomości w przypadku kredytów hipotecznych w danym regionie, spadek cen ropy naftowej w przypadku pożyczek udzielonych producentom ropy naftowej, niekorzystne zmiany w kondycji branży, która dotyczy pożyczkobiorców w grupie).

W przypadku istnienia obiektywnych dowodów, że została poniesiona strata z tytułu utraty wartości pożyczek i należności lub inwestycji utrzymywanych do terminu wymagalności wycenianych w zamortyzowanym koszcie, kwota odpisu aktualizującego równa się różnicy pomiędzy wartością bilansową składnika aktywów a wartością bieżącą oszacowanych przyszłych przepływów pieniężnych (z wyłączeniem przyszłych strat kredytowych, które nie zostały poniesione) zdyskontowanych z zastosowaniem pierwotnej efektywnej stopy procentowej instrumentu finansowego (tj. efektywnej stopy procentowej ustalonej przy początkowym ujęciu). Wartość bilansową składnika aktywów obniża się bezpośrednio lub poprzez zastosowanie rachunku rezerw. Kwotę straty ujmuje się w rachunku zysków i strat.

Należności przeterminowane podlegają indywidualnej analizie, na podstawie której jest podejmowana decyzja o wysokości odpisu aktualizującego.

Odpisy aktualizujące wartość należności handlowych oraz pozostałych należności wycenione w kwocie wymaganej zapłaty stanowią różnicę między wartością bilansową należności a wartością oszacowanych przyszłych przepływów pieniężnych.

Odpisy aktualizujące należności handlowe odnoszone są w pozostałe koszty operacyjne.

Jeśli w następnym okresie strata z tytułu utraty wartości uległa zmniejszeniu, a zmniejszenie to można w obiektywny sposób powiązać ze zdarzeniem następującym po ujęciu utraty wartości, to uprzednio ujętą stratę z tego tytułu odwraca się – bezpośrednio lub poprzez skorygowanie rachunku rezerw.

Odwrócenie nie może spowodować zwiększenia wartości bilansowej składnika aktywów finansowych ponad kwotę, która stanowiłaby zamortyzowany koszt tego składnika na dzień odwrócenia w sytuacji, gdyby ujęcie utraty wartości w ogóle nie miało miejsca. Kwotę odwróconej straty ujmuje się w rachunku zysków i strat. Odwrócony odpis należności handlowych koryguje koszty sprzedaży okresu, w którym następuje odwrócenie.

W przypadku wystąpienia obiektywnych dowodów utraty wartości nienotowanego instrumentu kapitałowego, który nie jest wyceniany według wartości godziwej, gdyż jego wartości godziwej nie można wiarygodnie ustalić, albo instrumentu pochodnego, który jest powiązany i musi zostać rozliczany poprzez dostawę takiego nienotowanego instrumentu kapitałowego, kwotę straty z tytułu utraty wartości ustala się jako różnicę pomiędzy wartością bilansową składnika aktywów finansowych oraz wartością bieżącą oszacowanych przyszłych przepływów pieniężnych zdyskontowanych przy zastosowaniu bieżącej rynkowej stopy zwrotu dla podobnych aktywów finansowych. Tak ustalone straty z tytułu utraty wartości nie podlegają odwróceniu.

W przypadku, gdy zmniejszenie wartości godziwej składnika aktywów finansowych dostępnego do sprzedaży było ujmowane bezpośrednio w kapitale własnym i występują obiektywne dowody, że nastąpiła utrata wartości tego składnika, skumulowane straty ujęte dotychczas bezpośrednio w kapitale własnym wyksięgowuje się z kapitału własnego i ujmuje w rachunku zysków i strat, nawet, chociaż składnik aktywów finansowych nie został wyłączony z bilansu. Kwota skumulowanych strat, która zostaje wyksięgowana z kapitału własnego i ujęta w rachunku zysków i strat stanowi różnicę pomiędzy kosztem nabycia (pomniejszonym o wszelkie spłaty kapitału i amortyzację) i bieżącą wartością godziwą, pomniejszoną o wszelkie straty z tytułu utraty wartości tego składnika aktywów, uprzednio ujęte w rachunku zysków i strat.

Straty z tytułu utraty wartości inwestycji w instrument kapitałowy kwalifikowany jako dostępny do sprzedaży nie podlegają odwróceniu przez sprawozdanie z całkowitych dochodów.

W przypadku, gdy w następnym okresie wartość godziwa instrumentu dłużnego dostępnego do sprzedaży wzrośnie, a wzrost ten może być obiektywnie łączony ze zdarzeniem następującym po ujęciu straty z tytułu utraty wartości w sprawozdaniu z całkowitych dochodów, kwotę odwracanego odpisu ujmuje się w sprawozdaniu z całkowitych dochodów.

Wycena w wartości godziwej i procedury związane z wyceną

Niektóre aktywa i pasywa wyceniane są w wartości godziwej dla celów sprawozdawczości finansowej. Zarząd ustala odpowiednie techniki wyceny i zasady stosowania danych wsadowych do wyceny wartości godziwej.

Wycena odbywa się na 3 poziomach zależnych od danych wejściowych możliwych do uzyskania:

- poziom 1 - dane wejściowe na tym poziomie są cenami notowanymi (nieskorygowanymi) na aktywnych rynkach za identyczne aktywa lub zobowiązania, do których jednostka ma dostęp w dniu wyceny,
- poziom 2 - dane wejściowe na tym poziomie to dane wejściowe inne niż ceny notowane uwzględnione na poziomie 1, które są obserwowalne w przypadku danego składnika aktywów lub zobowiązania, albo pośrednio, albo bezpośrednio (mogą to być ceny podobnych aktywów lub zobowiązań notowane na rynkach aktywnych lub nieaktywnych, dane wejściowe inne niż ceny notowane, które są obserwowalne w odniesieniu do danego składnika aktywów lub zobowiązania (stopy procentowe, krzywe dochodowości obserwowalne w powszechnie przyjętych przedziałach kwotowań, zakładana zmienność oraz spread kredytowy) lub dane wejściowe potwierdzone przez rynek),
- poziom 3 - dane wejściowe na tym poziomie to nieobserwowalne dane wejściowe dotyczące danego składnika aktywów lub zobowiązania (najlepsze informacje dostępne w danych okolicznościach, które mogą obejmować własne dane jednostki).

W wycenie wartości godziwej aktywów lub zobowiązań wykorzystuje się dane rynkowe obserwowalne w zakresie w jakim jest to możliwe. W przypadku gdy zastosowanie "Poziomu 1" do wyceny nie jest możliwe, angażuje się zewnętrznych wykwalifikowanych rzeczoznawców do przeprowadzenia wyceny. Zarząd ściśle współpracuje z zewnętrznymi rzeczoznawcami w celu ustalenia odpowiednich technik wyceny i danych wsadowych do modelu. Informacje na temat technik wyceny i danych wsadowych wykorzystanych do wyceny wartości godziwej poszczególnych aktywów i pasywów są ujawniane w odpowiednich notach do sprawozdania finansowego.

Pozostałe aktywa trwałe

Do pozostałych aktywów trwałych (długoterminowych) zalicza się wszystkie składniki aktywów, które nie spełniają żadnego z poniższych kryteriów:

- oczekuje się, że zostaną zrealizowane lub przeznaczone do sprzedaży lub zużycia w toku normalnego cyklu operacyjnego jednostki,
- są w posiadaniu jednostki przede wszystkim z przeznaczeniem do obrotu,
- oczekuje się, że zostaną zrealizowane w ciągu dwunastu miesięcy od dnia bilansowego,
- stanowią składniki środków pieniężnych lub ich ekwiwalentów chyba, że występują ograniczenia dotyczące ich wymiany, czy wykorzystania do zaspokojenia zobowiązania w przeciągu przynajmniej dwunastu miesięcy od dnia bilansowego.

Zgodnie z powyższym, w pozycji tej należy wykazać należności lub ich części, których termin spłaty nastąpi w okresie dłuższym niż 1 rok od daty bilansowej i które nie zostaną zrealizowane w toku normalnego cyklu operacyjnego jednostki ani nie są przede wszystkim przeznaczone do obrotu.

Pozostałe aktywa trwałe obejmują także wydatki poniesione na dzień bilansowy, stanowiące koszty dotyczące przyszłych okresów (czynne rozliczenia międzyokresowe kosztów), mając na uwadze zasady istotności i ostrożności.

Czynne rozliczenia międzyokresowe kosztów dotyczące przyszłych okresów sprawozdawczych mogą dotyczyć w szczególności:

- kosztów odsetek z tytułu leasingu,
- innych kosztów o znaczącej wartości, takich jak np. koszty ubezpieczeń.

Wycena

Należności długoterminowe wycenia się w kwocie wymagającej zapłaty z zachowaniem ostrożności. Wartość należności aktualizuje się uwzględniając stopień prawdopodobieństwa ich zapłaty poprzez dokonanie odpisu aktualizującego.

Odpisy aktualizujące wartość należności zalicza się odpowiednio do pozostałych kosztów operacyjnych lub do kosztów finansowych – zależnie od rodzaju należności, której dotyczy odpis aktualizacyjny. Na dzień bilansowy odpisy aktualizujące wartość należności wykazuje się netto z odpowiednimi pozycjami należności długoterminowych.

Należności i pożyczki, które stanowią umowne prawo do otrzymania środków pieniężnych lub innego składnika aktywów finansowych od innej jednostki zaliczane są do aktywów finansowych. W momencie początkowego ujęcia wycenia się je w wartości godziwej. Początkowe ujęcie należności z tytułu sprzedaży towarów i usług następuje według wartości godziwej zapłaty należnej. Jeżeli płatność jest odroczone, to wartość godziwa zapłaty może być niższa niż nominalna wartość należnych środków pieniężnych lub ich ekwiwalentów. W takiej sytuacji wartość godziwą zapłaty ustala się dyskontując wszystkie przyszłe wpływy w oparciu o kalkulacyjną stopę procentową. Kalkulacyjną stopę procentową w sposób najprostszy ustala się na poziomie:

- dominującej stopy procentowej stosowanej do podobnego instrumentu finansowego wyemitowanego przez wystawcę posiadającego podobną wiarygodność kredytową

lub

- stopy procentowej dyskontującej wartość nominalną instrumentu finansowego do bieżącej, gotówkowej ceny sprzedaży towarów lub usług.

Różnicę pomiędzy nominalną a godziwą wartością należności ujmuje się jako przychód z tytułu odsetek.

Po początkowym ujęciu aktywa te są wyceniane według zamortyzowanego kosztu z zastosowaniem metody efektywnej stopy procentowej.

Zaliczki, które nie zostaną zrealizowane poprzez otrzymanie środków pieniężnych bądź innych aktywów finansowych, nie stanowią aktywów finansowych i są wyceniane w wartości nominalnej otrzymanych środków lub ekwiwalentów pieniężnych. Zgodnie z powyższym, zapłacone zaliczki w walucie nie są ani dyskontowane ani wyceniane na dzień bilansowy.

Rozliczenia międzyokresowe

Rozliczenia międzyokresowe wycenia się na dzień ich powstania, a także na dzień bilansowy w cenie nabycia.

Rozliczenie kosztów leasingu operacyjnego samolotów dokonywane jest osobno dla każdego z samolotów w cyklu rocznym odpowiadającym pełnym 12 miesiącom okresu leasingu danego samolotu w oparciu o proporcję wykonanego w danym cyklu nalogu w porównaniu z przewidywanym nalogiem rocznym.

Odpis pozostałych czynnych rozliczeń międzyokresowych kosztów w koszty danego okresu sprawozdawczego Spółki dokonywany jest stosownie do upływu czasu. Czas i sposób rozliczania kosztów jest każdorazowo uzasadniany charakterem rozliczanych kosztów, z zachowaniem zasady ostrożności.

W transakcjach leasingu zwrotnego wynik stanowiący różnicę pomiędzy ceną sprzedaży do finansującego a kosztem nabycia jest ujmowany w rozliczeniach międzyokresowych po stronie pasywów i rozliczany proporcjonalnie do upływu czasu przez cały okres trwania leasingu zwrotnego.

Zapasy

Zapasy to stanowiące własność jednostki rzeczowe aktywa obrotowe. Zalicza się do nich: materiały nabyte w celu zużycia w procesie produkcyjnym lub na własne potrzeby jednostki, towary zakupione w celu sprzedaży w stanie nieprzetworzonym, produkty gotowe wytworzone przez jednostkę, zdolne do sprzedaży, produkcję w toku.

Są to składniki majątku obrotowego jednostki, znajdujące się zarówno w jednostce, jak i poza nią. Zapasów jednostki nie stanowią zapasy materiałów przyjętych do przerobu uszlachetniającego.

Wycena

Zapasy wycenia się w cenie nabycia lub koszcie wytworzenia lub według wartości netto możliwej do uzyskania, w zależności od tego, która z kwot jest niższa.

Na koszty zakupu zapasów składają się ceny zakupu, cła importowe, pozostałe podatki (inne niż te możliwe do odzyskania w okresie późniejszym od urzędów skarbowych) oraz koszty transportu, załadunku i wyładunku oraz inne koszty dające się bezpośrednio przyporządkować do pozyskania wyrobów gotowych, materiałów i usług. Przy określaniu kosztów zakupu odejmuje się opusty, rabaty handlowe i inne podobne pozycje.

Na koszty przetworzenia zapasów składają się koszty związane bezpośrednio z jednostką produkcji oraz systematycznie przypisane, stałe i zmienne pośrednie koszty produkcji, poniesione przy przetwarzaniu materiałów na gotowe wyroby.

Dla celów przypisania stałych pośrednich kosztów produkcji do kosztów przetworzenia zapasów przyjmuje się normalną zdolność produkcyjną urządzeń produkcyjnych.

Nieprzypisane koszty pośrednie są ujmowane jako koszty okresu, w którym zostały poniesione.

Pozostałe koszty zalicza się do ceny nabycia lub kosztu wytworzenia zapasów tylko w takim zakresie, w jakim zostały poniesione w celu doprowadzenia zapasów do ich aktualnego stanu i miejsca.

Do kosztów wyłączonych z ceny nabycia lub kosztu wytworzenia zapasów i ujmowanych jako koszty okresu, w którym je poniesiono należą:

nietypowe wielkości (zużycie ponadnormatywne) zmarnowanych materiałów, robocizny oraz innych kosztów produkcyjnych,
koszty magazynowania,
ogólne koszty administracyjne, które nie przyczyniają się do doprowadzenia zapasów do ich aktualnego stanu i miejsca,
koszty sprzedaży.

W zakresie gospodarki zapasami w Spółce obowiązuje metoda „FIFO”. Zgodnie z modelem wyceny „FIFO” rozchód składnika aktywów wycenia się kolejno po cenach (kosztach) tych składników aktywów, które jednostka nabyła (wytworzyła) najwcześniej.

Utrata wartości

W przypadku braku możliwości odzyskania ceny nabycia lub kosztu wytworzenia zapasów, jeżeli zapasy zostały uszkodzone, utraciły całkowicie lub częściowo swoją przydatność lub, jeśli spadły ich ceny sprzedaży Spółka odpisuje wartość zapasów poniżej ich ceny nabycia lub kosztu wytworzenia do poziomu wartości netto możliwej do uzyskania. Odpisy obciążają pozostałe koszty operacyjne.

Spółka nie odpisuje wartości materiałów i innych surowców przeznaczonych do wykorzystania w procesie produkcji zapasów do kwoty niższej od ceny nabycia lub kosztu wytworzenia w przypadku oczekiwania, że wyroby gotowe, do produkcji których te materiały będą wykorzystane, zostaną sprzedane w wysokości ceny nabycia lub kosztu wytworzenia lub powyżej ceny nabycia lub kosztu wytworzenia. Jeżeli jednak spadek cen materiałów wskazuje na to, że cena nabycia lub koszt

wytworzenia wyrobów gotowych będą wyższe od wartości netto możliwej do uzyskania, wartość materiałów zostaje odpisana do poziomu wartości netto możliwej do uzyskania.

W każdym kolejnym okresie Spółka dokonuje nowego oszacowania wartości netto możliwej do uzyskania. Jeżeli nie istnieją już okoliczności, które uprzednio spowodowały odpisanie wartości zapasów poniżej ceny nabycia lub kosztu wytworzenia, odpisana kwota zostaje wyeliminowana w taki sposób, aby nowa wartość bilansowa równała się cenie nabycia lub kosztowi wytworzenia lub zaktualizowanej wartości netto możliwej do uzyskania, w zależności od tego, która z tych kwot jest niższa.

Odwrócenie odpisów aktualizujących wartość zapasów zostaje ujęte w pozostałych przychodach operacyjnych, natomiast wykorzystanie odpisów koryguje koszty wytworzenia sprzedanych produktów lub wartość sprzedanych towarów i materiałów.

Materiały, Półprodukty i produkty w toku, Produkty gotowe

Spółka nie prowadzi działalności produkcyjnej.

Towary

W pozycji Towary ujmuje się wyroby obcej produkcji przeznaczone do odsprzedaży w stanie nieprzetworzonym. Towary są magazynowane w magazynach obcych.

Spółka na bieżąco otrzymuje od podmiotów świadczących usługę magazynowania ewidencje ilościowo-wartościową towarów w celu potwierdzenia stanów magazynowych z własną ewidencją, bądź zidentyfikowania i wyjaśnienia rozbieżności.

Towary otrzymane nieodpłatnie ujmowane są w korespondencji z pozostałymi przychodami operacyjnymi.

Należności krótkoterminowe

Dany składnik aktywów zalicza się do aktywów obrotowych, jeśli spełnia jedno z poniższych kryteriów: oczekuje się, że zostanie zrealizowany lub przeznaczony do sprzedaży lub zużycia w toku normalnego cyklu operacyjnego jednostki, jest w posiadaniu jednostki przede wszystkim z przeznaczeniem do obrotu, oczekuje się, że zostanie zrealizowany w ciągu dwunastu miesięcy od dnia bilansowego, stanowi składnik środków pieniężnych lub ich ekwiwalentów, chyba że występują ograniczenia dotyczące jego wymiany, czy wykorzystania do zaspokojenia zobowiązania w przeciągu przynajmniej dwunastu miesięcy od dnia bilansowego.

Zgodnie z powyższym, w pozycji tej należy wykazać należności lub ich części, których termin spłaty nastąpi w okresie krótszym niż 1 rok od daty bilansowej oraz takie, które zostaną zrealizowane w toku normalnego cyklu operacyjnego jednostki albo są przede wszystkim przeznaczone do obrotu.

Wycena

Należności i pożyczki, które stanowią umowne prawo do otrzymania środków pieniężnych lub innego składnika aktywów finansowych od innej jednostki zaliczane są do aktywów finansowych. W momencie początkowego ujęcia wycenia się je w wartości godziwej. Początkowe ujęcie należności z tytułu sprzedaży towarów i usług następuje według ceny transakcyjnej.

Po początkowym ujęciu aktywa te są wyceniane według zamortyzowanego kosztu z zastosowaniem metody efektywnej stopy procentowej.

Zaliczki, które nie zostaną zrealizowane poprzez otrzymanie środków pieniężnych bądź innych aktywów finansowych, są aktywami niepieniężnymi i są wyceniane w wartości nominalnej otrzymanych środków lub ekwiwalentów pieniężnych. Zgodnie z powyższym, zapłacone zaliczki w walucie nie są ani dyskontowane ani wyceniane na dzień bilansowy.

Jeżeli jednak płatność nie jest istotnie odroczone to należności są ujmowane i wykazywane według kwot pierwotnie zafakturowanych, z uwzględnieniem odpisów na należności wątpliwe według zasady ostrożnej wyceny. Jeżeli należność główną powiększono o odsetki karne naliczone w związku z

niedotrzymaniem terminu zapłaty, wartość tych odsetek należy zaprezentować w przychodach finansowych w momencie ich naliczenia.

Na dzień bilansowy należności (poza opisanymi wyżej zaliczkami, które są aktywami niepieniężnymi) wyrażone w walutach obcych należy przeliczyć po obowiązującym na ten dzień średnim kursie ustalonym dla danej waluty przez Narodowy Bank Polski.

Jednostki zobowiązane są podać stosowany kurs wyceny. Różnice kursowe z wyceny należności należy zaliczać do przychodów lub kosztów finansowych.

Należności handlowe na koniec każdego roku obrotowego inwentaryzuje się metodą potwierdzania sald.

Wszystkie należności krótkoterminowe i długoterminowe od spółek z Grupy muszą zostać potwierdzone wzajemnie na dzień sporządzania sprawozdań finansowych.

Aktualizacja wyceny należności

Wartość należności podlega aktualizacji z uwzględnieniem stopnia prawdopodobieństwa ich zapłaty na zasadzie dokonania odpisów aktualizujących ich wartość w następujących przypadkach:

- posiadania należności od dłużników postawionych w stan likwidacji lub upadłości – do wysokości nie objętych gwarancją lub innym zabezpieczeniem – zgłoszonych likwidatorowi lub sędziemu komisarzowi w postępowaniu upadłościowym,
- posiadania należności od dłużników, w stosunku do których oddalony został wniosek o ogłoszenie upadłości a majątek dłużnika nie wystarcza na zaspokojenie kosztów postępowania upadłościowego w pełnej wysokości należności,
- dysponowania należnościami kwestionowanymi przez dłużników lub gdy dłużnicy zalegają z ich zapłatą, natomiast ocena sytuacji majątkowej i finansowej danego dłużnika wskazuje, że ściągnięcie należności w kwocie umownej nie jest możliwe – w wysokości nie pokrytej gwarancją lub innym zabezpieczeniem spłaty należności,
- posiadania należności przeterminowanych (o okresie przeterminowania powyżej 12 miesięcy) lub nie przeterminowanych o znacznym stopniu prawdopodobieństwa ich nieściągalności, w wysokości wiarygodnie oszacowanych kwot odpisów na nieściągalne należności - 100%.

Ponadto wartość należności przeterminowanych ulega spisaniu na podstawie protokołu (podpisanego przez Zarząd) stwierdzającego, iż przewidywane koszty procesowe i egzekucyjne związane z dochodzeniem wierzytelności są równe albo wyższe od kwoty należności.

Odpisy aktualizujące wartość należności zalicza się odpowiednio do pozostałych kosztów operacyjnych lub kosztów finansowych, w zależności od rodzaju należności, której dotyczy aktualizacja.

Ustanie przyczyny powodującej dokonane uprzednio odpisy aktualizujące wartość należności powoduje zwiększenie, w równowartości całego lub częściowego odpisu aktualizującego, wartości danej należności oraz związane z tym zwiększenie pozostałych przychodów operacyjnych lub przychodów finansowych.

Należności umorzone, przedawnione lub nieściągalne zmniejszają uprzednio dokonane odpisy aktualizujące ich wartość, natomiast w przypadkach, gdy nie wystąpiła uprzednia ich aktualizacja lub dokonano jej w niepełnej wysokości, należności te zalicza się odpowiednio do pozostałych kosztów operacyjnych lub finansowych.

Należności wykazuje się w bilansie w pełnej wysokości, również wówczas, gdy istnieje jednocześnie zobowiązanie wobec tego samego kontrahenta.

Środki pieniężne i ich ekwiwalenty

Środki pieniężne obejmują aktywa w formie krajowych środków płatniczych, walut obcych i dewiz. Ekwiwalenty środków pieniężnych są krótkoterminowymi inwestycjami o dużej płynności, łatwo wymiennymi na określone kwoty środków pieniężnych oraz narażonymi na nieznaczne ryzyko zmiany wartości. Przez krótkoterminowe inwestycje należy rozumieć inwestycje do trzech miesięcy.

Do ekwiwalentów środków trwałych należy zaliczyć lokaty, weksle obce, чеки, obligacje. Do środków pieniężnych i ich ekwiwalentów nie zalicza się krótkoterminowych kredytów w rachunkach bieżących oraz krótkoterminowych inwestycji w akcje.

Krajowe środki pieniężne wykazuje się w wartości nominalnej.

Środki pieniężne wyrażone w walutach obcych na dzień bilansowy wycenia się po kursie średnim Narodowego Banku Polskiego dla danej waluty.

Rozchód środków pieniężnych w walutach obcych odbywa się metodą FIFO.

Różnice kursowe powstałe w związku z wyceną na dzień bilansowy środków pieniężnych wyrażonych w walutach ujmuje się następująco:

- dodatnie różnice kursowe zalicza się do przychodów finansowych,
- ujemne różnice kursowe zalicza się do kosztów finansowych.

Do środków pieniężnych o ograniczonej możliwości dysponowania zalicza się środki pieniężne stanowiące zabezpieczenie zobowiązań warunkowych na wyodrębnionym rachunku bankowym.

Operacje na rachunkach bankowych podlegają wycenie według przypisanych im kursów walut:

Rodzaj operacji	Kurs waluty stosowany do wyceny
Rachunek walutowy	
1. Wpływ należności z tytułu sprzedaży na rachunek walutowy	kurs średni Narodowego Banku Polskiego z ostatniego dnia roboczego poprzedzającego dzień wpływu należności
2. Wpływ waluty zakupionej w banku	kurs sprzedaży banku obsługującego Spółkę lub kurs negocjowany (w przypadku przewalutowania)
3. Zapłata zobowiązania z tytułu zakupu towarów lub usług (wypływ waluty)	kurs średni Narodowego Banku Polskiego z ostatniego dnia roboczego poprzedzającego dzień zapłaty zobowiązań
4. Odsprzedaż waluty do banku	kurs kupna banku lub kurs negocjowany (w przypadku przewalutowania)
Pozostałe operacje	
1. Przychody: a) otrzymane odsetki	kurs średni ogłoszony dla danej waluty przez Narodowy Bank Polski z dnia poprzedzającego dzień uzyskania przychodu
2. Koszty: a) prowizje i opłaty bankowe	kurs średni ogłoszony dla danej waluty przez Narodowy Bank Polski z dnia poprzedzającego dzień poniesienia kosztu
Lokaty	
<p>Gdy z rachunku walutowego na lokatę przekazywane są własne środki pieniężne, operację tę wycenia się według kursu, jaki zastosowano do wyceny wpływu waluty na własny rachunek walutowy. Jest to wyłącznie przemieszczenie waluty pomiędzy rachunkami bankowymi jednostki, w wyniku którego wartość posiadanych przez jednostkę środków pieniężnych wyrażonych w walucie obcej nie ulega zmianie.</p> <p>Jeśli na lokatę przekazywane są waluty pochodzące z różnych wpływów, a zatem przeliczone na złote według różnych kursów walut, wówczas do wyceny środków przelanych na lokatę stosuje się metodę FIFO.</p> <p>Również likwidacja lokaty przeliczana jest według "kursu historycznego", tj. tego samego, jaki zastosowano do wyceny waluty w dniu założenia lokaty.</p> <p>W związku z tym, że wycena waluty przekazywanej na lokatę oraz wycofywanej z lokaty odbywa się według kursu historycznego, nie powstaną na tych operacjach różnice kursowe. Również w świetle prawa podatkowego, takie różnice kursowe w wyniku przekazania waluty na lokatę nie powstaną.</p>	

Kapitały własne

Kapitał własny stanowi udział pozostały w aktywach Spółki po odjęciu wszystkich jej zobowiązań (aktywa netto).

Kapitał zakładowy wykazywany jest w wysokości określonej w statucie jednostki dominującej i wpisanej w rejestrze sądowym.

W kapitale zapasowym Spółka ujmuje:

- premie z tytułu emisji akcji po cenie przewyższającej ich wartość nominalną, pomniejszoną o koszty emisji,
- zyski z lat ubiegłych w kwotach przeznaczonych na ten kapitał na podstawie uchwał Walnych Zgromadzeń Akcjonariuszy/Zgromadzeń Wspólników.

Na kapitał rezerwowy z aktualizacji wyceny odnosi się:

- skutki przeszacowania inwestycji finansowych zakwalifikowanych jako przeznaczone do sprzedaży, powodujące wzrost ich wartości do poziomu cen rynkowych. Obniżenie wartości inwestycji uprzednio przeszacowanej do wysokości kwoty, o którą podwyższono z tego tytułu kapitał (fundusz) z aktualizacji wyceny, jeżeli kwota różnicy z przeszacowania nie była do dnia wyceny rozliczona, zmniejsza ten kapitał (fundusz). Różnice między ceną rynkową a niższą ceną inwestycji odnosi się na przychody finansowe z chwilą sprzedaży inwestycji lub jej przekwalifikowania z długoterminowych do krótkoterminowych wycenianych według cen rynkowych,
- odroczony podatek dochodowy dotyczący operacji rozliczanych z kapitałem własnym jest ujmowany w pozycji której dotyczy (na przykład dla aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży w pozycji kapitał rezerwowy z aktualizacji wyceny),
- skutki aktualizacji wyceny środków trwałych,
- odpisy z tytułu trwałej utraty wartości środków trwałych, których wycenę uprzednio aktualizowano.

Na kapitał własny w pozycji „zyski i straty z lat ubiegłych” odnosi się:

- niepodzielony zysk (nie pokrytą stratę) z lat ubiegłych
- korekty popełnionych w poprzednich latach błędów podstawowych w następstwie których sprawozdania finansowego za rok lub lata poprzednie nie można uznać za przedstawiające sytuację majątkową i finansową oraz wynik finansowy w sposób rzetelny i jasny,
- skutki zmian zasad wyceny.

Rezerwy

Rezerwy stanowią zobowiązania, których kwota lub termin zapłaty są niepewne.

Rezerwy tworzone są, gdy na Spółce ciąży istniejący obowiązek (prawny lub zwyczajowo oczekiwany) wynikający ze zdarzeń przeszłych i gdy prawdopodobne jest, że wypełnienie tego obowiązku spowoduje konieczność wypływu środków, z którymi związane są korzyści ekonomiczne oraz można dokonać wiarygodnego oszacowania kwoty tego zobowiązania.

Kwota rezerwy stanowi najbardziej właściwy szacunek nakładów niezbędnych do wypełnienia istniejącego obowiązku na dzień bilansowy. W przypadku, gdy skutek zmiany wartości pieniądza w czasie jest istotny, kwota rezerwy odpowiada bieżącej wartości nakładów, które będą niezbędne do wypełnienia obowiązku. Stopa dyskonta ustalana jest przed opodatkowaniem i odzwierciedla bieżące oprocentowanie występujące na rynku kapitałowym oraz ryzyko związane konkretnie z danym składnikiem pasywów.

W przypadku, gdy Spółka posiada odpowiednie przesłanki, że część przewidywanych strat zostanie zwróconych, w sprawozdaniu z całkowitych dochodów ujmuje kwotę netto, natomiast w sprawozdaniu z sytuacji finansowej rezerwę i oczekiwaną należność wykazuje odrębnie – w szyku otwartym.

Spółka tworzy rezerwy na zobowiązania według następujących tytułów:

- rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego, tworzona w związku z występowaniem dodatnich różnic pomiędzy wartością księgową aktywów i pasywów a ich wartością podatkową,
- rezerwy na świadczenia pracownicze,
- pozostałe rezerwy.

Rezerwy na świadczenia pracownicze są tworzone i rozwiązywane w ciężar kosztów działalności operacyjnej. Rezerwy na odprawy emerytalne są szacowane metodą aktuarialną.

Pozostałe rezerwy tworzone są w ciężar pozostałych kosztów operacyjnych lub kosztów finansowych, w zależności od okoliczności, z których strata wynika.

Rezerwę zmniejsza faktyczne powstanie straty lub zobowiązania, na które została utworzona.

Spółka weryfikuje stan rezerw na każdy dzień bilansowy. Nieuzasadniona rezerwa podlega rozwiązaniu na dobro pozostałych przychodów operacyjnych lub przychodów finansowych, a rozwiązanie rezerw utworzonych w okresie sprawozdawczym powoduje korektę odpowiednich kosztów.

Rezerwy prezentowane są w podziale na długo i krótkoterminowe. Rezerwy krótkoterminowe stanowią rezerwy, których wykorzystanie przewiduje się w ciągu 12 miesięcy od dnia bilansowego. Rezerwy, których termin wykorzystania przewidywany jest powyżej 12 miesięcy od dnia bilansowego zalicza się do długoterminowych.

Aktywa i rezerwy z tytułu podatku odroczonego

Spółka księguje skutki podatkowe transakcji w taki sam sposób, w jaki księguje same transakcje lub inne zdarzenia. Na obowiązkowe obciążenia wyniku składają się: podatek bieżący (CIT) oraz podatek odroczonego.

Obciążenia podatkowe są wyliczane w oparciu o stawki podatkowe obowiązujące w danym roku obrotowym.

Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego są to kwoty przewidziane w przyszłych okresach do odliczenia od podatku dochodowego ze względu na:

- ujemne różnice przejściowe,
- przeniesienie na kolejny okres nierozliczonych strat podatkowych oraz
- przeniesienie na kolejny okres niewykorzystanych ulg podatkowych.

Aktywa z tytułu podatku odroczonego ustala się w wysokości kwoty przewidzianej w przyszłości do odliczenia od podatku dochodowego, w związku z ujemnymi różnicami przejściowymi, które spowodują w przyszłości zmniejszenie podstawy obliczenia podatku dochodowego. Wartość bilansowa składnika aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego jest weryfikowana na każdy dzień bilansowy i podlega odpisowi w przypadku kiedy zachodzi wątpliwość osiągnięcia przez Spółkę korzyści ekonomicznych związanych z wykorzystaniem aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego.

Rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego są to kwoty podatku dochodowego wymagające zapłaty w przyszłych okresach w związku z występowaniem dodatnich różnic przejściowych.

Rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego ustala się w wysokości kwoty przewidzianej do zapłacenia w przyszłości w związku z dodatnimi różnicami przejściowymi. Wartość bilansowa rezerw z tytułu odroczonego podatku dochodowego jest weryfikowana na każdy dzień bilansowy.

Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego i rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego wycenia się z zastosowaniem stawek podatkowych, które według przewidywań będą stosowane, gdy składnik aktywów zostanie zrealizowany lub rezerwa rozwiązana, przyjmując za podstawę stawki podatkowe (i przepisy podatkowe), które obowiązywały prawnie lub obowiązywały faktycznie na dzień bilansowy.

Aktywa i rezerwy z tytułu odroczonego podatku odnoszone są bezpośrednio w kapitał własny, jeśli podatek odroczonego dotyczy pozycji, które w tym samym lub innym okresie zmniejszyły lub zwiększyły bezpośrednio kapitał własny.

Podatek odroczonego jest ujmowany w rachunku zysków i strat, poza przypadkiem gdy dotyczy on pozycji ujętych bezpośrednio w kapitale własnym. W tym ostatnim wypadku podatek odroczonego jest również rozliczany bezpośrednio w kapitał własny.

Wartość składnika aktywów z tytułu podatku odroczonego podlega analizie na każdy dzień bilansowy, a w przypadku gdy spodziewane przyszłe zyski podatkowe nie będą wystarczające dla realizacji składnika aktywów lub jego części, następuje jego odpis.

Aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego i rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego, zgodnie z MSR 12, nie dyskontuje się.

Spółka kompensuje ze sobą aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego z rezerwami z tytułu odroczonego podatku dochodowego wtedy i tylko wtedy, gdy posiada możliwy do wyegzekwowania tytuł

prawny do przeprowadzania kompensat aktywów z tytułu podatku dochodowego z rezerwami z tytułu odroczonego podatku dochodowego.

Zobowiązania

Zobowiązania dzieli się na zobowiązania krótko i długoterminowe.

Zobowiązanie zaliczyć należy do zobowiązań krótkoterminowych, jeżeli spełnia jedno z poniższych kryteriów:

- oczekuje się, że zostanie ono uregulowane w toku normalnego cyklu operacyjnego jednostki lub
- jest w posiadaniu przede wszystkim z przeznaczeniem do obrotu lub
- jest ono wymagalne w ciągu dwunastu miesięcy od dnia bilansowego lub
- jednostka nie posiada bezwarunkowego prawa do odroczenia daty wymagalności zobowiązania przez okres co najmniej dwunastu miesięcy od dnia bilansowego.

Wszystkie pozostałe zobowiązania zaliczać należy do zobowiązań długoterminowych.

Zobowiązania handlowe i pozostałe

W zobowiązaniach krótkoterminowych w pozycji zobowiązania handlowe i pozostałe Spółka ujmuje zobowiązania związane z zakupem dla działalności operacyjnej materiałów, dóbr, robót, usług, zobowiązania publiczno-prawne, zobowiązania z tytułu wynagrodzeń, a także zobowiązania o charakterze inwestycyjnym.

Zobowiązania z tytułu sprzedaży towarów i usług wycenia się nie rzadziej niż na dzień bilansowy w kwocie wymagającej zapłaty, wraz z należnymi odsetkami.

Zobowiązania finansowe

Zobowiązanie finansowe to każde zobowiązanie, będące:

- wynikającym z umowy obowiązkiem wydania środków pieniężnych lub innego składnika aktywów finansowych innej jednostce lub wymiany aktywów finansowych lub zobowiązań finansowych z inną jednostką na potencjalnie niekorzystnych warunkach,
- kontraktem, który będzie rozliczony lub może być rozliczony we własnych instrumentach kapitałowych jednostki, i jest instrumentem niepochodnym, w zamian za który jednostka jest lub może być obowiązana wydać zmienną liczbę własnych instrumentów kapitałowych lub instrumentem pochodnym, który będzie rozliczony lub może być rozliczony w inny sposób niż przez wymianę ustalonej kwoty środków pieniężnych lub innego składnika aktywów finansowych na ustaloną liczbę własnych instrumentów kapitałowych jednostki. W tym celu prawa poboru, opcje i warranty umożliwiające nabycie ustalonej liczby własnych instrumentów kapitałowych jednostki w zamian za ustaloną kwotę środków pieniężnych w dowolnej walucie stanowią instrumenty kapitałowe, jeżeli jednostka oferuje prawa poboru, opcje i warranty wszystkim aktualnym właścicielom tej samej kategorii niepochodnych instrumentów kapitałowych tej jednostki. W tym również celu do własnych instrumentów kapitałowych jednostki.

Wycena początkowa

Spółka na moment początkowego ujęcia klasyfikuje każdy składnik zobowiązań finansowych jako: składniki zobowiązań finansowych wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy, pozostałe zobowiązania finansowe.

W momencie początkowego ujęcia zobowiązanie finansowe wycenia się w wartości godziwej, powiększonej, w przypadku zobowiązania finansowego niekwalifikowanego jako wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy, o koszty transakcji, które mogą być bezpośrednio przypisane do zobowiązania finansowego.

Wycena bilansowa

Zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy wycenia się w wartości godziwej, z wyjątkiem zobowiązania będącego instrumentem pochodnym powiązanym z instrumentem kapitałowym niekwotowanym na aktywnym rynku, które musi być rozliczone przez dostawę tego instrumentu, wycenianego według kosztu, gdyż jego wartość godziwa nie może być wiarygodnie zmierzona.

Jeśli Spółka w dalszym ciągu ujmuje składnik aktywów w zakresie, w jakim utrzymuje zaangażowanie, to ujmuje również związane z nim zobowiązanie. Przeniesiony składnik aktywów i związane z nim zobowiązanie wyceniane jest w sposób, który odzwierciedla prawa i obowiązki, jakie jednostka zachowała. Powiązane zobowiązanie jest wyceniane w taki sposób, że wartość bilansowa netto przeniesionego składnika aktywów oraz związanego z nim zobowiązania jest:

- amortyzowanym kosztem praw i obowiązków zachowanych przez jednostkę, jeśli przeniesiony składnik aktywów jest wyceniany według amortyzowanego kosztu,
- równa wartości godziwej praw i obowiązków zachowanych przez jednostkę, jak gdyby były samodzielnie wyceniane, jeśli przeniesiony składnik aktywów jest wyceniany według wartości godziwej.

Pozostałe zobowiązania finansowe stanowiące w szczególności zobowiązania handlowe, zobowiązania kredytowe oraz pozostałe zobowiązania wycenia się według amortyzowanego kosztu z zastosowaniem metody efektywnej stopy procentowej.

Zobowiązania handlowe, kredytowe oraz pozostałe w przypadku wystąpienia mało istotnej różnicy między ich wartością w kwocie wymagającej zapłaty a wartością według amortyzowanego kosztu wyceniane są w kwocie wymagającej zapłaty.

Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego ustala się w wartości bieżącej przyszłych minimalnych opłat leasingowych.

Zobowiązania w walutach obcych

Zgodnie z MSR 21, wszelkie dodatnie i ujemne różnice kursowe dotyczące aktywów i zobowiązań pieniężnych są ujmowane w rachunku zysków i strat.

Zobowiązania wyrażone w walutach obcych wycenia się nie rzadziej niż na dzień bilansowy po obowiązującym na ten dzień średnim kursie ustalonym dla danej waluty przez Narodowy Bank Polski. Operacje zakupu skutkujące powstawaniem zobowiązań w walutach obcych ujmuje się w księgach rachunkowych na dzień ich przeprowadzenia po średnim kursie ustalonym dla danej waluty obcej na ten dzień przez Narodowy Bank Polski, chyba że w zgłoszeniu celnym lub innym wiążącym Spółkę dokumencie ustalony zostanie inny kurs. Operacje gospodarcze w walutach obcych, stanowiące uregulowania zobowiązań z rachunku bankowego, ujmuje się w księgach rachunkowych na dzień ich przeprowadzenia po kursie średnim Narodowego Banku Polskiego z dnia poprzedzającego zapłatę zobowiązania.

Różnice kursowe dotyczące zobowiązań wyrażonych w walutach obcych powstałe na dzień ich wyceny lub przy uregulowaniu zobowiązań w walutach obcych zalicza się odpowiednio do „kosztów lub przychodów finansowych” lub, w uzasadnionych przypadkach, do kosztów wytworzenia środków trwałych, środków trwałych w budowie, wartości niematerialnych lub kosztu wytworzenia.

Wycena operacji gospodarczych w walutach obcych

Wycena operacji gospodarczych realizowanych w walutach obcych dokonuje się automatycznie w systemie OPTIMA firmy ComArch S.A. według kursów wymiany walut automatycznie pobieranych przez system OPTIMA firmy ComArch S.A. z tabeli kursów średnich Narodowego Banku Polskiego.

Różnice kursowe powstające w trakcie roku obrotowego przy realizacji operacji gospodarczych wyrażonych w walutach obcych są także w sposób automatyczny rozliczane na kontach księgowych.

Aktywa i zobowiązania warunkowe

Warunkowy składnik aktywów stanowi możliwy składnik aktywów, który powstanie na skutek zdarzeń przeszłych oraz którego istnienie zostanie potwierdzone dopiero w momencie wystąpienia lub nie wystąpienia jednego lub wielu niepewnych przyszłych zdarzeń, które nie w pełni podlegają kontroli Spółki.

Aktywa warunkowe podlegają bieżącej ocenie. W przypadku, gdy zaistnienie wpływu korzyści ekonomicznych stało się praktycznie pewne składnik aktywów i odnośny przychód są ujmowane w okresie, w którym nastąpiła zmiana. W przypadku uprawdopodobnienia wpływu środków Spółka na dzień bilansowy podaje krótki opis charakteru aktywów warunkowych oraz o ile to możliwe wiarygodnie oszacowane skutki finansowe.

Zobowiązanie warunkowe stanowi:

- możliwy obowiązek, który powstanie na skutek zdarzeń przeszłych, których istnienie zostanie potwierdzone dopiero w momencie wystąpienia lub nie wystąpienia jednego lub wielu niepewnych przyszłych zdarzeń, które nie w pełni podlegają kontroli Spółki lub
- obecny obowiązek, który powstanie na skutek zdarzeń przeszłych, ale nie jest ujmowany, ponieważ nie jest prawdopodobne, aby konieczne było wydatkowanie środków zawierających w sobie korzyści ekonomiczne lub kwoty obowiązku nie można w wystarczająco wiarygodny sposób wycenić.

Na dzień bilansowy Spółka przedstawia w odniesieniu do każdego zobowiązania warunkowego krótki opis charakteru zobowiązania oraz, jeśli jest to możliwe, wiarygodnie oszacowaną wartość skutków finansowych, przesłanki świadczące o istnieniu niepewności co do kwoty lub terminu wystąpienia wpływu środków oraz możliwości uzyskania zwrotów.

Zobowiązania podlegają bieżącej ocenie w celu ustalenia czy wpływ środków zawierających w sobie korzyści ekonomiczne stał się prawdopodobny. W przypadku uprawdopodobnienia wpływu środków Spółka tworzy rezerwę w okresie, w którym nastąpiło uprawdopodobnienie.

Zasady ustalania wyniku finansowego

Wynik finansowy

Spółka sporządza sprawozdanie z całkowitych dochodów w wersji kalkulacyjnej.

Na wynik finansowy netto składa się:

- wynik działalności operacyjnej Spółki z uwzględnieniem pozostałych kosztów i pozostałych przychodów operacyjnych,
- wynik z operacji finansowych,
- obowiązkowe obciążenie wyniku finansowego z tytułu podatku dochodowego od osób prawnych oraz podatku odroczonego.

Wynik działalności operacyjnej stanowi różnicę między przychodami netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów, świadczenia usług z uwzględnieniem dotacji, opustów, rabatów i innych zwiększeń lub zmniejszeń, bez podatku od towarów i usług oraz pozostałymi przychodami operacyjnymi a wartością sprzedanych produktów, towarów i materiałów wycenionych w kosztach wytworzenia lub cenach nabycia powiększoną o całość poniesionych od początku roku obrotowego kosztów ogólnych (zarządu), kosztów sprzedaży oraz pozostałych kosztów operacyjnych.

Przez pozostałe przychody i koszty operacyjne należy rozumieć koszty i przychody związane pośrednio z działalnością operacyjną Spółki.

Wynik operacji finansowych stanowi różnicę między przychodami finansowymi a kosztami finansowymi.

Spółka przyjmuje zastosowanie metody netto do prezentacji wyniku na transakcjach w postaci zysku lub straty, w zakresie:

- zbycia niefinansowych aktywów trwałych (wartości niematerialne, środki trwałe, środki trwałe w budowie) – w pozostałych przychodach lub kosztach operacyjnych,
- zbycia inwestycji (długo i krótkoterminowych aktywów finansowych) – w przychodach lub kosztach finansowych,

- różnic kursowych (nadwyżki różnic dodatnich nad ujemnymi i odwrotnie) – w przychodach lub kosztach finansowych.

Przychody

Przychody są wpływami korzyści ekonomicznych brutto danego okresu, powstałymi w wyniku (zwykłej) działalności gospodarczej Spółki, skutkującymi zwiększeniem kapitału własnego, innymi niż zwiększenie kapitału wynikającego z wpłat udziałowców.

Do przychodów należą jedynie otrzymane lub należne wpływy korzyści ekonomicznych, jakie przypadają Spółce.

Wysokość przychodów ustala się według wartości godziwej zapłaty otrzymanej bądź należnej, uwzględniając kwoty rabatów handlowych oraz rabatów hurtowych przyznanych przez Spółkę.

Sprzedaż towarów, produktów i pozostałych aktywów

Przychody ze sprzedaży towarów i produktów Spółka ujmuje w przypadku spełnienia warunków:

- Spółka przekazała nabywcy znaczące ryzyko i korzyści wynikające z praw własności do towarów lub produktów,
- Spółka przestała być trwale zaangażowana w zarządzanie sprzedanymi towarami lub produktami w stopniu w jakim zazwyczaj funkcję taką realizuje się wobec towarów i produktów, do których ma się prawo własności, ani też nie sprawuje nad nimi efektywnej kontroli,
- kwotę przychodów można wycenić w wiarygodny sposób,
- istnieje prawdopodobieństwo, że Spółka uzyska korzyści ekonomiczne z tytułu transakcji,
- koszty poniesione oraz te, które zostaną poniesione przez Spółkę w związku z transakcją, można wycenić w wiarygodny sposób.

Świadczenie usług

Przychody z transakcji Spółka ujmuje na podstawie stopnia zaawansowania realizacji transakcji na dzień bilansowy, gdy zostaną spełnione wszystkie następujące warunki:

- kwotę przychodów można wycenić w wiarygodny sposób,
- istnieje prawdopodobieństwo, że Spółka uzyska korzyści ekonomiczne z tytułu przeprowadzonej transakcji,
- stopień realizacji transakcji na dzień bilansowy może być określony w wiarygodny sposób
- koszty poniesione w związku z transakcją oraz koszty zakończenia transakcji mogą być wycenione w wiarygodny sposób.

Przychody z użytkowania przez inne podmioty aktywów Spółki

Przychody z tytułu odsetek ujmuje się sukcesywnie w miarę ich narastania do wartości bilansowej netto danego składnika aktywów finansowych z uwzględnieniem efektywnej stopy procentowej, dyskontującej przyszłe wpływy gotówkowe.

Dywidendy ujmuje się w momencie ustalenia praw akcjonariuszy/udziałowców do ich otrzymania.

Przychody finansowe

Na przychody finansowe składają się głównie odsetki od lokat wolnych środków na rachunkach bankowych, prowizje i odsetki od udzielonych pożyczek, odsetki z tytułu zwłoki w regulowaniu należności, wielkość rozwiązanych rezerw dotyczących działalności finansowej, przychody ze sprzedaży papierów wartościowych, dodatnie różnice kursowe, różnice kursowe z działalności finansowej (per saldo), przywrócenie utraconej wartości inwestycji, wartość umorzonych kredytów i pożyczek.

Koszty działalności operacyjnej

Koszty zużytych materiałów, towarów i wyrobów gotowych Spółka ujmuje w tym samym okresie w jakim są ujmowane przychody ze sprzedaży tych składników zgodnie z zasadą współmierności przychodów i kosztów.

Spółka prowadzi ewidencję kosztów działalności podstawowej w układzie rodzajowym oraz kalkulacyjnym. Koszty w pierwszej kolejności grupowane są w układzie według rodzajów na kontach zespołu 4, a dla potrzeb sporządzania sprawozdań finansowych rozliczane są koszty według celów.

Ewidencja kosztów w układzie rodzajowym jest prowadzona z podziałem na pozycje:

- zużycie materiałów i energii,
- usługi obce,
- podatki i opłaty, w tym podatek akcyzowy,
- wynagrodzenia,
- ubezpieczenia społeczne i inne świadczenia,
- koszty promocji i reklamy,
- amortyzacja,
- pozostałe koszty rodzajowe.

Koszty finansowe

Na koszty finansowe składają się głównie odsetki od kredytów i pożyczek, odsetki za zwłokę w zapłacie zobowiązań, utworzone rezerwy na pewne lub prawdopodobne straty z operacji finansowych, wartość w cenie nabycia sprzedanych udziałów, akcji, papierów wartościowych, prowizje i opłaty manipulacyjne, odpisy aktualizujące należności odsetkowe oraz wartość inwestycji krótkoterminowych, dyskonto i różnice kursowe z działalności finansowej (per saldo), oraz w przypadku leasingu finansowego inne opłaty za wyjątkiem rat kapitałowych.

Wypłata dywidend

Przychody z tytułu dywidend są ujmowane w momencie, kiedy zostaje ustanowione prawo akcjonariuszy do otrzymania płatności.

Transakcje w walutach obcych

Transakcje przeprowadzane w walutach obcych są ujmowane po przeliczeniu na walutę funkcjonalną przy zastosowaniu kursu obowiązującego w dniu zawarcia transakcji.

Dzień zawarcia transakcji to dzień, w którym transakcja po raz pierwszy spełnia warunki ujęcia jej zgodnie z MSSF.

W przychodach finansowych wykazywana jest nadwyżka zysków kursowych nad stratami kursowymi, a w kosztach finansowych nadwyżka strat kursowych nad zyskami kursowymi środków pieniężnych wynikająca z transakcji bankowych. Zrealizowane oraz naliczone statystyczne różnice kursowe od należności z tytułu dostaw i usług a także od zobowiązań z tytułu dostaw i usług ujmowane są odpowiednio w przychodach lub kosztach finansowych.

Podatek dochodowy

Wynik finansowy brutto korygują bieżące zobowiązania z tytułu podatku dochodowego od osób prawnych oraz zmiana stanów aktywów i rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego.

Przepływy pieniężne

Spółka sporządzając sprawozdanie z przepływów pieniężnych wychodzi od zysku netto. Podatek prezentowany jest w odrębnej pozycji rachunku przepływów pieniężnych: Podatek zapłacony.

Koszty zakupu materiałów i towarów

Koszty zakupu materiałów i towarów podlegają ewidencji i rozliczaniu na kontach zespołu 3. Koszty te dotyczą wyłącznie zakupów towarów i materiałów na magazyn.

Sprawozdawczość według segmentów

Informacje dotyczące segmentów działalności Spółka prezentuje w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym.

Spółka zazwyczaj rozlicza transakcje między segmentami w taki sposób, jakby dotyczyły one podmiotów niepowiązanych – przy zastosowaniu bieżących cen rynkowych.

Zakres informacji finansowych w sprawozdawczości dotyczącej segmentów działalności w Spółce określony jest w oparciu o wymogi MSSF 8. Spółka przyjęła jako podstawowy układ sprawozdawczy – podział na rodzaj świadczonej usługi, tj. sprzedaż usług lotniczych oraz sprzedaż pokładową towarów. Wynik dla danego segmentu jest ustalany na poziomie zysku brutto na sprzedaży.

Segmenty branżowe:

- sprzedaż usług lotniczych,
- sprzedaż pokładowa.

5.6 Zasady konsolidacji

Konsolidacja

W skład skonsolidowanego sprawozdania finansowego wchodzi sprawozdania finansowe Spółki i jednostek kontrolowanych przez Spółkę (spółki zależne). Kontrola jest osiągana w przypadku gdy Spółka ma zdolność kierowania polityką finansową i operacyjną jednostki dla osiągnięcia korzyści ekonomicznych z jej działalności. Spółka posiada bezpośrednią kontrolę nad Enter Air Sp. z o.o. i pośrednio nad 4 spółkami zależnymi od Enter Air Sp. z o.o.

W związku z tym, że przejęcie kontroli przez Enter Air S.A. nad Enter Air Sp. z o.o. nastąpiło pod wspólną kontrolą, do rozliczenia połączenia zastosowano metodę łączenia udziałów.

Metoda łączenia udziałów polega na sumowaniu poszczególnych pozycji odpowiednich aktywów i pasywów oraz przychodów i kosztów połączonych spółek, według stanu na dzień połączenia, po uprzednim doprowadzeniu ich wartości do jednolitych metod wyceny i dokonaniu wyłączeń. Wyłączeniu podlega wartość kapitału zakładowego spółki zależnej oraz udziałów w cenie nabycia, a różnica między tymi wartościami została odniesiona w osobnej pozycji kapitałów własnych (Rozliczenie połączenia).

Wyłączeniu podlegają również wzajemne należności i zobowiązania oraz inne rozrachunki o podobnym charakterze łączących się spółek oraz przychody i koszty operacji gospodarczych dokonywanych w danym roku obrotowym przed połączeniem między łączącymi się spółkami.

Objęcie kontroli w spółkach bezpośrednio zależnych od Enter Air Sp. z o.o. nastąpiło w wyniku objęcia udziałów nowoutworzonych spółek. Nie powstała w związku z tym wartość firmy.

Dochody i koszty jednostek zależnych nabytych lub sprzedanych w ciągu roku są uwzględnione w skonsolidowanym sprawozdaniu z całkowitych dochodów od momentu rzeczywistej daty nabycia lub utworzenia danej jednostki oraz do dnia jej efektywnego zbycia. Całkowite dochody jednostek zależnych są przypisywane do właścicieli Spółki oraz do udziałów niedających kontroli nawet jeśli skutkiem tego przypisania będzie ujemne saldo udziałów niedających kontroli.

Wszystkie transakcje dokonane wewnątrz Grupy, wzajemne salda oraz przychody i koszty operacji dokonanych między jednostkami Grupy zostały w konsolidacji w pełni wyłączone.

W trakcie okresów sprawozdawczych nie miały miejsca zmiany struktury własności udziałów w spółkach zależnych.

5.7 Noty do skonsolidowanego sprawozdania finansowego sporządzonego za okres sprawozdawczy od 1 stycznia do 31 grudnia 2017

Nota 1 - Przychody ze sprzedaży

Przychody ze sprzedaży Grupy prezentują się następująco:

	Za okres: od 01.01.2017 do 31.12.2017 000'PLN	Za okres: od 01.01.2016 do 31.12.2016 000'PLN
Przychody ze sprzedaży towarów	40.977	29.027
Przychody ze sprzedaży usług	913.950	781.329
	954.928	810.356

W ciągu roku występuje sezonowość uzyskiwanych przychodów ze sprzedaży. Rozkład procentowy przychodów ze sprzedaży w poszczególnych kwartałach w latach 2016-2017 przedstawia poniższa tabela:

	Rok 2017				Rok 2016			
	1Q	2Q	3Q	4Q	1Q	2Q	3Q	4Q
Przychody ze sprzedaży towarów	12,6	26,1	41,8	19,5	9,3	24,9	50,7	15,2
Przychody ze sprzedaży usług	10,7	27,5	42,9	18,9	8,4	26,9	44,9	19,8

Na przychody ze sprzedaży generowane przez Grupę znaczny wpływ ma sezonowość. Grupa osiąga wyższe przychody w II i III kwartale roku, zaś niższe w I i IV. Zjawisko to jest typowe dla całego sektora przewozów czarterowych i wynika z sezonowości leżącej u podstaw rynku usług turystycznych. Większość podróży Polaków do turystycznych destynacji odbywa się w miesiącach sezonu letniego, tj. od kwietnia do października.

Nota 2 - Segmenty operacyjne

Informacje sporządzane dla osób decydujących w Grupie o przydziale zasobów oraz oceniających wyniki finansowe segmentów koncentrują się na analizie wyników ze sprzedaży usług lotniczych oraz wyników ze sprzedaży pokładowej towarów. Wyodrębnienie segmentów miało miejsce w oparciu o zróżnicowanie produktów i usług. Segmenty nie podlegały łączeniu.

Segmenty Grupy objęte sprawozdawczością zgodnie z MSSF 8 są następujące:
Sprzedaż usług lotniczych oraz sprzedaż pokładowa towarów.

Rodzaj produktów i usług w segmentach jest następujący:

Sprzedaż usług lotniczych - wynajem samolotów wraz załogą, szkolenia lotnicze

Sprzedaż pokładowa obejmuje sprzedaż produktów spożywczych i produktów „duty-free”, takich jak alkohol, tytoń, perfumy czy akcesoria

Poniżej przedstawiono informacje o segmentach sprawozdawczych Grupy. Kwoty wykazane za lata ubiegłe zostały przedstawione zgodnie z wymogami MSSF 8.

Przychody i wyniki segmentów

Poniżej przedstawiono analizę przychodów i wyników Grupy w poszczególnych segmentach objętych sprawozdawczością:

Sprzedaż usług lotniczych

	Za okres: od 01.01.2017 do 31.12.2017 000'PLN	Za okres: od 01.01.2016 do 31.12.2016 000'PLN
Przychody ze sprzedaży	913.951	781.329
Koszt własny sprzedaży	(835.379)	(714.103)
Zysk (strata) brutto na sprzedaży	78.571	67.226
Koszty sprzedaży	(1.690)	(253)
Koszty ogólnego zarządu	(22.188)	(17.879)
Pozostałe przychody operacyjne	956	109
Pozostałe koszty operacyjne	(1.466)	(88)
Koszty finansowe - netto	12.967	(8.254)
Zysk (strata) przed opodatkowaniem	67.151	40.860

Sprzedaż pokładowa

	Za okres: od 01.01.2017 do 31.12.2017 000'PLN	Za okres: od 01.01.2016 do 31.12.2016 000'PLN
Przychody ze sprzedaży	40.977	29.027
Koszt własny sprzedaży	(30.546)	(15.781)
Zysk (strata) brutto na sprzedaży	10.432	13.246
Koszty sprzedaży	-	-
Koszty ogólnego zarządu	-	-
Pozostałe przychody operacyjne	-	-
Pozostałe koszty operacyjne	-	-
Koszty finansowe - netto	-	-
Zysk (strata) przed opodatkowaniem	10.432	13.246

Kwoty nieprzypisanych przychodów i kosztów z działalności finansowej w 2017 roku dotyczą Enter Air S.A. i są związane z obowiązkami Spółki jako podmiotu giełdowego.

	Za okres: od 01.01.2017 do 31.12.2017 000'PLN	Dane przekształcone Za okres: od 01.01.2016 do 31.12.2016 000'PLN
Przychody ze sprzedaży	-	-
Koszt własny sprzedaży	-	-
Zysk (strata) brutto na sprzedaży	-	-
Koszty sprzedaży	-	-
Koszty ogólnego zarządu	(1.004)	(898)
Pozostałe przychody operacyjne	-	-
Pozostałe koszty operacyjne	-	-
Koszty finansowe - netto	(3.588)	4.998
Zysk (strata) przed opodatkowaniem	(4.592)	4.101

Powyższe przychody stanowią przychody od odbiorców zewnętrznych. W trakcie roku obrotowego nie miały miejsca żadne transakcje sprzedaży między segmentami (podobnie jak w trakcie roku 2016).

Zasady rachunkowości zastosowane w segmentach sprawozdawczych są takie same, jak polityka rachunkowości Grupy opisana w notcie do niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Poniżej przedstawiono istotne pozycje przychodów dla segmentu sprzedaży usług lotniczych.

	Za okres: od 01.01.2017 do 31.12.2017 000'PLN	Za okres: od 01.01.2016 do 31.12.2016 000'PLN
wynajem samolotów wraz z załogą	908.160	774.686
szkolenia lotnicze	4.601	4.953
pozostałe	1.190	1.690
Razem przychody ze sprzedaży usług	913.950	781.329

Sprzedaż pokładowa obejmuje jedynie sprzedaż towarów i nie dokonuje się podziału na poszczególne grupy oferowanych produktów.

Poniżej przedstawiono istotne pozycje kosztów dla wyodrębnionych segmentów

Sprzedaż usług lotniczych

	Za okres: od 01.01.2017 do 31.12.2017 000'PLN	Za okres: od 01.01.2016 do 31.12.2016 000'PLN
Amortyzacja środków trwałych i wartości niematerialnych	26.484	35.596
Zużycie materiałów i energii	288.916	226.849
Usługi obce	498.844	415.810
Podatki i opłaty	1.402	1.537
Wynagrodzenia	23.683	19.318
Świadczenia na rzecz pracownika	1.921	797
Ubezpieczenia społeczne	3.858	3.094
Wyjazdy służbowe	4.551	4.393
Pozostałe koszty	11.065	24.102
Wartość sprzedanych towarów i materiałów	-	-
Różnice kursowe	(1.468)	738
	859.256	732.235
Koszty sprzedaży	1.690	253
Koszty ogólnego zarządu	22.188	17.879
Wartość sprzedanych towarów i materiałów	-	-
Koszt wytworzenia sprzedanych produktów i usług	835.379	714.103
	859.256	732.235

Sprzedaż pokładowa

	Za okres: od 01.01.2017 do 31.12.2017 000'PLN	Za okres: od 01.01.2016 do 31.12.2016 000'PLN
Wartość sprzedanych towarów i materiałów	30.546	15.781
	30.546	15.781
Koszty sprzedaży	-	-
Koszty ogólnego zarządu	-	-
Wartość sprzedanych towarów i materiałów	30.546	15.781
Koszt wytworzenia sprzedanych produktów	-	-
	30.546	15.781

Wykazane w sprawozdaniu w notcie 6 koszty odsetek związane są w całości z segmentem usług lotniczych.

Kwoty nieprzypisane

	Za okres: od 01.01.2017 do 31.12.2017 000' PLN	Dane przekształcone Za okres: od 01.01.2016 do 31.12.2016 000' PLN
Amortyzacja środków trwałych i wartości niematerialnych	-	-
Zużycie materiałów i energii	-	-
Usługi obce	498	449
Podatki i opłaty	7	7
Wynagrodzenia	405	385
Świadczenia na rzecz pracownika	-	-
Ubezpieczenia społeczne	20	28
Wyjazdy służbowe	-	-
Pozostałe koszty	75	28
Wartość sprzedanych towarów i materiałów	-	-
Różnice kursowe	-	-
	1.004	897
Koszty sprzedaży	-	-
Koszty ogólnego zarządu	1.004	897
Wartość sprzedanych towarów i materiałów	-	-
Koszt wytworzenia sprzedanych produktów i usług	-	-
	1.004	897

Aktywa i zobowiązania segmentów

	Sprzedaż usług lotniczych	
	Stan na dzień 31.12.2017 000' PLN	Stan na dzień 31.12.2016 000' PLN
Aktywa ogółem	719.601	607.938
Zobowiązania ogółem	593.321	494.832
Amortyzacja	26.484	35.596

	Sprzedaż pokładowa	
	Stan na dzień 31.12.2017 000' PLN	Stan na dzień 31.12.2016 000' PLN
Aktywa ogółem	3.939	2.376
Zobowiązania ogółem	-	-

	Kwoty nieprzypisane	
	Stan na dzień 31.12.2017 000' PLN	Stan na dzień 31.12.2016 Dane przekształcone 000' PLN
Aktywa ogółem	133.941	101.717
Zobowiązania ogółem	2.235	4.014

W okresach objętych sprawozdaniem nie występowały istotne pozycje nie pieniężne inne niż amortyzacja.

Informacje geograficzne

Grupa jest czarterowym przewoźnikiem europejskim z siedzibą w Polsce. Grupa wykonuje operacje lotnicze na podstawie europejskiej licencji operacyjnej do ponad 250 portów na obszarze całej Unii Europejskiej, Afryki Północnej, Izraela, Zatoki Perskiej, Szwajcarii, Norwegii, Islandii. Klientami grupy są w 99% klienci instytucjonalni. Jedynie niewielka część oferty kierowana jest do klientów indywidualnych.

Nie istnieje jednoznaczne przypisanie jakiegokolwiek aktywa spółki do któregoś z obszarów geograficznych. Wszystkie aktywa spółki mogą być swobodnie przemieszczane i generować przychody w dowolnie wybranym miejscu na świecie.

Z uwagi na fakt, że loty wykonywane są łącznie do 36 krajów, Grupa dokonuje w sprawozdaniach finansowych podziału przychodów na rynki geograficzne w oparciu o kraj pochodzenia klientów Grupy (tj. głównie biura podróży i konsolidatorzy rynku turystycznego). Zgodnie z tym podziałem przychody dzielą się następująco:

	Za okres: od 01.01.2017 do 31.12.2017 000*PLN	Za okres: od 01.01.2016 do 31.12.2016 000*PLN
Krajowi	611.710	459.304
Zagraniczni	302.240	322.025
	913.950	781.329

Powyższe przychody stanowią przychody od odbiorców zewnętrznych. W trakcie roku obrotowego nie miały miejsca żadne transakcje sprzedaży między segmentami (podobnie jak w latach poprzednich).

Informacje o wiodących klientach

Głównymi odbiorcami usług Grupy są touroperatorzy oraz konsolidatorzy/brokerzy, będący pośrednikiem pomiędzy Grupą, a touroperatorami, konsolidujący zapotrzebowanie biur podróży na miejsca w samolocie. Grupa współpracuje głównie z polskimi klientami, ale w portfolio odbiorców znajdują się również podmioty m.in. z Czech, Izraela czy Szwecji. Podkreślić należy, że Enter Air współpracuje jedynie z wybranymi biurami podróży / konsolidatorami o stabilnej sytuacji finansowej, co pozwala zabezpieczyć się Grupie przed nieoczekiwaną utratą jednego z kontrahentów.

Wśród odbiorców których udział w przychodach Grupy w 2017 roku przekroczył 10% należy wymienić Tui Poland sp. z o.o., Itaka Holdings S.A., Rainbow Tours S.A. oraz Airconsulting s.r.o.. Przychody osiągnięte od wymienionych odbiorców wynosiły odpowiednio 280 mln zł, 169 mln zł, 117 mln zł i 99 mln zł. Udział wymienionych odbiorców w sumie przychodów Grupy wyniósł odpowiednio 30,7%, 18,6%, 12,8% oraz 10,9%.

Nota 3 - Koszty według rodzaju

	Za okres: od 01.01.2017 do 31.12.2017 000*PLN	Za okres: od 01.01.2016 do 31.12.2016 000*PLN
Amortyzacja środków trwałych i wartości niematerialnych	26.484	35.596
Zużycie materiałów i energii	288.916	226.849
Usługi obce	499.342	416.259
Podatki i opłaty	1.409	1.545
Wynagrodzenia	24.088	19.703
Świadczenia na rzecz pracownika	1.921	797
Ubezpieczenia społeczne	3.878	3.122
Wyjazdy służbowe	4.551	4.393
Pozostałe koszty	11.140	24.130
Wartość sprzedanych towarów i materiałów	30.546	15.781
Różnice kursowe	(1.468)	738
	890.806	748.914
Koszty sprzedaży	1.690	253
Koszty ogólnego zarządu	23.191	18.777
Wartość sprzedanych towarów i materiałów	30.546	15.781
Koszt wytworzenia sprzedanych produktów i usług	835.379	714.103
	890.806	748.914

Grupa amortyzację środków trwałych oraz wartości niematerialnych ujęła w całości w pozycji koszt wytworzenia sprzedanych produktów i usług.

Nota 4 - Pozostałe przychody operacyjne

	Za okres: od 01.01.2017 do 31.12.2017 000'PLN	Za okres: od 01.01.2016 do 31.12.2016 000'PLN
Odszkodowania i kary otrzymane	597	109
Zwrot VAT zagranica	359	-
Razem	956	109

Nota 5 - Pozostałe koszty operacyjne

	Za okres: od 01.01.2017 do 31.12.2017 000'PLN	Za okres: od 01.01.2016 do 31.12.2016 000'PLN
Pozostałe koszty	-	88
Koszty napraw	1.466	
Razem	1.466	88

Nota 6 - Przychody i koszty finansowe

Przychody finansowe:

	Za okres: od 01.01.2017 do 31.12.2017 000'PLN	Dane przekształcone Za okres: od 01.01.2016 do 31.12.2016 000'PLN
Odsetki od rachunków bankowych	188	322
Różnice kursowe	21.396	5.712
Pozostałe przychody finansowe	-	47
	21.583	6.080

Koszty finansowe:

	Za okres: od 01.01.2017 do 31.12.2017 000'PLN	Za okres: od 01.01.2016 do 31.12.2016 000'PLN
Koszty odsetek od:		
Kredytów bankowych	253	918
Leasingów finansowych	10.203	7.593
Inne	105	108
Różnice kursowe	-	-
Prowizje od kredytów	1.096	650
Pozostałe koszty finansowe	547	68
	12.203	9.336
Ogółem koszty finansowe netto	9.380	(3.256)

Nota 7 - Podatek dochodowy

	Za okres: od 01.01.2017 do 31.12.2017 000'PLN	Dane przekształcone Za okres: od 01.01.2016 do 31.12.2016 000'PLN
Podatek bieżący	3.473	19.096
Podatek odroczony	11.129	(7.061)
	14.602	12.036

Zastosowana stawka podatku dochodowy (część bieżąca oraz odroczone) we wszystkich prezentowanych okresach wyniosła 19%.

Uzgodnienie wysokości podatku dochodowego w sprawozdaniu z całkowitych dochodów z wynikiem finansowym:

	Za okres:	Dane przekształcone
	od 01.01.2017 do 31.12.2017	Za okres: od 01.01.2016 do 31.12.2016
	000'PLN	000'PLN
Zysk przed opodatkowaniem	72.992	58.207
Podatek wyliczony wg stawek krajowych, mających zastosowanie do dochodów w poszczególnych krajach	13.868	11.059
Przychody do opodatkowania (pozabilansowe)	(241)	194
Podatek od dochodów niepodlegających opodatkowaniu	(3.511)	1.410
Podatek od kosztów niestanowiące kosztów uzyskania przychodów	(6.632)	6.329
Strata podatkowa podlegająca odliczeniu	(13)	106
Koszty poprzedniego roku	-	-
Inne	-	-
Obciążenie wyniku finansowego z tytułu podatku dochodowego bieżącego	3.472	19.097
Obciążenie wyniku finansowego z tytułu podatku dochodowego odroczonego	11.129	(7.061)
Obciążenia wyniku finansowego z tytułu podatku dochodowego razem:	14.602	12.036
Efektywna stopa podatkowa	20,0%	20,6%

Nota 8 - Zyski/straty kursowe netto

Różnice kursowe odniesione do sprawozdania z całkowitych dochodów uwzględnione zostały w następujących pozycjach:

	Za okres:	Dane przekształcone
	od 01.01.2017 do 31.12.2017	Za okres: od 01.01.2016 do 31.12.2016
	000'PLN	000'PLN
Koszt własny sprzedaży	1.468	(738)
Koszty finansowe netto	21.396	5.712
	22.864	4.973

Nota 9 - Dywidenda

W 2Q 2017 roku nastąpiła wypłata dywidendy za rok 2016. Pozostała część zysku została przeniesiona na kapitał zapasowy.

Kwota wypłaconej dywidendy w (PLN)	9.649.062,50
Ilość akcji uprawnionych do wypłaty dywidendy	17.543.750
Dywidenda na jedną akcję (PLN)	0,55

Nota 10 - Zysk przypadający na jeden udział/akcję

Podstawowy zysk na udział wylicza się jako iloraz zysku przypadającego na udziałowców Spółki oraz średniej ważonej liczby udziałów zwykłych w trakcie roku.

	Za okres:	Za okres:
	od 01.01.2017 do 31.12.2017	od 01.01.2016 do 31.12.2016
	000'PLN	000'PLN
Zysk (strata) netto przypadający na akcjonariuszy Spółki	58.390	46.172
Liczba akcji na koniec okresu	17.543.750	17.543.750
Podstawowy zysk na jedną akcję (zwykły i rozwodniony) w złotych	3,328	2,632

Szczegóły dotyczące emisji akcji mające miejsce w 2014 i 2015 zostały podane w nocie 20.

Rozwodniony zysk na akcję wylicza się korygując średnią ważoną liczbę akcji zwykłych w taki sposób, jak gdyby nastąpiła zamiana na akcje wszystkich powodujących rozwodnienie potencjalnych akcji zwykłych. Grupa nie posiada składników powodujących rozwodnienie potencjalnych akcji. w latach 2016 i 2017 nie nastąpiła zmiana ilości wyemitowanych akcji.

Nota 11 - Rzeczowe aktywa trwałe

	Grunty, budynki i budowle 000' PLN	Środki transportu i urządzenia 000' PLN	Środki trwałe w budowie 000' PLN	Wypożyczenie i inne aktywa trwałe 000' PLN	Razem 000' PLN
Stan na 31 grudnia 2015					
Koszt (brutto)	6.986	208.652	23	247	215.907
Umorzenie i łączne dotychczasowe odpisy z tytułu utraty wartości	(247)	(39.431)	-	(210)	(39.888)
Wartość księgowa netto koniec okresu	6.739	169.221	23	36	176.019
Okres od 1 stycznia 2016 do 31 grudnia 2016					
Wartość księgowa netto na początek okresu	6.739	169.221	23	36	176.019
Zwiększenia	2.259	324.631	317.243	249	644.382
Zmniejszenia	-	(120.645)	(317.266)	-	(437.911)
Amortyzacja	(319)	(35.047)	-	(179)	(35.545)
Wartość księgowa netto na koniec okresu	8.679	338.159	-	107	346.945
Stan na 31 grudnia 2016					
Koszt (brutto)	9.244	361.451	-	496	371.192
Umorzenie i łączne dotychczasowe odpisy z tytułu utraty wartości	(566)	(23.292)	-	(389)	(24.247)
Wartość księgowa netto koniec okresu	8.679	338.159	-	107	346.945
Okres od 1 stycznia 2017 do 31 grudnia 2017					
Wartość księgowa netto na początek okresu	8.679	338.159	-	107	346.945
Zwiększenia	180	208.270	123.290	284	332.024
Zmniejszenia	(32)	(1.438)	(122.386)	(1)	(123.857)
Amortyzacja	(493)	(25.915)	-	(33)	(26.441)
Wartość księgowa netto na koniec okresu	8.334	519.076	904	358	528.671
Stan na 31 grudnia 2017					
Koszt (brutto)	9.363	567.066	904	733	578.066
Umorzenie i łączne dotychczasowe odpisy z tytułu utraty wartości	(1.030)	(47.991)	-	(375)	(49.395)
Wartość księgowa netto koniec okresu	8.334	519.076	904	358	528.671

W wartości netto maszyn, urządzeń i innych aktywów trwałych ujęta jest wartość netto aktywów użytkowanych na podstawie umów leasingu finansowego wynosząca: 25.087 tys. PLN (2016: 30.933 tys. PLN).

Na potrzeby kalkulacji amortyzacji zastosowano okresy ekonomicznego użytkowania następujących aktywów trwałych:

Budynki i budowle – 10 lat

Środki transportu – 5 lat

Wypożyczenie i inne aktywa – 5 lat

Istotne zwiększenie rzeczowych składników majątku trwałego mające miejsce w 2017 dotyczy nabycia 2 samolotów Boeing 737-800 w leasingu zwrotnym, wartość początkowa 178.193 tys. PLN.

Samoloty użytkowane na podstawie umowy leasingu finansowego są amortyzowane przez okres trwania umowy leasingu do wartości rezydualnej ustalonej zgodnie z polityką rachunkowości Grupy.

W związku z opisaną w nocie 6.1 zmianą sposobu rozliczania napraw i remontów samolotów będących przedmiotem leasingu finansowego Grupa rozpoznała 2017 toku aktywa w wysokości 16.652 tys. PLN odpowiadające kosztom remontów wykonanych w 2017 roku a nie jak dotychczas rezerwę.

Grupa na bieżąco analizuje potrzebę utworzenia odpisu z tytułu trwałej utraty wartości aktywów. W wyniku przeprowadzonych analiz w roku 2017 nie stwierdzono potrzeby utworzenia odpisu z tytułu trwałej utraty wartości któregośkolwiek z aktywów Grupy.

Zabezpieczenia ustanowione na rzeczowych aktywach trwałych są następujące:

Właścicielem 4 samolotów (4 Boeing 737-800) jest PKO Leasing S.A., właścicielem 1 samolotu (Boeing 737-800) jest BZWBK Leasing S.A, Enter Air Sp. z o.o. jest natomiast ich użytkownikiem w ramach umowy leasingu finansowego. Po zakończeniu umowy samoloty przechodzą na własność Enter Air Sp. z o.o.

Nota 12 - Wartości niematerialne

	Oprogramowanie i licencje komputerowe 000' PLN	Razem 000' PLN
Stan na 31 grudnia 2015		
Koszt (brutto)	164	164
Umorzenie i łączne dotychczasowe odpisy z tytułu utraty wartości	(90)	(90)
Wartość księgowa netto koniec okresu	<u>74</u>	<u>74</u>
Okres od 1 stycznia 2016 do 31 grudnia 2016		
Wartość księgowa netto na początek okresu	74	74
Zwiększenia	30	30
Zmniejszenia	-	-
Amortyzacja	(51)	(51)
Wartość księgowa netto na koniec okresu	<u>52</u>	<u>52</u>
Stan na 31 grudnia 2016		
Koszt (brutto)	194	194
Umorzenie i łączne dotychczasowe odpisy z tytułu utraty wartości	(141)	(141)
Wartość księgowa netto koniec okresu	<u>52</u>	<u>52</u>
Okres od 1 stycznia 2017 do 31 grudnia 2017		
Wartość księgowa netto na początek okresu	52	52
Zwiększenia	10	10
Zmniejszenia	-	-
Amortyzacja	(43)	(43)
Wartość księgowa netto na koniec okresu	<u>20</u>	<u>20</u>
Stan na 31 grudnia 2017		
Koszt (brutto)	204	204
Umorzenie i łączne dotychczasowe odpisy z tytułu utraty wartości	(184)	(184)
Wartość księgowa netto koniec okresu	<u>20</u>	<u>20</u>

Nie występują wartości niematerialne i prawne wytworzone we własnym zakresie. Grupa nie posiada wartości niematerialnych i prawnych o nieokreślonym okresie ekonomicznej użyteczności.

Nota 13 - Inwestycje w jednostkach zależnych

	miejsce siedziby spółki	procent posiadanych udziałów %	procent posiadanych głosów %	metoda konsolidacji
Enter Air sp. z o.o.	Warszawa	100,00%	100,00%	pełna
Enter Air Services sp. z o.o.	Warszawa	100,00%	100,00%	pełna
EnterAir.cz.s.r.o.	Mosnov	100,00%	100,00%	pełna
Enter Air International LTD	Dublin	100,00%	100,00%	pełna
Enter Air Executive services	Warszawa	100,00%	100,00%	pełna

Enter Air Services sp. z o.o. została utworzona 24 maja 2012 roku, jako nowa spółka, w której Enter Air sp. z o.o. objęła 100% udziałów.

EnterAir.cz.s.r.o. została utworzona 20 lipca 2012 roku, jako nowa spółka, w której Enter Air sp. z o.o. objęła 100% udziałów.

Enter Air International LTD została utworzona 2 stycznia 2014 roku, jako nowa spółka, w której Enter Air sp. z o.o. objęła 100% udziałów.

Enter Air Executive Services sp. z o.o. została utworzona 28 sierpnia 2014 roku, jako nowa spółka, w której Enter Air sp. z o.o. objęła 60% udziałów. W dniu 24 lipca 2015 Enter Air sp. z o.o. odkupiła udziały pozostające poza kontrolą i od tej daty posiada 100% udziałów Enter Air Executive Services sp. z o.o.

Nota 14 - Należności pozostałe – długoterminowe

	Stan na dzień	Dane przekształcone Stan na dzień
	31.12.2017	31.12.2016
	000' PLN	000' PLN
Depozyty - użytkowanie samolotów w leasingu operacyjnym	25.478	26.745
PDP Boeing	122.638	80.665
Kaucje umowy najmu biur	155	150
Inne	1.143	-
	149.415	107.560

Spółka Enter Air S.A. planuje odbiór 2 samolotów B737-8 Max w IV Q 2018 roku. Pierwszy samolot zostanie odebrany w październiku, a drugi w grudniu 2018 roku. Szacujemy iż nakłady inwestycyjne na każdy egzemplarz wyniosą po 8 milionów USD. Fundusze na inwestycje będą pozyskane w drodze emisji akcji.

W okresie 1-3 lat Enter Air S.A., poza powyższą inwestycją planuje pozyskanie kolejnego samolotu B737-8 Max, którego dostawa jest przewidziana na IV Q 2020 roku. Szacowany poziom nakładów inwestycyjnych wyniesie 8 mln USD. Spółka planuje pokryć te nakłady ze środków własnych pochodzących z zysku.

W okresie 3-5 lat Enter Air S.A., poza powyższą inwestycją planuje pozyskanie kolejnych samolotów B737-8 Max, których dostawa jest przewidziana odpowiednio na I Q 2021, a następnie na II Q 2022 oraz II Q 2023 roku. Szacowany poziom nakładów inwestycyjnych wyniesie 8 mln USD na każdy samolot. Spółka planuje pokryć te nakłady ze środków własnych pochodzących z zysków okresów przyszłych.

Nota 15 - Zapasy

	Stan na dzień	Stan na dzień
	31.12.2017	31.12.2016
	000' PLN	000' PLN
Towary – sprzedaż pokładowa	3.939	2.376
	3.939	2.376

Koszt zapasów ujęty w pozycji „Koszty sprzedanych produktów, towarów i materiałów” wyniósł 30.546 tys. zł (2016: 15.781 tys. zł).

Nota 16 - Należności handlowe oraz pozostałe należności

	Stan na dzień 31.12.2017	Stan na dzień 31.12.2016
	000' PLN	000' PLN
Należności handlowe	61.841	87.079
Odpis aktualizujący wartość należności	(38)	(38)
Należności handlowe netto	61.803	87.042
Inne należności	2.587	4.108
	64.390	91.149

Zarząd Grupy uważa, że wartość księgowa netto należności jest zbliżona do ich wartości godziwej.

Główne ryzyko kredytowe Grupy związane jest przede wszystkim z należnościami handlowymi. Kwoty prezentowane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej są wartościami netto, po pomniejszeniu o odpisy aktualizujące, oszacowane przez kierownictwo Grupy na podstawie przeszłych doświadczeń oraz oceny aktualnej sytuacji ekonomicznej.

Koncentracja ryzyka kredytowego w Grupie jest stosunkowo niewielka, w związku koniecznością dokonania przez klientów przedpłat na poczet realizacji operacji lotniczych.

Struktura czasowa należności handlowych przedstawia się następująco:

	Stan na dzień 31.12.2017	Stan na dzień 31.12.2016
	000' PLN	000' PLN
Bieżące	43.593	80.669
Przeterminowane:		
Do 3 miesięcy	15.061	3.159
Od 3 do 6 miesięcy	782	1.360
Od 6 do 12 miesięcy	188	87
Powyżej 12 miesięcy	2.177	1.767
	61.800	87.042

Wartości bilansowe należności handlowych i pozostałych należności są wyrażone w następujących walutach:

Waluta	Stan na dzień 31.12.2017	Stan na dzień 31.12.2016
	000' PLN	000' PLN
USD	34.888	24.711
GBP	3.026	3.769
EUR	17.514	27.993
PLN	7.020	32.443
Inne	1.942	2.234
	64.390	91.149

Zmiany stanu odpisu aktualizującego wartości należności handlowych

	Rok 2017	Rok 2016
	000' PLN	000' PLN
Stan na dzień 1 stycznia	38	38
Utworzenie odpisu	-	-
Należności spisane w trakcie roku obrotowego jako nieściągalne	-	-
Stan na dzień 31 grudnia	38	38

Należności handlowe i pozostałe należności nie zawierają pozycji o obniżonej wartości.

Na zabezpieczenie posiadanych należności jak również realizację podpisanych kontraktów spółka posiada depozyty wniesione przez klientów wykazywane w pozycji Zobowiązania handlowe oraz pozostałe zobowiązania. Poniższa tabela przedstawia wysokość otrzymanych depozytów na koniec poszczególnych okresów sprawozdawczych:

	Stan na dzień 31.12.2017 000' PLN	Stan na dzień 31.12.2016 000' PLN
Depozyty Tour Operatorów	8.891	10.870

Nota 17 - Bieżące aktywa podatkowe

	Stan na dzień 31.12.2017 000' PLN	Stan na dzień 31.12.2016 000' PLN
Nadpłata podatku VAT	61	23
Rozrachunki z urzędem celnym	-	167
Rozliczenie naliczonego VAT-u	18	12
	79	202

Nota 18 - Środki pieniężne i ich ekwiwalenty

	Stan na dzień 31.12.2017 000' PLN	Stan na dzień 31.12.2016 000' PLN
Środki pieniężne w kasie i w banku	57.674	113.175
Krótkoterminowe depozyty bankowe	1.199	5.262
	58.873	118.437

Dla potrzeb sprawozdania z przepływów pieniężnych, w skład środków pieniężnych wchodzi:

	Stan na dzień 31.12.2017 000' PLN	Stan na dzień 31.12.2016 000' PLN
Środki pieniężne w kasie i w banku	57.674	113.175
Krótkoterminowe depozyty bankowe	1.199	5.262
	58.873	118.437

Nota 19 - Rozliczenia międzyokresowe

	Stan na dzień 31.12.2017 000' PLN	Stan na dzień 31.12.2016 000' PLN
Rozliczenie leasing	24.674	24.145
Rozliczenie ubezpieczenia samolotów	-	1
Rozliczenie VAT naliczony	1.204	1.162
Koszty naprawy samolotów	-	-
Koszty usług lotniczych	-	-
Pozostałe rozliczenia kosztów	7.126	6.661
	33.003	31.969

Nota 20 - Kapitał podstawowy

	Stan na dzień 31.12.2017	Stan na dzień 31.12.2016
	000' PLN	000' PLN
Kapitał zakładowy wyemitowany i zapłacony (000' PLN):	17.544	17.544
liczba akcji (w szt.)	17.543.750	17.543.750
wartość nominalna jednej akcji w PLN	1,0	1,0
Wartość nominalna wszystkich akcji (000' PLN)	17.544	17.544

Seria	Liczba szt.	Data Rejestracji
Stan na 1 stycznia 2017 w tym:		
A – Kapitał zakładowy	100,000	
B - za udziały Enter Air Sp. z o.o.	10.443.747	9/02/2015
B - za znak towarowy	3	
C – Oferta publiczna	7.000.000	30/12/2015
Razem	17.543.750	
Stan na 31 grudnia 2017	17.543.753	

Wszystkie wyemitowane przez podmiot dominujący akcje są akcjami zwykłymi bez żadnego uprzywilejowania co do uczestnictwa w podziale zysku.

Akcjonariusze Enter Air S.A. posiadający bezpośrednio lub pośrednio poprzez podmioty zależne co najmniej 5% ogólnej liczby głosów na Walnym Zgromadzeniu według stanu na dzień 31 grudnia 2017:

Nazwa Akcjonariusza	Liczba akcji i głosów na WZ	Udział w kapitale zakładowym i ogólnej liczbie głosów
Pan Marcin Andrzej Kubrak	6 903 961	39,35%
Pan Grzegorz Polaniecki	2 318 699	13,22 %
Fundusze zarządzane przez Nationale-Nederlanden Powszechne Towarzystwo Emerytalne S.A.	1 929 191	11,0 %
Fundusze zarządzane przez Investors Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych S.A.	1 522 000	8,68 %
OFE Generali	1 350 000	7,7 %

Powyższa informacja o stanie posiadania akcji emitenta przez akcjonariuszy (w tym będących członkami organów emitenta) posiadających co najmniej 5% w ogólnej liczbie głosów na Walnym Zgromadzeniu sporządzona została na podstawie następujących dokumentów:

- wykazów przekazywanych emitentowi przez Krajowy Depozyt Papierów Wartościowych w Warszawie w trybie art. Art. 406³ § 8 kodeksu spółek handlowych,
- Księgi Akcji Imiennych prowadzonej w spółce Enter Air S.A.(w zakresie akcji imiennych serii A i B),
- informacji uzyskanych od akcjonariuszy w drodze realizacji przez nich obowiązków nałożonych na akcjonariuszy spółek publicznych mocą odpowiednich postanowień ustaw z dnia 29.07.2005 r., tj.: ustawy o ofercie publicznej i warunkach wprowadzania instrumentów finansowych do zorganizowanego systemu obrotu oraz o spółkach publicznych (art. 69 i art. 69a) i ustawy o obrocie instrumentami finansowymi (art. 160 i nast.),
- zawiadomień przekazywanych przez osoby pełniące obowiązki zarządcze u emitenta w trybie art. 19 ust. 1 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 596/2014 z dnia 16 kwietnia 2014 r. w sprawie nadużyć na rynku (rozporządzenie w sprawie nadużyć na rynku) oraz uchylające dyrektywę 2003/6/WE Parlamentu Europejskiego i Rady i dyrektywy Komisji 2003/124/WE, 2003/125/WE i 2004/72/WE (Dz. U. UE. L. z 2014 r. Nr 173, str. 1 z późn. zm.).

Z uwagi na obowiązujące przepisy prawa przewidujące szczególny tryb oraz zasady powiadamiania spółki publicznej na temat zmiany stanu posiadania akcji przez akcjonariuszy wyłącznie po przekroczeniu ustawowych progów takiej zmiany, nie można wykluczyć, iż rzeczywisty stan posiadania

akcji przez akcjonariuszy innych niż osoby pełniące obowiązki zarządcze u emitenta nieznacznie różni się od stanu przedstawionego powyżej.

Spółka nie posiada również informacji by w okresie następującym po okresie sprawozdawczym, do dnia publikacji niniejszego raportu nastąpiły zmiany w stanie posiadania akcji przez akcjonariuszy posiadających co najmniej 5% ogólnej liczby głosów na Walnym Zgromadzeniu Spółki.

Wszystkie wyemitowane przez podmiot dominujący akcje są akcjami zwykłymi bez żadnego uprzywilejowania co do uczestnictwa w podziale zysku.

Nota 21 - Kapitał zapasowy

	Stan na dzień 31.12.2017	Stan na dzień 31.12.2016
	000' PLN	000' PLN
Stan na początek okresu	187.978	157.811
Nadwyżka ceny emisyjnej nad ceną nominalną akcji	-	-
Koszty emisji kapitału akcyjnego	-	-
Przeniesienie zysku poprzedniego okresu na kapitał zapasowy	40.772	30.166
Stan na koniec okresu	228.750	187.978

Nota 22 - Rozliczenie połączenia

W grudniu 2014 miało miejsce podwyższenie kapitału podstawowego Enter Air Sp. z o.o. o kwotę 10.444 tys. zł. Łączna wartość nowoutworzonych udziałów wynosiła 41.745 tys. zł i została pokryta aportem w postaci 100% udziałów w Enter Air Sp. z o.o. Do celów rozliczenia połączenia przyjęto datę przejścia na dzień 31 grudnia 2014. Szczegółowe informacje dotyczące transakcji zostały podane w nocy 20.

Przejęcie kontroli przez Enter Air S.A. nad Enter Air Sp. z o.o. nastąpiło pod wspólną kontrolą, dlatego do rozliczenia połączenia zastosowano metodę łączenia udziałów. W związku z tym do celów sporządzenia danych porównywalnych skonsolidowane dane finansowe zostały przedstawione w taki sposób jakby przejęcie kontroli nad Enter Air Sp. z o.o. nastąpiło z dniem 01.01.2013.

Połączenie rozliczono metodą łączenia udziałów, dane Grupy Enter Air Sp. z o.o. włączono do konsolidacji według wartości księgowej. Wyłączeniu podlegała wartość udziałów 3.120.000 zł oraz kapitałów 38.654.988 zł. Skutki połączenia ujęte zostały w osobnej pozycji kapitałów własnych „Rozliczenie połączenia”

	Stan na dzień 31.12.2017	Stan na dzień 31.12.2016
	000' PLN	000' PLN
Rozliczenie połączenia z Enter Air sp. z o.o.	(38.655)	(38.655)
Stan na koniec okresu	(38.655)	(38.655)

Nota 23 - Zyski zatrzymane

	Stan na dzień 31.12.2017	Stan na dzień 31.12.2016
	000' PLN	000' PLN
Stan na początek okresu	149	5
Rozliczenie wyniku z lat ubiegłych	(149)	(5)
Rozliczenie wyniku udziałowców mniejszościowych	-	-
Nie rozliczony wynik poprzedniego okresu	(4.102)	149
Stan na koniec okresu	(4.102)	149

Zyski zatrzymane dotyczą Enter Air Services sp. z o.o. , która posiada inny niż pozostałe spółki okres obrotowy od 01.10 do 30.09. Sprawozdanie za 12 miesięcy od 01.01 do 31.12 jest przygotowywane wyłącznie na potrzeby konsolidacji.

W związku z korektą wyniku Enter Air S.A. związaną korektą błędu wyceny PDP zyski zatrzymane obejmują korektę wyniku 2016 w kwocie 4.002 tys zł.

Nota 24 - Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych

	Stan na dzień 31.12.2017 000' PLN	Stan na dzień 31.12.2016 000' PLN
Stan na początek okresu	(1)	(2)
Różnice kursowe z przeliczenia	-	1
Stan na koniec okresu	(1)	(1)

Nota 25 - Podatek odroczony

Zmiany stanu brutto odroczonego podatku dochodowego przedstawiają się następująco:

	Stan na dzień 31.12.2017 000' PLN	Dane przekształcone Stan na dzień 31.12.2016 000' PLN
Stan na początek okresu	6.182	13.242
Obciążenie wyniku finansowego	11.128	(7.060)
Pomniejszenie kapitału własnego		
Stan na koniec okresu	17.310	6.182

Zmiana stanu aktywów i zobowiązań z tytułu odroczonego podatku dochodowego w trakcie roku przedstawione zostały w tabelach poniżej.

Zobowiązania z tytułu odroczonego podatku dochodowego

Zobowiązania z tytułu odroczonego podatku dochodowego:	wycena bilansowa	bilansowe rozliczenie najmu samolotów	amortyzacja podatkowa powyżej bilansowej	Oplaty wstępne	noty przychód bilansowy	pozostałe	Razem
	000' PLN	000' PLN	000' PLN	000' PLN	000' PLN	000' PLN	000' PLN
Stan na 31 grudnia 2015	1.907	2.688	12.134	3.576	1.587	540	22.431
Wpływ na wynik finansowy	451	553	(7.964)	3.442	190	420	(2.900)
Wpływ na kapitał własny	-	-	-	-	-	-	-
Stan na 31 grudnia 2016 (Dane przekształcone)	2.357	3.242	4.170	7.018	1.777	959	19.523
Wpływ na wynik finansowy	3.492	361	16.797	(7.018)	(257)	3.505	16.881
Wpływ na kapitał własny	-	-	-	-	-	-	-
Stan na 31 grudnia 2017	5.849	3.603	20.967	(0)	1.520	4.464	36.403

Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego

Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego:	ZUS do zapłaty w następnym miesiącu	Wynagrodzenia do wypłaty w następnym miesiącu	wycena bilansowa	rezerwa urlopową	strata podatkowa	Leasing finansowy rozliczany w czasie	pozostałe	Razem
	000' PLN	000' PLN	000' PLN	000' PLN	000' PLN	000' PLN	000' PLN	000' PLN
Stan na 31 grudnia 2015	79	40	3.050	226	8	3.480	2.305	9.188
Wpływ na wynik finansowy	22	5	(179)	32	119	950	3.204	4.153
Wpływ na kapitał własny	-	-	-	-	-	-	-	-
Stan na 31 grudnia 2016	101	45	2.871	258	127	4.430	5.509	13.341
Wpływ na wynik finansowy	22	17	(1.223)	44	(13)	10.282	(3.377)	5.752
Wpływ na kapitał własny	-	-	-	-	-	-	-	-
Stan na 31 grudnia 2017	123	62	1.649	301	114	14.712	2.132	19.093

Nota 26 - Zobowiązania handlowe oraz pozostałe zobowiązania

	Stan na dzień 31.12.2017	Stan na dzień 31.12.2016
	000' PLN	000' PLN
Zobowiązania handlowe	62.283	37.712
Depozyty Tour Operatorów	8.891	10.870
Zobowiązania z tytułu wynagrodzeń	1.573	1.303
Zobowiązanie z tytułu podatku VAT	14.952	47.089
Inne podatkowe, w tym wobec ZUS	1.550	560
Pozostałe zobowiązania	143	176
	89.392	97.710

Średni termin płatności zobowiązań handlowych wynosi 30 dni. Grupa posiada zasady zarządzania ryzykiem finansowym zapewniające regulowanie zobowiązań w wyznaczonym terminie.

Zarząd Grupy uważa, że wartość księgowa zobowiązań finansowych jest zbliżona do ich wartości godziwej.

Nota 27 - Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego

	Stan na dzień 31.12.2017	Stan na dzień 31.12.2016
	000' PLN	000' PLN
Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego, wymagalne w ciągu:		
jednego roku	58.085	45.909
dwóch do pięciu lat	275.690	237.672
powyżej pięciu lat	70.480	43.046
	404.255	326.627
Pomniejszone o przyszłe odsetki:	(45.611)	(37.038)
Wartość bieżąca przyszłych zobowiązań	358.644	289.589

W zawartych umowach nie pojawiają się żadne opłaty warunkowe.

Wzrost wartości w tej pozycji wynika z podpisania umowy leasingu finansowego związanej z zakupem dwóch samolotów Boeing 737-800 o łącznej wartości 48.000 tys. USD plus odsetki. Szczegółowy opis umów znajduje się w sprawozdaniu Zarządu w nocy 6.2

Wartość godziwa zobowiązań leasingowych Grupy nie różni się istotnie od ich wartości księgowej. Zobowiązanie Grupy z tytułu leasingu jest zabezpieczone na rzecz leasingodawcy w postaci zastawu rejestrowego na leasingowanych środków trwałych.

Zobowiązania z tytułu leasingu są denominowane w następujących walutach i na 31.12.2017 roku wynosiły:

	wartość w walucie obcej	wartość w PLN
USD	58.146	202.423
EUR	37.455	156.220
PLN	0	0
		358.644

Wartość godziwa zobowiązań leasingowych Grupy nie różni się istotnie od ich wartości księgowej. Zobowiązanie Grupy z tytułu leasingu jest zabezpieczone na rzecz leasingodawcy w postaci zastawu rejestrowego na leasingowanych środków trwałych.

Nota 28 - Kredyty i pożyczki

	Stan na dzień 31.12.2017 000' PLN	Stan na dzień 31.12.2016 000' PLN
Długoterminowe		
Kredyt na zakup nieruchomości	-	3.634
Pożyczki	-	-
	-	3.634
Krótkoterminowe		
Kredyty w rachunku bieżącym	-	-
Kredyt na zakup nieruchomości	3.296	817
Pożyczki	-	-
	3.296	817
Kredyty i pożyczki razem	3.296	4.451

Struktura walutowa wartości bilansowej kredytów i pożyczek Grupy przedstawia się w sposób następujący:

	Stan na dzień 31.12.2017 000' PLN	Stan na dzień 31.12.2016 000' PLN
PLN	-	-
USD	-	-
EUR	3.296	4.451
	3.296	4.451

Kredyty bankowe oprocentowane są według zmiennych stóp procentowych, co naraża Grupę na ryzyko zmiany wartości przepływów pieniężnych w zależności od zmiany stóp procentowych.

W umowach kredytowych, strony uzgodniły standardowy dla tego typu transakcji katalog zabezpieczeń, w tym w szczególności weksel własny in blanco wraz z deklaracją wekslową oraz globalną cesję na rzecz Banków wierzytelności należnych Enter Air Sp. z o.o. oraz Enter Air Services sp. z o.o. na podstawie umowy handlowych.

Umowy zawierają standardowe dla tego typu umów postanowienia, w tym dotyczące m.in. obowiązku wykorzystania kredytu zgodnie z przeznaczeniem, utrzymania przez Enter Air Sp. z o.o. oraz Enter Air Services sp. z o.o. określonych wskaźników finansowych na ustalonym w umowie poziomie, a także zobowiązania do przekazywania Bankom określonych informacji dotyczących sytuacji finansowej spółki. Ponadto, Enter Air Sp. z o.o. w umowach zobowiązała się do utrzymywania średniomiesięcznych wpływów łącznie na wskazane w umowie rachunki bieżące Enter Air Sp. z o.o. prowadzone przez Banki na określonym w umowie poziomie, jak również nieudzielania poręczeń i gwarancji za inne, nieobciążania aktywów stanowiących zabezpieczenie Banków na rzecz innych wierzycieli, niepodejmowania uchwał o obniżeniu kapitału zakładowego.

Enter Air Sp. z o.o. zobowiązała się także do informowania Banków o zdarzeniach organizacyjnych i gospodarczych (w tym zmianach własnościowych i kapitałowych, zmianach na stanowiskach zarządzających, postępowaniach sądowych) mających istotny wpływ na sytuację prawną, finansową lub ekonomiczną Enter Air Sp. z o.o., przy czym Banki zastrzegły sobie prawo do dokonania oceny czy wprowadzone zmiany lub zaistniałe zdarzenia nie powodują zwiększenia ryzyka braku spłaty kredytu, a w przypadku stwierdzenia wzrostu ryzyka do zawieszenia prawa do dokonywania ciągłych kredytów lub wypowiedzenia umowy.

Umowy zawierają również ograniczenia w zakresie wypłaty dywidendy. Enter Air Sp. z o.o. oraz Enter Air Services sp. z o.o. zobowiązały się do niedokonywania wypłaty dywidendy bez pisemnej zgody Banków.

W okresie objętym sprawozdaniem nie nastąpiło naruszenie postanowień umów kredytowych oraz nie wystąpiły trudności w regulowaniu zobowiązań wynikających z umów kredytowych.

Nota 29 - Rezerwy

	Stan na dzień 31.12.2017	Stan na dzień 31.12.2016 Dane przekształcone
	000' PLN	000' PLN
Długoterminowe	1.586	1.357
Krótkoterminowe	10.107	2.064
	11.693	3.421

Struktura łącznej kwoty rezerw:

	Urlopowe	Koszty usług	Razem
	000' PLN	000' PLN	000' PLN
Stan na 1 stycznia 2016	1.191	6.090	7.280
Ujęte w skonsolidowanym sprawozdaniu z całkowitych dochodów			
- utworzenie dodatkowych rezerw	166	6.566	6.732
- rozwiązanie niewykorzystanych rezerw	-	-	-
Rezerwy wykorzystane w trakcie roku	-	(10.591)	(10.591)
Stan na 31 grudnia 2016 (dane przekształcone)	1.357	2.064	3.421
Stan na 1 stycznia 2017	1.357	2.064	3.421
Ujęte w skonsolidowanym sprawozdaniu z całkowitych dochodów			-
- utworzenie dodatkowych rezerw	229	10.062	10.291
- rozwiązanie niewykorzystanych rezerw	-	(10)	(10)
Rezerwy wykorzystane w trakcie roku	-	(2.009)	(2.009)
Stan na 31 grudnia 2017	1.586	10.107	11.693

Rezerwy na koszty usług obejmują rezerwy związane z kosztami wykonywanych w 2017 roku operacji lotniczych w wysokości 10.000 tys. zł oraz pozostałe usługi w wysokości 107 tys. zł

Nota 30 - Rozliczenia międzyokresowe

	Stan na dzień 31.12.2017	Stan na dzień 31.12.2016 Dane przekształcone
	000' PLN	000' PLN
Długoterminowe:		
Rozliczenie zysku z transakcji leasingu zwrotnego	62.794	40.608
	62.794	40.608

	Stan na dzień 31.12.2017	Stan na dzień 31.12.2016 Dane przekształcone
	000' PLN	000' PLN
Krótkoterminowe:		
Przychody przyszłych okresów z tytułu przewozów	17.721	17.553
Rozliczenie zysku z transakcji leasingu zwrotnego	14.639	8.708
Inne	67	70
	32.427	26.331

Nota 31 - Świadczenia pracownicze

Na zobowiązania z tytułu świadczeń pracowniczych na dzień bilansowy składają się:

	Stan na dzień 31.12.2017 000' PLN	Stan na dzień 31.12.2016 000' PLN
wynagrodzenia płatne w następnym miesiącu	1.573	1.303
	1.573	1.303

Z tytułu świadczeń pracowniczych w sprawozdaniu z całkowitych dochodów ujęto następujące kwoty:

	Stan na dzień 31.12.2017 000' PLN	Stan na dzień 31.12.2016 000' PLN
Koszty bieżącego zatrudnienia	24.088	19.703
Koszty ubezpieczeń społecznych	3.878	3.122
Inne świadczenia na rzecz pracowników	1.921	797
	29.886	23.623

W tabeli poniżej przedstawiono informację o przeciętnym zatrudnieniu (z uwzględnieniem zarządu):

	2017 Liczba pracowników	2016 Liczba pracowników
Zarząd	4	4
Pracownicy operacyjni	233	265
Księgowość i administracja	137	99
	374	368

Nota 32 - Zobowiązania z tytułu świadczeń emerytalnych

Spółki Grupy Enter Air mają podpisane umowy o pracę na okresy określone nieprzekraczające 5 lat. W okresie trwania podpisanych umów żaden z pracowników nie osiągnie wieku przed emerytalnego.

Nota 33 - Zobowiązania warunkowe

Poniżej przedstawiono zestawienie otwartych akredytyw wg stanu na 31 grudnia 2017:

Beneficjent	kwota	waluta	data zamknięcia	cel
LIFT_Maroco(Gecas)	920.000	USD	30-03-2018	zamknięta 30.03.2018
GE Capital	350.000	USD	18-07-2018	zabezpieczenie dostawy samolotu od AFT Trust-Sub
CIT	800.000	USD	04-01-2018	zabezpieczenie dostawy samolotu
CIT	700.000	USD	09-01-2018	zamknięta 9.01.2018

Zobowiązania warunkowe wynikające z podpisanych umów:
leasingu finansowego ujęte są w nocie 27,
kredytowych ujęte są w nocie 28.

Na dzień sporządzenia sprawozdania nie występują przyszłe zobowiązania z tytułu zakupu środków trwałych.

Nota 34 - Umowy leasingu operacyjnego

	Stan na dzień 31.12.2017 000' PLN	Stan na dzień 31.12.2016 000' PLN
Minimalne opłaty leasingowe z tytułu leasingu operacyjnego ujęte w sprawozdaniu z całkowitych dochodów bieżącego okresu	100.114	102.250

Na dzień bilansowy, Grupa posiadała zobowiązania z tytułu umów leasingu operacyjnego w okresie nie podlegającym wypowiedzeniu, których wartość bieżąca wynosiła (w podziale na terminy płatności):

	Stan na dzień 31.12.2017 000' PLN	Stan na dzień 31.12.2016 000' PLN
w okresie do roku	117.264	95.702
w okresie od 2 – 5 lat	335.291	262.937
powyżej 5 lat	13.786	7.585
	466.341	366.224

Przedmiotem umów leasingowych jest 11 samolotów Boeing 737-800.

Umowy zawierają standardowe dla tego typu umów postanowienia i nakładają na korzystającego m.in. obowiązek terminowej zapłaty rat leasingowych oraz wniesienia depozytu gwarancyjnego. Przedłużenie umów leasingu operacyjnego nie jest zagwarantowane w podpisanych umowach. Umowy nie przewidują odkupu przedmiotu leasingu po zakończeniu okresu umowy. Niektóre umowy dają prawo pierwokupu w przypadku, gdy właściciel samolotu podejmie decyzję o jego sprzedaży.

Umowy są zawarte na czas określony, istnieje możliwość ich przedłużenia w drodze negocjacji nowych warunków umów. Umowy nie przewidują opcji wykupu przedmiotu leasingu po ich zakończeniu.

6 INFORMACJE DODATKOWE DO SKONSOLIDOWANEGO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO

6.1 Istotne zmiany wartości kwot szacunkowych prezentowanych w poprzednich okresach śródrocznych bieżącego roku obrotowego lub w poprzednich latach obrotowych

Zmiany wartości szacunkowych

Z uwagi na działanie Grupy na rynku turystycznych przewozów działalność Grupy cechuje duża sezonowość. Przekłada się to na poziom wartości szacunkowych wykazywanych rozliczeniach międzyokresowych oraz rezerwach.

Sezonowość ma również wpływ na wysokość należności i zobowiązań handlowych oraz poziom zadłużenia w postaci wykorzystania przyznaných limitów kredytowych w rachunkach obrotowych.

Rozliczenia międzyokresowe po stronie aktywów

	Stan na dzień 31.12.2017 000' PLN	Stan na dzień Dane przekształcone 31.12.2016 000' PLN
Rozliczenie leasing	24.674	24.145
Rozliczenie ubezpieczenia samolotów	-	1
Rozliczenie VAT naliczony	1.204	1.162
Pozostałe rozliczenia kosztów	7.126	6.661
	33.003	31.969

Z uwagi na rozliczanie kosztów leasingu operacyjnego w zależności od wykonanego przez poszczególne samoloty nalogu wartość rozliczeń międzyokresowych z tego tytułu wzrasta pod koniec roku a maleje w szczycie sezonu letniego.

Zmiana sposobu rozliczania oraz ujęcia transakcji leasingu zwrotnego samolotów.

Od 1 stycznia 2017 r. Grupa zmieniła zasadę rozliczania i ujmowania transakcji leasingu zwrotnego samolotów. Wynik rozpoznany na transakcji leasingu zwrotnego został ujęty jako przychody przyszłych okresów i będzie podlegać rozliczeniu w okresie trwania umowy leasingu.

Poniżej przedstawiono przekształcenie danych finansowych na dzień 31.12.2016 r. prezentowanych w skonsolidowanym raporcie rocznym za rok obrotowy zakończony tego dnia.

	Stan na dzień 31.12.2016 000' PLN	Zmiana prezentacyjna 000' PLN	Stan na dzień 31.12.2016 000' PLN
Rezerwy			
Długoterminowe	1.357	-	1.357
Krótkoterminowe	28.064	-26.000	2.064
	29.421	-26000	3.421
Rozliczenia międzyokresowe po stronie pasywów			
Długoterminowe			
Rozliczenie zysku z transakcji leasingu zwrotnego	18.683	21.925	40.608
	18.683	21.925	40.608
Krótkoterminowe			
Przychody przyszłych okresów z tytułu przewozów	17.553	-	17.553
Rozliczenie zysku z transakcji leasingu zwrotnego	4.633	4.075	8.708
Inne	70	-	70
	22.256	4,075	26.331
Razem	70.360	-	70.360

Korekta błędu ujęcia zaliczek wpłacanych do Boeinga.

W 2016 roku dokonano błędnej wyceny depozytów wpłaconych do Boeinga na dostawę nowych samolotów. W związku z tym dokonano korekty danych dotyczących ubiegłego roku, które szczegółowo przedstawia poniższa kalkulacja:

	Za okres: od 01.01.2016 do 31.12.2016 000' PLN	Korekta 000' PLN	Dane przekształcone Za okres: od 01.01.2016 do 31.12.2016 000' PLN
Przychody finansowe - netto	1.685	-4941	-3.256
Zysk (strata) przed opodatkowaniem	63.148	-4941	58.207
Podatek dochodowy	-12.975	939	-12.036
Zysk (strata) netto z działalności kontynuowanej	50.173	-4.002	46.171
Zysk (strata) netto za okres obrotowy	50.173	-4.002	46.171
Suma całkowitych dochodów	50.173	-4.002	46.171

Zysk/ strata netto na 1 akcję w złotych
-zwykły i rozwodniony

3.3282

2.6318

	Za okres: od 01.01.2016 do 31.12.2016	Korekta	Dane przekształcone Za okres: od 01.01.2016 do 31.12.2016
Należności handlowe oraz pozostałe	112.501	-4.941	107.560
Razem Aktywa trwałe	472.839	-4.941	467.898
Aktywa razem	716.972	-4.941	712.031
Wynik okresu	50.173	-4.002	46.171
Razem kapitały własne	217.187	-4.002	213.185
Zobowiązanie z tytułu odroczonego podatku dochodowego	20.462	-939	19.523
Razem Zobowiązanie długoterminowe	318.379	-939	317.440
Pasywa razem	716.972	-4.941	712.031

Przeszacowanie wartości rezydualnej samolotów

Zgodnie z polityką rachunkowości Zarząd dokonał przeszacowania wartości rezydualnej samolotów. Wartość rezydualna samolotów została określona w oparciu o operaty szacunkowe niezależnej, wyspecjalizowanej firmy posiadającej wieloletnie doświadczenie w przygotowywaniu takich dokumentów. Dodatkowo zarząd dokonał analizy sytuacji rynkowej i możliwości uzyskania w przyszłości przychodów z tytułu leasingu posiadanych samolotów z uwzględnieniem nakładów niezbędnych do uzyskania szacowanych przychodów. Na tej podstawie zmianie uległy szacunki wartości rezydualnej, co wpłynęło na wysokość odpisów amortyzacyjnych w 2017 roku i następnych. Wartość odpisów amortyzacyjnych samolotów wyniosła 21.169 tys zł wobec 30.637 tys zł w roku 2016

6.2 Transakcje z podmiotami powiązanymi

Transakcje pomiędzy Enter Air S.A i podmiotami powiązanymi ujawnione zostały poniżej.

Transakcje handlowe

W latach 2016-2017 Enter Air S.A. nie była podmiotem zależnym nie wystąpiły zatem żadne transakcje z podmiotem dominującym

W roku 2017 Spółka zawarła następujące transakcje z podmiotem powiązanym Enter Air sp. z o.o.

	Za okres: od 01.01.2017 do 31.12.2017 000' PLN	Za okres: od 01.01.2016 do 31.12.2016 000' PLN
Zakupy usług		
- koszty dotyczące IPO ponoszone przez Enter Air Sp. z o.o.	-	227
- koszty dotyczące najmu biura będącego siedzibą Enter Air S.A.	92	71
- koszt ubezpieczenia	-	60

Zakupy towarów odbywały się w oparciu o ceny rynkowe.

W sprawozdaniach jednostkowych Enter Air S.A ujęto przychód a Enter Air sp. z o.o. koszt w wysokości 18.000 tys. PLN związany z użytkowaniem w oparciu o umowę licencyjną znaku firmowego będącego własnością Enter Air S.A. Zapisy tej umowy przewidują, że rozliczenie kosztów użytkowania znaku nastąpi po zatwierdzeniu sprawozdań finansowych za rok, którego opłata licencyjna dotyczy.

Rozrachunki na dzień bilansowy nie są zabezpieczone i zostaną uregulowane. Nie wystąpiły rezerwy na należności wątpliwe oraz koszty w ciągu okresu dotyczące należności nieściągalnych lub wątpliwych należnych od podmiotów powiązanych.

Salda rozrachunków z podmiotami powiązanymi na dzień bilansowy wyglądają następująco:

Należności od jednostek powiązanych:

	Stan na dzień 31.12.2017 000' PLN	Stan na dzień 31.12.2016 000' PLN
Enter Air sp. z o.o. / należności z tytułu dostaw i usług	18.000	8.000
RAZEM	18.000	8.000

Zobowiązania wobec jednostki dominującej:

	Stan na dzień 31.12.2017 000' PLN	Stan na dzień 31.12.2016 000' PLN
Enter Air sp. z o.o. / zobowiązania z tytułu dostaw i usług	-	-
RAZEM	-	-

Poniżej przedstawiono opis transakcji pomiędzy Enter Air sp. z o.o. a jej spółkami zależnymi. Transakcje pomiędzy spółką Enter Air sp. z o.o. a jej spółkami zależnymi, podlegały eliminacji w momencie konsolidacji.

Transakcje handlowe

W ciągu roku, Enter Air sp. z o.o. zawarła następujące transakcje handlowe ze swoimi spółkami zależnymi:

	Stan na dzień 31.12.2017 000' PLN	Stan na dzień 31.12.2016 000' PLN
Enter Air Services sp. z o.o.		
Przychody ze sprzedaży towarów i usług	-	-
Zakupy towarów i usług	10.177	6.732
Przychody finansowe netto	-	13
Enter Air Executive Services		
Przychody ze sprzedaży towarów i usług	-	-
Zakupy towarów i usług	1.529	1.055
Przychody finansowe netto	-	33
EnterAir Cz.s.r.o.		
Zakupy towarów i usług	12	34

Zakupy towarów i usług odbywały się w oparciu o ceny rynkowe.

Rozrachunki na dzień bilansowy nie są zabezpieczone i zostaną uregulowane. Nie wystąpiły rezerwy na należności wątpliwe oraz koszty w ciągu okresu dotyczące należności nieściągalnych lub wątpliwych należnych od podmiotów powiązanych.

Salda rozrachunków na dzień bilansowy powstałe w wyniku sprzedaży i zakupu towarów i usług są następujące:

	Stan na dzień 31.12.2017 000' PLN	Stan na dzień 31.12.2016 000' PLN
Enter Air Services sp. z o.o. /należność z tytułu dostaw i usług/	-	-
Enter Air Executive Services/należność z tytułu dostaw i usług	-	-
Enter Air Services sp. z o.o. /zobowiązania z tytułu dostaw i usług/	1.062	710
Enter Air Executive Services/zobowiązanie z tytułu dostaw i usług	58	290
Enter Air Services sp. z o.o. / depozyt	79	84

6.3 Wynagrodzenia kluczowych członków kadry kierowniczej

Koszty wynagrodzenia członków zarządu kształtowały się następująco:

	Stan na dzień 31.12.2017 000' PLN	Stan na dzień 31.12.2016 000' PLN
Członkowie Zarządu łącznie	4.743	6.264
w tym krótkoterminowe świadczenia pracownicze	4.743	6.264

6.4 Pożyczki udzielone podmiotom powiązanym

W okresie objętym sprawozdaniem Enter Air S.A. udzieliła pożyczki jednostce powiązanej – spółce zależnej Enter Air Sp. z o.o. w wysokości 7.750 tys. USD, którą Spółka zależna spłaciła przed zakończeniem tego okresu. Odsetki od udzielonej pożyczki wynosiły 15 tys. USD. W porównywalnym roku obrotowym Enter Air S.A. udzieliła także pożyczek spółce zależnej Enter Sp. z o.o.. Łączne wynagrodzenie z tytułu udzielonych pożyczek wyniosło 102 tys. zł.

	Za okres: od 01.01.2017 do 31.12.2017 000' PLN	Za okres: od 01.01.2016 do 31.12.2016 000' PLN
Stan na początek okresu	-	-
Kwota nowo-udzielonych pożyczek	31.681	92.193
Spłata udzielonych pożyczek	(31.681)	(92.193)
Stan na koniec okresu	0	0

W okresie objętym sprawozdaniem również Spółka Enter Air sp. z o.o nie udzielała nowych pożyczek podmiotom powiązanym.

Enter Air Services Sp. z o.o.

	Za okres: od 01.01.2017 do 31.12.2017 000' PLN
Stan na początek okresu	1.147
Kwota nowo - udzielonych pożyczek	0
Spłata udzielonych pożyczek	0
Stan na koniec okresu	1.147

Pożyczka w wysokości 1.147 tys. PLN została udzielona Spółce Enter Air Services Sp. z o.o. w 2015 roku na pokrycie wkładu własnego do umowy na zakup nieruchomości.

W okresie objętym sprawozdaniem nie udzielono pożyczek członkom Zarządu ani Radzie Nadzorczej.

6.5 Transakcje z podmiotami powiązanymi poprzez Głównego Akcjonariusza

Airnet Services sp. z o.o. wykonuje na rzecz Enter Air sp. z o.o. usługi związane z obsługą niektórych przesyłek lotniczych, których odbiorcą jest Enter Air sp. z o.o. oraz usługi składowania przesyłek w magazynie jeśli jest to konieczne. Spółka Enter Air Sp. z o.o. wynajmuje również od Airnet Services sp. z o.o. pomieszczenie biurowe położone w Warszawie przy Al. Krakowskiej 106.

Poniższa tabela przedstawia łączną wartość transakcji podmiotów z Grupy podmiotami powiązanymi poprzez Głównego Akcjonariusza we wskazanych okresach oraz według stanu na wskazany dzień.

	Stan na dzień 31.12.2017 000' PLN	Stan na dzień 31.12.2016 000' PLN
AIRNET sp z o.o.		
Przychody ze sprzedaży	-	-
Zakupy	105	77
Należności od podmiotu powiązanego	-	-
Zobowiązania wobec podmiotu powiązanego	8	8
AIRNET Services sp z o.o.		
Przychody ze sprzedaży	-	-
Zakupy	1	14
Zobowiązania wobec podmiotu powiązanego	-	-
Należności od podmiotu powiązanego	-	6

Powyższe transakcje pomiędzy podmiotami wchodzącymi w skład Grupy a podmiotami powiązanymi spoza Grupy zawierane były w ramach zwykłego toku prowadzonej działalności gospodarczej i dotyczyły głównie najmu powierzchni magazynowej i biura.

6.6 Wynagrodzenie członków rady nadzorczej

W dniu 28 czerwca 2010 r. Enter Air sp. z o.o. zawarła z GB AEROCHARTER sp. z o.o., reprezentowaną przez Pana Grzegorza Badziaka umowę o świadczenie usług. Na mocy przedmiotowej umowy GB AEROCHARTER sp. z o.o. zobowiązała się do świadczenia na rzecz Enter Air sp. z o.o. usług polegających na pozyskiwaniu kontraktów na dodatkowe rejsy czarterowe dla samolotów Enter Air sp. z o.o. Umowa została zawarta na czas określony do 31 marca 2021 r.

Poniższa tabela zawiera wynagrodzenie wypłacone lub należne członkom rad nadzorczych spółek z Grupy we wskazanych okresach.

	Stan na dzień 31.12.2017 000' PLN	Stan na dzień 31.12.2016 000' PLN
GB AEROCHARTER sp. z o.o. /Enter Air sp. z o.o.	60	60
Wynagrodzenie członków Rady Nadzorczej	145	165

6.7 Transakcje ze spółką Student Club sp. z o.o.

W okresie objętym sprawozdaniem, spółki z Grupy zawierały transakcje ze spółką Student Club sp. z o.o., której prezesem zarządu i wspólnikiem jest pani Ewa Kubrak - Przewodnicząca Rady Nadzorczej Enter Air S.A. Transakcje pomiędzy spółką Student Club sp. z o.o. polegały na zakupie biletów lotniczych dla członków załóg i były zawierane na warunkach rynkowych. Wartość tych zakupów w 2017 roku wyniosła 4.732 tys. PLN

6.8 Skonsolidowane sprawozdanie z przepływów pieniężnych

W danych finansowych za okres zakończony 31.12.2017 przedstawiono skonsolidowane dane finansowe Grupy Kapitałowej Enter Air S.A.

6.9 Instrumenty finansowe

Działalność prowadzone przez Grupę naraża ją na wiele różnych rodzajów ryzyka finansowego. Ryzyko rynkowe w tym głównie ryzyko kursów walut oraz ryzyko zmiany stóp procentowych. Ryzyko kredytowe oraz ryzyko płynności. Ogólne zasady, którymi kieruje się Grupa przy zarządzaniu ryzykiem skupiają się na nieprzewidywalności rynków finansowych i podejmowaniu działań minimalizujących potencjalnie negatywne wpływy na wynik finansowy Grupy. Grupa stara się przenosić dające się określić ryzyka na swoich dostawców i odbiorców. Takie podejście przekłada się na możliwą do osiągnięcia rentowność z drugiej strony ogranicza zaangażowanie Grupy w działania zarządzania ryzykiem. Grupa posiada możliwość wykorzystania pochodnych instrumentów finansowych w celu zabezpieczenia się przed niektórymi zagrożeniami.

6.9.1 Zarządzanie ryzykiem kapitałowym

Rynek lotów czarterowych związanych z turystycznymi wyjazdami zagranicznymi cechuje się bardzo dużą sezonowością. W trakcie sezonu letniego Grupa wykorzystuje całą posiadaną flotę, natomiast zimą ponad 50% samolotów pozostaje na ziemi. Grupa wykorzystuje ten okres na wykonywanie koniecznych przeglądów, jednakże jego przepływy pieniężne maleją i w celu terminowego opłacenia wszystkich badań niezbędne jest otrzymanie linii kredytowej. Grupa na bieżąco monitoruje wskaźniki zadłużenia i posiada wiarygodną historię kredytową. Ogólna strategia działania Grupy nie zmieniła się od 2012 roku. Struktura kapitałowa Grupy obejmuje zadłużenie, na które składają się kredyty (ujawnione w nocie nr 28), środki pieniężne i ich ekwiwalenty oraz kapitał przypadający akcjonariuszom jednostki dominującej, w tym udziały, kapitały zapasowe. Istotnym z punktu widzenia możliwości pozyskania niezbędnego finansowania obrotowego jest utrzymanie zadłużenia odsetkowego kapitałów własnych nieprzekraczającego ich trzykrotności.

	Stan na dzień 31.12.2017 000' PLN	Dane przekształcone Stan na dzień 31.12.2016 000' PLN
Kapitał własny przypadający właścicielom jednostki dominującej	261.925	213.185
Kredyty i pożyczki razem	3.296	4.451
Zobowiązanie z tytułu leasingu finansowego	358.644	289.589
Razem zadłużenie odsetkowe	361.939	294.040
Współczynnik zadłużenia odsetkowego	1,4	1,4

6.9.2 Kategorie instrumentów finansowych

	Stan na dzień 31.12.2017 000' PLN	Dane przekształcone Stan na dzień 31.12.2016 000' PLN
Pożyczki i należności własne		
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	58.873	118.437
Należności handlowe oraz pozostałe - krótkoterminowe	64.390	91.149
Należności pozostałe - długoterminowe	149.415	107.560
	272.678	317.146
Zobowiązania finansowe		
Zobowiązania handlowe i pozostałe	89.392	97.710
Kredyty	3.296	4.451
Leasingi finansowe	358.643	289.589
	451.331	391.750

6.9.3 Ryzyko rynkowe

Ryzyko zmiany kursów walut

Grupa prowadzi swoją działalność na różnych rynkach zagranicznych, wobec czego ceny jej usług oraz ponoszone przez nią koszty są denominowane w różnych walutach, przede wszystkim w USD, w mniejszym zaś stopniu w EUR, GBP czy PLN.

Ekspozycja na ryzyko walutowe wynika z możliwości niedopasowania poziomu przychodów i wydatków w różnych walutach, co może narazić Grupę na straty w przypadku niekorzystnego ukształtowania się kursu wymiany poszczególnych walut.

W celu zmniejszenia ekspozycji na ryzyko walutowe Grupa odpowiednio równoważy proporcje przychodów i wydatków w poszczególnych walutach oraz zawiera umowy zabezpieczające przed ryzykiem zmiany kursu lub korzysta ze specjalnych linii kredytowych.

Wrażliwość na ryzyko zmiany kursów walut

Wrażliwość na ryzyko kursowe dotyczy trzech obszarów w obrębie działalności Grupy. Pierwszy to stała ekspozycja na PLN sięgająca do 60 mln PLN. Jest to kwota, którą Grupa musi zakupić w ciągu roku by pokryć koszty ponoszone w tej walucie i w tym celu musi sprzedać EUR/USD lub GBP.

Drugim obszarem jest możliwość utraty wartości aktywów długoterminowych denominowanych w USD.

Kolejnym obszarem jest wpływ zmiany kursu USD wobec PLN na wycenę zobowiązań z tytułu leasingu finansowego.

	KURS USD/PLN	3,23	3,28	3,33	3,38	3,43	3,48
zapotrzebowanie na PLN	60.000	18.576	18.293	18.018	17.751	17.493	17.241
zmiana w PLN przy zmianie kursu o 5 gr		-914	-902	-889	-872	-864	0
zmiana w PLN przy zmianie kursu o 25 gr		-4.312					
Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego w USD	58.146	187.812	190.719	193.626	196.533	199.441	202.348
zmiana w PLN przy zmianie kursu o 5 gr		2.907	2.907	2.907	2.908	2.907	0
zmiana w PLN przy zmianie kursu o 25 gr		14.536					
	KURS EUR/PLN	3,92	3,97	4,02	4,07	4,12	4,17
Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego w EUR	37.455	146.824	148.696	150.569	152.442	154.315	156.187
zmiana w PLN przy zmianie kursu o 5 gr		1.872	1.873	1.873	1.873	1.872	0
zmiana w PLN przy zmianie kursu o 25 gr		9.363					

Ryzyko stóp procentowych

Grupa jest narażona na ryzyko stóp procentowych, ponieważ należące do niej podmioty pożyczają środki oprocentowane według stóp zmiennych. Kredyty obrotowe mające charakter krótkoterminowy wiążą się z istotnie nie wielkim ryzykiem zmiany stopy bazowej w okresie kredytowania. W przypadku zobowiązań długoterminowych pojawia się istotne ryzyko związane ze zmianą stóp procentowych. W chwili obecnej Grupa jest na etapie opracowania procesu zarządzania ryzykiem stopy procentowej dla zobowiązań długoterminowych.

Wrażliwość na wahania stóp procentowych

Zgodnie z analizą przeprowadzoną przez Grupę zmiana stopy procentowej LIBOR USD 3M o 1pp i jednocześnie wzrost EURIBOR 3M o 1 pp spowoduje wzrost obciążeń odsetkowych w całym okresie obowiązujących aktualnie podpisanych umów o około 9.403 tys. PLN

Pozostałe rodzaje ryzyka cenowego

W okresie objętym sprawozdaniem Grupa nie dokonywała inwestycji w papiery wartościowe i nie posiada ekspozycji na ryzyko związane ze zmianą cen papierów wartościowych.

Ryzyko kredytowe

Ryzyko kredytowe oznacza ryzyko, że kontrahent nie dopełni zobowiązań umownych, w wyniku czego Grupa poniesie straty finansowe. Grupa stosuje zasadę podejmowania współpracy wyłącznie z kontrahentami o sprawdzonej wiarygodności kredytowej; w razie potrzeby uzyskując stosowne zabezpieczenie jako narzędzie redukcji ryzyka strat finansowych z tytułu niedotrzymania warunków umowy. Na należności z tytułu dostaw i usług składają się kwoty należne od niedużej liczby klientów. Prowadzi się bieżącą ocenę stanu należności. Grupa nie jest narażona na istotne ryzyko kredytowe wobec pojedynczego kontrahenta. Ryzyko kredytowe dotyczące środków płynnych i instrumentów pochodnych jest ograniczone, ponieważ kontrahentami Grupy są banki o wysokim ratingu kredytowym przyznawanym przez międzynarodowe agencje ratingowe.

Zarządzanie ryzykiem płynności

Prognozowanie przepływów pieniężnych realizowane jest przez dział finansowy Grupy, który monitoruje kroczące prognozy wymogów dotyczących płynności w celu zagwarantowania, że posiada ona wystarczające środki pieniężne dla zaspokojenia potrzeb operacyjnych przy jednoczesnym utrzymaniu wystarczającej rezerwy w postaci niewypłaconych gwarantowanych linii kredytowych. Takie prognozowanie uwzględnia plany Grupy w zakresie zapotrzebowania na finansowanie zewnętrzne, konieczność przestrzegania warunków zaciągniętych zobowiązań, zgodności z wewnętrznymi i docelowymi wskaźnikami bilansowymi oraz, jeśli znajdują zastosowanie, przestrzeganie właściwych wymogów regulacyjnych bądź prawnych.

Wskaźniki płynności dla Grupy

		Stan na dzień 31.12.2017	Stan na dzień 31.12.2016
płynność I	Aktywa obrotowe/zobowiązania krótkoterminowe	0,88	1,35
płynność II	Aktywa obrotowe - zapasy/zobowiązania krótkoterminowe	0,86	1,33
płynność III	Inwestycje krótkoterminowe/zobowiązania krótkoterminowe	0,32	0,65

6.10 Wycena w wartości godziwej

Niniejsza nota przedstawia informacje dotyczące sposobu określania wartości godziwej różnych aktywów i zobowiązań finansowych przez Grupę.

Nie występują pozycje wyceniane na bieżąco w wartości godziwej.

Wartość godziwa aktywów i zobowiązań finansowych Grupy, które nie są wyceniane na bieżąco w wartości godziwej (ale wymagane są ujawnienia o wartościach godziwych):

	Wartość bilansowa		Wartość godziwa	
	31.12.2017	31.12.2016	31.12.2017	31.12.2016
	000' PLN	000' PLN	000' PLN	000' PLN
Aktywa finansowe				
Pożyczki i należności:				
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności krótkoterminowe	64.390	91.149	64.390	91.149
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności długoterminowe	149.415	107.560	149.415	107.560
Aktywa razem	213.805	198.709	213.805	198.709

Zobowiązania finansowe:

Zobowiązania finansowe wyceniane po zamortyzowanym koszcie:

Kredyty bankowe	3.296	4.451	3.296	4.451
Zobowiązania z tytułu leasingu	358.643	289.589	358.643	289.589
Zobowiązania finansowe wyceniane po koszcie historycznym:				
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania	89.392	97.710	89.392	97.710

Razem zobowiązania:

451.331	391.750	451.331	391.750
----------------	----------------	----------------	----------------

6.11 Zdarzenia po dniu bilansowym

Po dacie bilansowej nie wystąpiły żadne istotne zdarzenia mające wpływ na sytuację finansową i majątkową oraz wyniki finansowe Grupy prezentowane w niniejszym sprawozdaniu finansowym.

W dniu 11 kwietnia 2018 r., pomiędzy Enter Air S.A., a spółką zależną - Enter Air sp. z o.o. – zawarty został aneks nr 3 do Umowy o współpracy w zakresie korzystania ze znaku towarowego oraz świadczenia usług z dnia 23 grudnia 2015 r., dotyczący korzystania z graficznego znaku towarowego „enterair” (numer prawa wyłącznego 264355). Na mocy Aneksu zwiększona została opłata, którą Enter Air sp. z o.o. jako licencjodawca zobowiązany jest uiścić na rzecz Enter Air S.A. z tytułu udzielenia licencji za używanie znaku towarowego. Nowa wysokość opłaty to 2.000.000 zł + VAT, za każde przekroczone 100.000.000 zł (sto milionów złotych) całkowitego obrotu licencjodawcy wynikającego z zatwierdzonego rocznego sprawozdania finansowego Licencjodawcy za rok obrotowy, za który naliczana jest opłata. Poprzednio obowiązująca opłata wynosiła 1.000.000 zł + VAT za każde przekroczone 100.000.000 zł obrotu licencjodawcy wynikającego z zatwierdzonego rocznego sprawozdania finansowego. Opłata licencyjna w nowej wysokości zostanie naliczona za rok 2017. W ocenie Zarządu Spółki, zwiększenie opłaty licencyjnej jest uzasadnione zwiększeniem wartości, jaką prezentuje znak towarowy Enter Air.

Wysokość opłaty licencyjnej nie ma wpływu na dane prezentowane w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym Grupy Kapitałowej Enter Air.

W dniu 27.01.2018 Enter Air Services Sp. z o.o. będąca spółką zależną Enter Air Sp. z o.o. podpisała aneks do umowy kredytowej na finansowanie zakupu nieruchomości z Raiffeisen Bank Polska S.A. Umowa została zawarta do 31.01.2022 roku i zawiera standardowe zapisy przewidziane dla umów tego typu. Zabezpieczenie spłaty Kredytu stanowi hipoteka ustanowiona na finansowanej nieruchomości.

6.12 Sprawy sądowe

Na moment sporządzenia sprawozdania toczą się sprawy sądowe z udziałem Grupy, których przedmiotem są odszkodowania pasażerskie z tytułu opóźnienia operacji lotniczych. Wartość poszczególnych sporów nie przekracza kwoty 400 EUR powiększonej o ewentualne koszty zastępstwa procesowego i odsetki.

Na dzień 31 grudnia 2017 r. wobec Spółki Enter Air Sp. z o.o. toczy się także postępowanie o zapłatę, solidarnie wraz z Air Consulting s.r.o., kwoty 11.631.326 zł, tytułem zwrotu depozytu i opłat, zapłaty kary i odszkodowania z tytułu naruszenie umów podpisanych przez Societe AIR 4 s.a.r.l. oraz Air Consulting. Jako że Spółka Enter Air Sp. z o.o. nie była stroną umowy i nie była odpowiedzialna za jej niedotrzymanie zdaniem Zarządu Spółki roszczenie to jest bezzasadne.

6.13 Wynagrodzenie firmy audytorskiej

Biegły rewident został wybrany przez Radę Nadzorczą uchwałą nr 2 dnia 13 czerwca 2017 r. w sprawie wyboru firmy audytorskiej do badania sprawozdań finansowego Spółki za 2017 i 2018 rok oraz skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej za 2017 oraz 2018 rok (łącznie z przeglądem).

Jako firmę audytorską do badania sprawozdań finansowych została wybrana firma PKF Consult sp. z o.o. sp. k. z siedzibą w Warszawie, wpisana na listę podmiotów uprawnionych do badania sprawozdań finansowych pod nr 477.

Umowę podpisano w dniu 17 lipca 2017 r. Umowę zawarto na czas określony, niezbędny do wykonania badania sprawozdania finansowego. Łączna wysokość wynagrodzenia za badanie sprawozdania jednostkowego za 2017 rok wynosi 18 tys. zł netto oraz za badanie skonsolidowanego sprawozdania finansowego 15 tys. zł. Wynagrodzenie za przeglądy śródrocznych sprawozdań finansowych wyniosły 63 tys. zł.

Badanie sprawozdania finansowego Spółki za 2016 rok zostało przeprowadzone przez Baker Tilly Poland Assurance Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie. Łączna wysokość wynagrodzenia za badanie sprawozdania jednostkowego za 2016 rok wynosiła 7 tys. PLN netto oraz za badanie skonsolidowanego sprawozdania finansowego 24 tys. zł.

Wynagrodzenie audytora w okresach sprawozdawczych kształtowało się ogółem następująco:

	Za okres:	Za okres:
	od 01.01.2017	od 01.01.2016
	do 31.12.2017	do 31.12.2016
	000'PLN	000'PLN
Badanie sprawozdań finansowych w tym spółek zależnych	92	92
Przeglądy i inne usługi atestacyjne	63	38
Pozostałe	-	-
	155	130